

DATAVETOISTA

LIIKETOIMINTAMUUTOSTA

VUOSIKERTOMUS 2017

enfo

ENFO

Enfo on pohjoismainen IT-palveluyritys, joka mahdollistaa asiakkaidensa datalähtöisen liiketoimintamuutoksen. Enfo kehittää ja ylläpitää datavetoisia ratkaisuja sekä palveluita asiakkaidensa kanssa. Osaamisemme kattaa infrastruktuurin datan hallintaan, integraatiot ja analytiikan datan hyödyntämiseen liiketoimintastrategian toteuttamisessa ja kehittämisessä sekä digitaaliset palvelut uusien liiketoimintaratkaisujen mahdollistamiseksi. Työskentelemme 900 asiantuntijan voimin älykkäämmän maailman puolesta, jossa teknologia voimaannuttaa yksilöitä, yrityksiä ja yhteiskuntaa.

3 ENFO 2017

- 4 2017 kohokohdat
- 5 Avainluvut
- 6 Toimitusjohtajan katsaus

8 SUUNTA

- 9 Toimintaympäristö
- 10 Strategia

12 ASIAKKAILLE KASVUA JA MENESTYSTÄ

- 13 Kumppanuus datavetoisessa muutoksessa
- 14 IT Transformation
- 16 Business Transformation
- 18 Digital Transformation

20 ASIANTUNTIJOILLE KASVUA JA MENESTYSTÄ

- 21 Osajamme

23 VASTUULLISUUS

- 24 Digitaalinen vastuullisuus
- 25 Ympäristö ja yhteiskunta

26 HALLINNOINTI

- 27 Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä
- 31 Enfon hallitus
- 33 Enfon johtoryhmä

36 TILINPÄÄTÖS

ENFO 2017

Vuonna 2017 Enfo toteutti muutosta tulevan kasvun varmistamiseksi. Enfo keskittyi yhä vahvemmin ydinliiketoimintaansa IT-palveluihin ja myi kaksi liiketoimintoa. Enfo myös päivitti rakennettaan ja toteutti tehostamisohjelman. Toimitusjohtajan paikalla kapula vaihtui vuoden lopuksi.

4
2017
KOHOKOHDAT

5
AVAINLUVUT

6
TOIMITUS-
JOHTAJAN
KATSAUS

VUOSI 2017

HELMIKUU

Enfo Oyj myy 1.2. Tiedonvälityspalveluliiketoimintaa harjoittaneen tytäryhtiönsä Enfo Zender Oy:n koko osakekannan Ropo Capitalille.

HUHTIKUU

Henrik Norell nimitetään Enfon henkilöstöjohtajaksi.

TOUKOKUU

Enfo avaa Digital Dimension Labsin Tukholmassa.

HEINÄKUU

Organisaatorakennetta päivitetään. Uusi liiketoimintarakenne astuu voimaan lokakuun alussa ja liiketoiminta-alueiden nimiä tarkennetaan syksyn aikana: IT Transformation, Business Transformation ja Digital Transformation.

ELOKUU

Enfo käynnistää tehostamisohjelman ja yhteistoimintaneuvottelut. Neuvottelujen lopputuloksena sovitaan toimenpiteistä, joiden seurauksena konsernin henkilömäärä vähenee pääosin esimiestehtävissä ja hallinnollisissa tehtävissä yhteensä 36 henkilöllä. Samalla yhteensä 17 esimiestehtävissä toiminutta henkilöä siirtyy asiantuntijatehtäviin.

LOKAKUU

Enfo Oyj myy 4.10. enemmistöosuuden taloushallinnon ulkoistuspalveluita tuottavasta tytäryhtiö Enfo Partner Oy:stä taloushallinnon palveluyritykselle Administer Oy:lle.

Enfo Oyj:n hallitus nimittää Seppo Kuulan yhtiön uudeksi toimitusjohtajaksi. Kuula aloittaa Enfon toimitusjohtajana vuoden 2018 alussa.

AVAINLUVUT

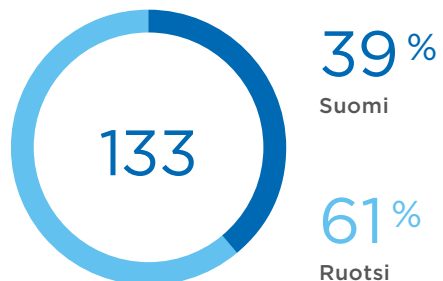
Vuotta 2017 leimasi rakennejärjestelyt tulevan kasvun varmistamiseksi. Liikevaihto kasvoi, mutta jäi tavoitteista. Tulokseen vaikuttivat kertaerät liittyen sekä yrityskauppoihin että toteutettuun tehostamisohjelmaan.

AVAINLUVUT

	IFRS 2017	IFRS 2016
Liikevaihto (MEUR)	132,9	125,5
Liikevoitto (MEUR)	-5,1	2,5
Tilikauden voitto (MEUR)	-7,2	1,2
Rahoituskulut, netto (MEUR)	-0,9	-0,9
Sijoitetun pääoman tuotto %	-4,2	2,7
Oman pääoman tuotto %	-9,2	2,2
Omavaraisuusaste %	46,6	41,5
Nettovelkaantumisaste %	57,4	70,8
Korolliset nettovelat (MEUR)	30,1	38,9
Taseen loppusumma (MEUR)	112,9	133,6

LIKEVAIHTO

MEUR, yhteensä

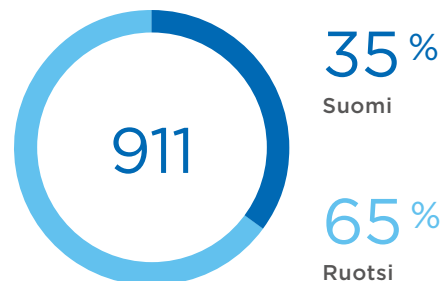
KÄYTTÖKATE ILMAN KERTAERIÄ

MEUR

6,4

ASIAANTUNTIJAMME

yhteensä

ASIAKKAAMME

noin
140
asiakasta Suomessa

noin
240
asiakasta Ruotsissa

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS

MUUTOKSEN VUOSI

Vuosi 2017 oli Enfolle muutoksen vuosi. Teimme järjestelyitä tulevaisuuden kasvun varmistamiseksi. Päivitimme yhtiön liiketoimintarakennetta, integroimme marraskuussa 2016 ostetun e-manin, ja myimme Enfo Zenderin ja Enfo Partnerin. Markkinat kehittyivät myönteisesti. Kovin taistelu käydään nyt osajista.

Vuotta leimasivat strategiavalintojen mukaiset yrittyskaupat. Enfo on nyt pohjoismainen IT-palveluyhtiö. Enfollla on kyvykkyys sekä kehittää että hallita datavetoisia toimintoja asiakkailleen. Markkinoilla, jotka ovat jakaantuneet kahtia pienten kehittämispainotteisten ja isojen hallintapainotteisten toimijoiden välillä, Enfo myös yhdistää ketterän, pienen pelurin vahvuudet luotettavan, ison toimijan valtteihin. Tarjoamme modernin palveluportfolion, joka kattaa asiakkaidemme pitkäjänteiset tarpeet laajojen järjestelmien ja prosessien suunnittelemisesta, ylläpidosta ja integraatioista aina ketterien uusien ratkaisujen hyödyntämiseen yksittäisissä hankkeissa.

Enfo Sweden AB osti marraskuussa 2016 integraatiotarkaisuihin erikoistuneen e-man AB:n ja yrityksen integrointi on jatkunut vuonna 2017. Enfo myi Tiedonvälityspalvelu-

liiketoimintaa harjoittaneen Enfo Zender Oy:n Ropo Capitalille helmikuussa 2017. Lokakuussa taloushallinnon palveluyritys Administer Oy osti enemmistöosuuden taloushallinnon ulkoistuspalveluita tuottavasta tytäryhtiö Enfo Partner Oy:stä. Jäimme kaupan jälkeen yhtiön vähemmistöosakkaaksi vajaalla 20 % omistusosuudella ja sovimme Administerin kanssa merkittävästä yhteistyöstä.

Vuoden aikana päivitimme liiketoimintarakennettamme merkittävästi, tavoitteena nopeuttaa strategian toteuttamisedellytyksiä ja parantaa toiminnan asiakasläh-töisyyttä. Heinäkuussa konsernin

toiminnot jaettiin kolmeen liiketoi-minta-alueeseen ja uusi liiketoimin-tarakenne astui voimaan lokakuun alussa. Muutokseen liittyen käyn-nistimme elokuussa tehostamisoh-jelman ja konsernin henkilömäärä väheni pääosin esimiestehtävissä ja hallinnollisissa tehtävissä yhteensä 36 henkilöllä.

Loppusyksystä Enfo terävöitti strategiaansa. Enfo tarkensi missio-taan ja visiotaan ja määritteli kolme voitettavaa taistelua liittyen osajiin ja työyhteisöön, yhteiseen integroi-tuun arvonluontiin sekä luotetta-vaan kumppanuuteen.

Vuoden 2017 liikevaihtoon vai-kuttivat yritysmyyntit. Orgaaninen

kasvu kehittyi hyvin alkuvuonna, mutta syksyn aikana rekrytointi-haasteet rajoittivat kasvuaamme. Tuloksen kannalta kertaerät sekä kulu- että tuottomielessä liittyen yrityskauppoihin ja tehostamisohjel-maan tekivät vuodesta poikkeuksel-lisen. Tehostamisohjelmaan liittyvät kertaerät rasittivat myös operatiivis-ta kassavirtaa.

Olen toiminut Enfon toimitus-johtajana kolmentoista vuoden ajan. Sinä aikana yhtiö on käynyt läpi täydellisen muodonmuutoksen alueellisesta puhelinyhtiöstä poh-joismaiseksi IT-palveluyhtiöksi. Ha-luan kiittää Enfon asiakkaita, moni teistä on ollut mukana matkallam-

me ja alan kehittämässä koko tämän ajan. Lämpimät kiitokseni myös enfolaisille – on ollut ilo tehdä töitä fiksumien ihmisten kanssa. Toi-votan Seppo Kuulalle menestystä Enfon luotsaamisessa eteenpäin datavetoisen muutoksen mahdol-listajana.

ARTO HERRANEN
 Toimitusjohtaja

3 KYSYMYSTÄ ENFON UUELLE TOIMITUSJOHTAJALLE SEPPO KUULALLE

Mitkä ovat digialan isoimmat mahdollisuudet ja haasteet?

Data on digiajan liiketoiminnan ydin. Kaikki pyörii datan ympärillä. Datan arvo on analytiikassa, eheydessä ja käytettävyydessä liiketoiminnasta pilveen ja rautaan asti. Datahallinnan osaaja on digiajan kehityksen mahdollistaja. Kehitys vaatii kokonaisvaltaista muutoksenhallintaa. Teknologia mahdollistaa muutoksen, jota data ajaa. Jotta muutos saadaan liiketoiminnan hyödyksi, on muutoksen ulotuttava liiketoimintamalleihin, organisaatioon ja sitä kautta johtamiseen.

Ketkä pärjäävät tässä kisassa?

Uuden luominen muuttuvassa toimintaympäristös-sä on prosessimaista huomioiden kaikki muutok-sentekijät. Tähän sisältyvät liiketoiminnan tarpeet, uusien palveluiden mahdollisuudet, integraatiot olemassa oleviin järjestelmiin, tiedonhallinta ja -suojaus. Jotta prosessi on hallittavissa, toimin-toja ei pidä fragmentoida. Näin kokonaisvaltainen kumppani, joka yhteiskehittää arvoa asiakkaan kanssa, on voittaja.

Miten Enfo kehittyi, menestyy ja kasvaa seuraavat kolme vuotta?

Enfon osaaminen ja tarjoama ovat vahvoja, ja Enfollla on edellytykset ottaa sille kuuluva paikkansa pohjoismaisten asiakkaidensa luotettuna muutos-kumppanina digiajassa. Enfo on suurten ja keski-suurten yritysten kumppani. Enfollla on jo yli 300 isoa ja keskisuurta yritystä asiakkainaan Suomessa ja Ruotsissa. Yhdistämällä tarjoamaansa näille asi-akkaille Enfollla on merkittävää kasvupotentiaalia. Panostamme kannattavaan orgaaniseen kasvuun.

SUUNTA

Enfon strategia perustuu datavetoisen liiketoimintamuutoksen mahdollistamiseen. Kasvavilla IT-palvelumarkkinoilla Enfo ottaa dataintegroijan roolin, jossa kokonaisvaltainen datahallinta on keskiössä yhdistäen uusien digitaalisten palvelujen, liiketoiminnan ja IT:n kehittämisen. Sekä kehitämme että hallitsemme datavetoisia toimintoja ja ratkaisuja asiakkaidemme kanssa.

9
**TOIMINTA-
YMPÄRISTÖ**

10
STRATEGIA

Jatkossa uusien digitaalisten palvelujen ja nykyisten IT-palvelujen ja -ratkaisujen yhdistäminen on välttämätöntä.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Enfon toimintaympäristö on kaksijakoinen. Uudet digitaaliset innovaatiot edellyttävät ketterää kehitystoimintaa. Toisaalta nykyistä IT-infrastruktuuria on ylläpidettävä ja kehitettävä jatkuvasti toiminnan tuottavuuden ja turvallisuuden varmistamiseksi. Datan hyödyntäminen on keskeistä sekä uudet liiketoimintamallit mahdollistaville digitaalisille palveluille että liiketoimintaa tehostavalle infrastruktuurille. Näiden kahden väliin sijoittuvat integraatiot ja analytiikka sekä niihin liittyvät nykyaikaiset tiedonhallintamenetelmät, kuten tekoäly ja robotiikka. Tässä toimintaympäristössä Enfo tarjoaa sekä kehitys- että ylläpitopalveluja, joihin kuuluvat skaalautuva ja turvallinen hybridi-infrastruktuuri tiedonhallintaan, nykyaikaiset dataintegraatiot ja -analyysit liiketoiminnan tehok-

kaaseen toimeenpanoon sekä uudet liiketoimintamallit mahdollistavat digitaaliset palvelut. Enfon näkemyksen mukaan nykymarkkinoilla luodaan digitaalisia palveluja usein erillisinä hankkeina. Jatkossa uusien digitaalisten palvelujen ja nykyisten IT-palvelujen ja -ratkaisujen yhdistäminen on välttämätöntä. Tämä edellyttää datalähtöistä integrointia ja vahvaa kokonaisuuksien hallintaa.

Strategisten kumppanuuksien merkitys kasvaa jatkuvasti Enfon toimintaympäristössä. Asiakkaat karsivat IT-toimittajiensa määrää ja pyrkivät luomaan syvällisiä suhteita strategisten kumppaneiden kanssa. Samaan aikaan on tapahtumassa muutos kohti palvelupainotteista liiketoimintalogiikkaa, jossa arvon yhteisluominen on keskiössä ja joka edellyttää siirtymistä valmistus-, myynti- ja huoltopohjaisesta toimin-

nasta asiakkaan kuuntelemiseen, räätälöintiin ja yhteiskehittämiseen. Myös asiakkaiden ostokäyttäytyminen on muuttunut: liiketoimintarahoitteisen tietotekniikan määrä on lisääntynyt ja liiketoiminnat voivat omistaa jopa 20 % IT-budjetista. Tämä lisää kysyntää uudenlaisille, arvonluontiin ja vahvoihin suhteisiin perustuville toimitusmalleille ja yhteistyölle. Vastatakseen tähän markkinakehitykseen Enfo on määritellyt yhdeksi keskeiseksi strategiatavoitteeksi luotettavan kumppanuuden. Lisäksi Enfon tarkistetussa strategiassa painotetaan yhteiskehittämistä eli arvon luomista yhdessä asiakkaiden kanssa ja laajemmissa ekosysteemeissä.

Pilveen siirtyminen yleistyy, ja sille on yhä enemmän kysyntää. Vuonna 2017 suuret pilvipalvelun tarjoajat alkoivat suunnata palve-

lujaan Pohjoismaiden markkinoille. Noin 3 % Pohjoismaissa toimivista yrityksistä on siirtänyt osan tietotekniikastaan pilveen. Vuoteen 2020 mennessä määrän arvioidaan nousevan 30 %:iin. Enfon pilvipalvelut ovat kasvaneet nopeasti. Jatkossa pilviratkaisut eivät ole enää vain yksi palvelukehityksen vaihtoehto, vaan ykkösvaihtoehto, koska monet uudet teknologiat ovat saatavissa vain pilvipohjaisina.

Vuonna 2018 IT-palvelumarkkinoiden odotetaan kasvavan Suomessa 4,5 % ja Ruotsissa 4,0 %. Kasvu on nopeinta erityisesti pilvipohjaisissa ratkaisuisissa, integraatioissa ja sovelluksissa. Suomen ja Ruotsin IT-palvelumarkkinoiden kokonaisarvon odotetaan nousevan 14,6 miljardiin EUR.

Lähteet: Gartner ja Radar Ecosystem Specialists

STRATEGIA

Enfon strategia perustuu datavetoisen muutoksen mahdollistamiseen. Enfo toimii Pohjoismaissa, Ruotsi ja Suomi ensisijaisina markkina-alueinaan. Enfo sekä kehittää että hallitsee datavetoisia toimintoja, palveluja ja ratkaisuja asiakkaidensa kanssa. Tarjoamme asiakkaillemme laaja-alaisesti tukea datavetoisessa muutoksessa: osaa-misemme kattaa infrastruktuuriin, jolla hallitaan dataa, integraatiot ja analytiikan datan hyödyntämiseen sekä digitaalisen palvelutuotannon, liittyen uusiin dataperusteisiin liiketoimintamalleihin. Enfo luo arvoa tiiviissä yhteistyössä asiakkaidensa ja muiden toimijoiden kanssa. Digitalisaatio ajaa palveluperusteista liiketoimintalogiikkaa, joka vaatii kuuntelemista, räätälöintiä ja yhteiskehittämistä. Enfo hakee strategista kumppanuutta asiakassuhteissa ja tavoittelee pitkäjänteistä yhteistyötä projektien sijaan.

Enfon kolmen pilarin strategia astui voimaan vuoden 2016 alusta. Se korosti integroidun arvon luomista, uusia liiketoimintaratkaisuja sekä yritysostojen että organisen kasvun

kautta, ja digitaalista dimensiota, jossa Enfo on luotettava kumppani asiakkailleen digitalisoituneessa toimintaympäristössä, jossa tietotekniikalla on jatkuvasti suurempi merkitys liiketoiminnalle ja innovaatioille. Tätä kolmen pilarin strategiaa toteutettiin vuoden 2017 aikana. Hallitus käynnisti syksyllä 2017 strategiaproessin ja tämän yhteydessä Enfo tarkensi missiotaan ja visiotaan. Enfo myös määritteli kolme voitettavaa taistelua liittyen integroituun palvelutarjoamaan, asiakkaisiin ja osajiin. Päivitetty strategia astui voimaan vuoden 2018 ensimmäisellä vuosineljänneksellä.

Strategian toimeenpano 2017

Vuonna 2017 Enfon keskeinen strateginen tavoite oli toteuttaa sellaisten liiketoimintojen divestointi, jotka eivät kuuluneet konsernin ydinliiketoimintaan eli IT-palveluihin. Näin ollen myimme tiedonvälityspalveluja tarjoavan Enfo Zenderin helmikuussa ja taloushallinnon ulkoistuspalveluita tarjoavan Enfo Partnerin lokakuussa.

Vuoden aikana Enfon liiketoimintarakennetta virtaviivaistettiin

merkittävästi, tavoitteena nopeuttaa strategian toteuttamisedellytyksiä ja parantaa toiminnan asiakaslähtöisyyttä. Uudessa liiketoimintarakenteessa Enfolle on kolme liiketoiminta-aluetta: IT Transformation, Business Transformation ja Digital Transformation, jotka kaikki lähestyvät datavetoista muutosta eri näkökulmista.

Strategiakehitys 2018: voitettavat taistelut

Enfon strategiaa täsmennettiin loppuvuodesta 2017 ja tarkennettua strategiaa lähdettiin toteuttamaan vuoden 2018 alussa. Enfon kolme voitettavaa taistelua kohti vuotta 2020 ovat:

Työpaikka, jota rakastaa. Enfo on työpaikka, jossa meillä on valtuutus toimia, tuki kasvaa ja välittämisen kulttuuri. Arvomme ohjaavat toimintaamme: yhteistyö, luottamus, jatkuva kehitys ja asiantuntijuus.

Yhteinen, integroitu arvonluonti. Vahvuutemme ovat laajassa asiantuntemuksessamme ja osallistavassa johtamisessamme. Yhteistyö ja enakoitavuus mahdollistavat ketteryyden. Sovitamme osaamisemme asiakkaidemme prosesseihin, ja prosessimme asiakkaamme liiketoimin-

taan vastaten yhdessä digitalisaation ajamaan muutokseen. Meillä on yhteinen tavoite ja yhteinen tarina.

Luotettu kumppani. Meillä on laajaa teknologiaosaamista ja pyrimme aina ymmärtämään asiakkaidemme liiketoimintaa, jotta osamme sovittaa teknologian tarpeeseensa. Datavetoinen liiketoiminnan kehittäminen vaatii yhteisen arvontuoton ja siilottoman yhteistyön asiakkaan eri toimintojen kanssa.

Missio ja visio

Enfo uskoo älykkäämpään maailmaan, jossa teknologia voimaannuttaa ihmisiä, liiketoimintoja ja yhteiskuntia. Data on keskeisessä roolissa tässä maailmassa ja toimijat, jotka onnistuvat hyödyntämään dataa ja tämän myötä rakentamaan yksinkertaisempaa, sujuvampaa ja älykkäämpää elämää ovat voittajia. Päivitetyn missionsa mukaan Enfo mahdollistaa datavetoisen liiketoimintamuutoksen. Toimimme Pohjoismaissa. Mahdollistamme datavetoisen liiketoimintamuutoksen älykkäämmän Pohjolan puolesta.

Strategiset tavoitteet vuodelle 2018

Enfo keskittyy vuonna 2018 kannattavuuteen ja kestävään

Hallitus käynnisti syksyllä 2017 strategiaproessin ja tämän yhteydessä Enfo tarkensi missiotaan ja visiotaan. Enfo myös määritteli kolme voitettavaa taistelua.

MISSIO

Enfo mahdollistaa datavetoisen liiketoimintamuutoksen.

VISIO

Älykkäämmän Pohjolan puolesta.

MUUTOS

DIGITAALINEN

LIIKETOIMINTA

IT

DATA

TYÖPAIKKA,
JOTA RAKASTAA

YHTEINEN,
INTEGROITU
ARVONLUONTI

LUOTETTU
KUMPPANI

YHTEISTYÖ

LUOTTAMUS

JATKUVA
KEHITYS

ASiantuntijuus

YHTEISKEHITTÄMINEN

ARVOT

liiketoimintapohjaan. Kohti vuotta 2020 Enfo ottaa modernin dataintegroijan roolin, jossa kokonaisvaltainen datahallinta on keskiössä yhdistäen uusien digitaalisten palvelujen, liiketoiminnan ja IT:n kehittämisen. Pilvi- ja hybridiratkaisut ovat tässä avainasemassa. Jatkossa uusien digitaalisten palvelujen ja nykyisten IT-palvelujen ja -ratkaisujen yhdistäminen on välttämätöntä. Tämä edellyttää monipuolista näkemystä teknologioiden hyödyntämisestä ja kokonaisuuksien hallintaa. Enfolla on laaja suurten ja keskisuurten yritysten asiakaskunta Suomessa ja Ruotsissa. Yhdistämällä tarjoamaansa näille asiakkaille Enfolla on ainutlaatuinen asema ja merkittävää kasvupotentiaalia.

Vuonna 2018 kehitämme osaamishallintaamme, jotta voimme skaalata osaamista jossa kysyntä on suurempaa kuin tarjonta. Satsaamme myös rekrytointiin. Kehitämme kulttuuriamme arvopohjaisesti ja johtajuutta lean-periaatteilla. Edistämme sisäisiä ohjausmekanismeja ja panostamme sekä sisäiseen että ulkoiseen viestintään.

Vuonna 2018 strategiatyön fokus on päivitetyn strategian jalkauttaminen enfolaisille ja sidosryhmille sekä määriteltävien voitettavien taisteluiden toimeenpano.

ENFO 2017

SUUNTA

ASIAKKAAT

ASiantuntijat

VASTUULLISUUS

HALLINNOINTI

TILINPÄÄTÖS

ASIAKKAILLE KASVUA JA MENESTYSTÄ

Haluamme olla pitkäjänteinen kumppani asiakkaillemme tarjoten teknologiaosaamista, liiketoimintaymmärrystä ja kykyä luoda yhdessä. Kuunteleminen, räätälöinti ja yhteiskehittäminen ovat keskiössä asiakassuhteissa.

13
KUMPPANUUS
DATAVETOISESSA
MUUTOKSESSA

14
IT
TRANSFORMATION

16
BUSINESS
TRANSFORMATION

18
DIGITAL
TRANSFORMATION

KUMPPANI DATAVETOISESSA MUUTOKSESSA

Enfo tukee asiakkaitaan data-lähtöisessä muutoksessa ja luo arvoa yhdessä asiakkaiden ja kumppaneiden kanssa. Vuonna 2017 Enfo uudisti organisaatiotaan parantaakseen toimintansa asiakaslähtöisyyttä ja nopeuttaakseen konsernin strategian toteuttamista. Lokakuussa voimaan tullut uusi organisaatio perustuu keskitettyyn asiakkuudenhallintaan ja asiakas-kohtaisiin erikoisasiantuntiimiin. Myynnin ja toimitusten tarkka yhteensovittaminen on tärkeää asiakkaan menestyksen varmistamiseksi.

Asiakaslähtöisyys on Enfolle ensiarvoisen tärkeää. Haluamme, että asiakkuuspäällikkömme ymmärtävät syvällisesti sekä asiakkaan liiketoiminnan että Enfon palveluvalikoiman. Enfon erikoisasiantuntijat tukevat asiakkaiden muutosmatkaa tarjoamalla laajan palveluvalikoiman, johon sisältyy sekä uusien palvelujen kehittämistä että nykyisten palvelujen ja ratkaisujen ylläpitoa. Enfon liiketoiminta-alueet IT Transformation, Business Transformation ja Digital Transformation lähestyvät datavetoista liiketoiminnan muutosta eri näkökulmista. Ne tehostavat asiakkaiden liiketoimintaa kehittämällä tiedonhallintaan ja tiedon kehittämiseen tarvittavaa

infrastruktuuria, tukevat asiakkaiden liiketoimintastrategioiden toimeenpanoa dataintegraation ja -analyysien avulla ja kehittävät palveluja, jotka mahdollistavat uusia liiketoimintamalleja. Lähestymällä muutosta eri näkökulmista voimme palvella asiakkaita ja tukea heidän kasvuaan ja menestystään.

Asiakkaat haluavat entistä liiketoimintalähtöisempiä ratkaisuja, karsivat kumppaniensa määrää ja panostavat strategiaan kumppanuuksiin. Vuonna 2017 Enfo asetti tavoitteekseen luotettavan kumppanuuden ja strategisten asiakkuuksien lisäämisen. Tämä on yksi Enfon

määrittelemistä taisteluista, jotka sen on voitettava vuoteen 2020 mennessä.

Enfo vastaa asiakkaiden tarpeisiin digitalisaation eri vaiheissa ja

haastaa asiakkaansa, itsensä ja koko toimialan tarkastelemaan tulevia tarpeita. Enfo tukee asiakkaitaan eilisen, tämän päivän ja huomisen päätösten toimeenpanossa.

” Kyse on avoimuudesta suhteessa asiakkaaseen ja myös asiakkaan muihin kumppaneihin, ja laajemmassa ekosysteemissä muihin toimijoihin, joita on perinteisesti pidetty kilpailijoina. Haluan, että asiakas pitää minua mahdollistajana. Toisaalta asiakas antaa minulle mahdollisuuden tehdä uusia hyviä asioita. Tätä yhteistyötä haen ja se vaatii pitkäjänteistä sitoutumista, sillä syvä luottamus ei saavuteta päivässä. Asiakas on uusi työkaverini.”

Kent Widberg, Enfon asiakkuuspäällikkö

IT TRANSFORMATION

KEHITÄMME PAREMPIA IT-TOIMINTOJA ÄLYKKÄILLÄ PALVELUILLA JA RATKAISUILLA

Asiakkaat haluavat laatua, nopeutta ja edullisuutta IT-palveluihin. Kova hintakilpailu on leimannut markkinaa jo vuosia. IT Transformation liiketoiminta-alue vastaa tähän hakemalla erinomaisuutta toimintaan teknologiaa hyödyntäen. Liiketoiminta-alue keskittyy IT-infrastruktuurin sekä nykyaikaisen palvelujen ja ratkaisujen tarjoamiseen ja asiakkaiden datavetoisen liiketoimintamuutoksen tukemiseen. IT laajenee joka suuntaan, ja IT Transformation tukee asiakkaitaan IT-toimintojen ja tämän myötä organisaation ja liiketoiminnan muuttamisessa. IT-palveluita pitää jatkuvasti kehittää, mutta asiakkaiden pitää myös hallita ja ylläpitää toimintoja pitkäjänteisesti huomioiden vanhat, tämän hetken ja tulevaisuuden IT:hen liittyvät päätökset ja ratkaisut. Liiketoiminta-alueella panostetaan pitkäaikaisiin palveluihin, jotka skaalautuvat asiakkaan liiketoiminnan kehittymisen mukaan.

Kun IT-palveluiden käyttäminen on enenevässä määrin ajasta, paikasta ja laitteesta riippumaton, nousee käyttäjälähtöisten palveluiden kehittäminen tärkeään rooliin. IT Transformationin palvelutarjoamaa on laajennettu ennakoivi-

ERINOMAISTA TUOTTAVUUTTA DATAVETOISESTI

Luomme liiketoiminnallista lisäarvoa kehittämällä organisaatioita älykkäiden IT-palveluiden ja -ratkaisujen avulla yhdessä asiakkaidemme kanssa

Keskeiset markkina-ajurit	Erinomainen tuottavuus tarkoittaa datan, osaamisen ja kokemuksen yhdistämistä jatkuvasti kehittyvään liiketoiminnan vaatimukset hallitsevaan toimintamalliin.
Keskeinen tarjoama	<ul style="list-style-type: none"> • Worklife älykkääseen työntekoon, tuottavuuden, motivaation ja elämänlaadun parantamiseen • Älykkäät alustat informaatiolähtöisiin pilviratkaisuihin ja niiden hallintaan • Toiminnan optimointi sovellusprosessien ja toimintaympäristöjen hallintaan • Yrityssovellukset fast track - ja itsepalveluratkaisuille
Asiakkaat	Keskisuuret Pohjoismaiset organisaatiot (yksityinen ja julkinen sektori), toimialoina vahvasti edustettuina esim. energia ja liikenne. Tuotteet kumppaneiden kautta globaalisti.

van hallinnan kautta käyttäjän entistä parempaan palvelukokemaan. IT Transformation tarjoaa asiakkaille muun muassa palveluita toimintatehokkuuden lisäämiseksi. Esimerkki tästä on Zervice-Point-työkalu, jonka avulla automatisoidaan ja virtaviivaistetaan prosesseja ja annetaan organisaation osaajille mahdollisuus toimia nopeammin ja tehokkaammin. IT Transformation on tiiviisti mukana työelämän ja -tapojen murroksessa:

uudenlaiset työnteon tarpeet näkyvät Worklife-palvelutarjoamassa, jossa yksilön ja organisaation yhteiset tarpeet ovat keskiössä. Lisäksi sovellusten hallinnan merkitys on kasvanut ja IT Transformation tarjoaa Enfon asiakkaille tukea teollisuuskohtaisten sovellusten hallinnassa. Liiketoiminta-alue auttaa myös asiakkaita pilvipalveluiden kehittämisessä ja hallinnassa, ja tässä julkisen pilven hyödyntäminen asiakkaiden tarpeisiin ovat keskiössä.

Monipuolisempia palveluita

Vuonna 2017 IT Transformation siirtyi yhä vahvemmin perinteisestä teknologiafokuksesta kohti arvon tuottamista laajalla rintamalla IT-toiminnoille ja sitä kautta liiketoiminnalle ja loppukäyttäjille. IT Transformation syntyi vuonna 2016 Enfon silloisen IT-ulkoistusliiketoiminta-alueen ja IT-konsultointiyksikön Enfo Zipperin yhdistymisestä. Vuoden 2017 aikana kasvatimme kyvykkyttämme tuottaa ja rakentaa

entistä monipuolisempia palveluita asiakkaiden tietohallintoa tukien ja loppukäyttäjiä auttaen. IT Transformation -alueen osaajille muutos on tarkoittanut osaamisen uudistamista sekä koulutuksia. Vuoden aikana vahvistettiin kehittämistä liiketoiminta-alueella kannustamalla osaajia avoimeen innovointiin ja hajauttamalla päätäntävaltaa.

Palvelutuotantoa tiimiytettiin ja asiakastiimien rinnalle tuotiin virtuaalisia osaamistiimejä. Tavoitteena oli vahvistaa asiakaslähtöi-

syyttä sekä lisätä joustavuutta ja kykyä kokeilla erilaisia ratkaisuja eri hankkeissa. Myös laatuun panostaminen jatkui ja liiketoiminta-alueen ISO 9001 -sertifikaatti uudistettiin syyskuussa.

Vuoden aikana IT Transformation laajensi yhteistyötä olemassa olevissa asiakkuuksissa, sopi monesta uudesta hankkeesta sekä allekirjoitti loppuvuodesta merkittävän sopimuksen laajasta jatkuvan palvelun yhteistyöstä uuden asiakkaan kanssa.

Katse eteenpäin

Vuonna 2018 liiketoiminta-alueella panostetaan ketterimpiin palveluihin ja yhteiskehittämiseen asiakkaiden kanssa. IT Transformation tulee tekemään tiivistä yhteistyötä Enfon muiden liiketoiminta-alueiden kanssa tarjoten asiakkaille yhä laajempia palvelu- ja ratkaisukokonaisuuksia. Tulemme myös vahvistamaan yhteispohjoismaista palvelukehitystä. Laajemman pohjoismaisen yhteistyön myötä luodaan parempia edellytyksiä kyvykkyyksien kehittä-

miseen. Tavoitteena on edelleen vahvistaa asiakaslähtöisyyttä, panostaa palvelukehitykseen ja hakea parempaa kannattavuutta.

Liiketoiminta-alue keskittyy IT-infrastruktuuriin sekä nykyaikaisten palvelujen ja ratkaisujen tarjoamiseen ja asiakkaiden datavetoisen liiketoimintamuutoksen tukemiseen.

10 VUOTTA KUMPPANUUTTA - ARE JA ENFO YHDESSÄ KEHITYSPOLULLA

Kiinteistöjen ylläpidon ja talotekniikkaurakoinnin palveluiden asiantuntija Aren valinta on ollut ulkoistaa Enfolle kaikki IT-peruspalvelut Service Deskistä pilvipalveluihin ja koko tietoverkkokokonaisuuden ylläpitoon. Myös uudenlaisia yhteistyöalueita etenkin liiketoimintasovellusten ja analytiikan puolella kartoitetaan jatkuvasti. Jatkuvan asiakastyytyväisyysseurannan tulokset osoittavat, että Enfon IT-ratkaisut ja -palvelut todella vastaavat käyttäjien tarpeisiin. ”Meille tärkeää on kokonaisvaltainen kumppanuus, jossa Enfon asiantuntijat tuovat proaktiivisesti esille kehitysehdotuksia. Enfolta saamme asiantuntevia näkemyksiä esimerkiksi siihen, miten perusinfrastruktuuria rakennetaan ja kokonaisuuksia kehitetään järkevästi”, Aren tietohallintojohtaja Mikko Särkkä kertoo.

[Lue asiakastarina kokonaisuudessaan >](#)

AUTAMME ASIAKASTA KEHITTÄMÄÄN STRATEGIAANSA HYÖDYNTÄMÄLLÄ TIETOA

Liiketoimintayksiköt tekevät entistä enemmän IT-palveluihin liittyviä päätöksiä, ja IT-hankinnoista päättävät entistä useammin liiketoiminta-, markkinointi- ja talousjohtajat. Tämä markkinakehitys näkyi selvästi Enfon Business Transformation -liiketoiminta-alueella vuonna 2017. Toisaalta asiakasyritysten tietohallintojohtajat ja IT-yksiköt ovat meille edelleen tärkeitä kumppaneita.

Business Transformation -liiketoiminta-alueen (entisen Business Solutions -liiketoiminta-alueen) asiantuntijat varmistavat, että asiakkaamme pystyvät hyödyntämään digitalisaation tuomia mahdollisuuksia liiketoiminnassaan mahdollisimman laajasti. Business Transformation tarjoaa asiakkaille yrityksen omaisuudenhallintapalveluja sekä liiketoimintaprosessien kehittämispalveluja, jotka parantavat ja tehostavat asiakkaan liiketoimintaa. Business Transformationin erityisosaamisalueita ovat tietointegraatiot ja analytiikka. Integroinneissa Enfon asiantuntijat toimivat yhteistyössä asiakkaiden kanssa sekä järjestelmien että tietolähteiden osalta. Näin varmistetaan, että tieto kulkee asiakkaan

DATAVETOINEN LIIKETOIMINNAN KEHITTÄMINEN

Luomme arvoa yhdessä asiakkaiden kanssa kehittämällä heidän liiketoimintaansa datalähtöisesti ja integroimalla palvelut osaksi asiakkaan tieto-omaisuutta

Keskeiset markkina-ajurit	Digitaalisten palvelujen ja hybridiratkaisujen liiketoiminnalle tuoma lisäarvo perustuu entistä älykkäämpiin liiketoimintaprosesseihin ja tietointegraatioihin. Integraatioihin ja analytiikkaan liittyvät myös nykyaikainen tiedonhallinta, mukaan lukien tekoäly ja robotiikka.
Keskeinen tarjoama	<ul style="list-style-type: none"> • Digital Manufacturing kokonaistehokkuuden optimoimiseksi • Ratkaisut, joilla varmistetaan tiedon saatavuus analysointia varten turvallisesti ja integroidusti • Älykkäämmät liiketoimintaprosessit asiakkaan strategian toteuttamiseksi • Sovelluskehitys helpon tiedonhaun varmistamiseksi loppukäyttäjille • Ennakoiva ja kehittynyt analytiikka liiketoiminnan kehityksen varmistamiseksi
Asiakkaat	Pohjoismaissa toimivat tuotanto- ja palveluyritykset ja esim. finanssi- ja kuljetusala.

ja tämän asiakkaan välillä ja että tietovirrat kulkevat yritysten sisällä ja niiden välillä. Enfo on yksi Pohjoismaiden johtavista integraatiopalvelujen tarjoajista. Asiakkaat tarvitsevat entistä enemmän ennakkoivaa ja kehittyntä analytiikkaa, jotta he voivat varautua ja valmistautua tulevaan. Muita Business

Transformationin osaamisalueita ovat sovelluskehitys, infrastruktuuripalvelut ja käyttäjähallinta.

Panostamme palveluihin

Vuonna 2017 liiketoiminta-alue keskittyi palvelujen tuottamiseen aika- ja materiaaliaperusteisten toimitusten sijasta ja kokeili virtuaaliiti-

mejä tarjotakseen asiakkaille entistä syvällisempää tietoa. Uusi toimintamalli perustuu DevOps-tiimien ja -palvelujen tarjoamiseen ainoastaan nimettyjen resurssien sijaan. Enfon tavoitteen mukaisesti liiketoiminta-alue painottaa laajaa toimituskapasiteettia lisätäkseen strategisia kumppanuuksia asiakkaiden kanssa.

Liiketoiminta-alue kehittää asiakkaidensa liiketoimintaa datalähtöisesti ja integroimalla palvelut osaksi asiakkaan tieto-omaisuutta.

Keskittyminen teollisuuden kohderyhmään Digital Manufacturing -konseptilla tuotti hyvää tulosta. Digital Manufacturing by Enfo -konsepti tuo läpinäkyvyyttä teollisuusasiakkaiden tuotantoprosesseihin ja parantaa tuotannon kustannustehokkuutta. Toinen nopeasti kasvava osa-alue on mobiilisolovellusten ylläpitopalvelu AppCare, jonka avulla voidaan parantaa sovellusten käytettävyyttä koko sovelluslinkaaren ajan.

Loppuvuonna 2016 ostettu ruotsalainen järjestelmäintegraatioyritys e-man liitettiin osaksi liiketoiminta-aluetta vuoden 2017 aikana, ja vuoden 2015 lopulla ostetun suomalaisen Rongon integrointi jatkui.

Liiketoiminta-alueen kasvua hidastivat rekrytointihaasteet joillakin osaamisalueilla. Työvoimamarkkinat ovat vaikeat sekä Suomessa että Ruotsissa. Enfon tehostamisohjelman yhteydessä liiketoiminta-alue kevensi organisaatiotaan kannattavuutensa parantamiseksi vähentämällä organisaatiotasoja. Lisäksi ostettujen yhtiöiden integroinnin loppuun-

saattamisen odotetaan parantavan kannattavuutta vuoden 2018 aikana.

Katse eteenpäin

Vuoden 2018 tavoitteita ovat kasvun jatkuminen Ruotsissa, toiminnan laajentaminen Suomessa ja kannattavuuden parantaminen. Pyrimme optimoimaan toimituskapasiteettimme ja siirrymme entistä enemmän palvelujen tuottamiseen aika- ja materiaaliperusteisten toimitusten sijasta. Lisäksi otamme Digital Manufacturing -konseptin käyttöön myös palvelu- alalla. Markkinaennusteet ovat myönteiset.

GREENFOODILLE LIIKETOIMINTAAN KOKONAISET NÄKYMÄÄ

GreenFood on suurin yksittäinen hedelmien ja kasvien toimittaja Pohjoismaissa. Tukeakseen liiketoimintaansa sekä kasvua GreenFood on kehittänyt modernin analytiikkaratkaisun yhdessä Enfon kanssa. Uusi ratkaisu antaa yritykselle paremman kontrollin operaatioihin ja lisää läpinäkyvyyttä. Ratkaisulla on ollut vaikutuksia myös tiedon lisäämisessä, vasteaikojen lyhentämisessä sekä asiakaskokemuksen parantamisessa.

[Lue koko asiakastarina >](#)

DIGITAL TRANSFORMATION

LUOMME HUOMISEN LIIKETOIMINTAMALLEJA YHDESSÄ ASIAKKAIDEN KANSSA

Enfo vastaa asiakkaiden tarpeisiin digitalisaation eri vaiheissa ja haastaa asiakkaansa, itsensä ja koko toimialan tarkastelemaan tulevia tarpeita. Digital Transformation -liiketoiminta-alue kehittää palveluja, mahdollistaa uudet, datalähtöiset liiketoimintamallit, ja tutkii vaihtoehtoisia liikesuhteita ja osaamisalueita.

Lokakuussa 2017 toteutetun organisaatiouudistuksen yhteydessä perustettu liiketoiminta-alue keskittyy palvelujen ja prosessien digitalisointiin. Digital Transformation testaa orastavia mahdollisuuksia ja työskentelee joustavasti uusia menetelmiä soveltaen. Se painottaa yhteiskehittämistä asiakkaiden ja muiden sidosryhmien kanssa ja panostaa moniin vielä kartoittamattomiin osa-alueisiin. Kaikki palvelut räätälöidään asiakkaan tarpeiden mukaisesti. Digital Transformationin asiantuntijat tekevät tiivistä yhteistyötä asiakkaan liiketoiminta- ja tuotantotiimien sekä IT-asiantuntijoiden kanssa.

Pilviteknologialla on keskeinen asema Digital Transformation -liiketoiminta-alueen toiminnassa. Käytämme useita pilvialustoja.

DATAVETOISIA DIGITAALISIA PALVELUJA

Luomme arvoa yhdessä asiakkaiden kanssa kehittämällä palveluja, jotka mahdollistavat uusia liiketoimintamalleja

Keskeiset markkina-ajurit	Muutoksen nopeus. Kaikkialla, välittömästi. Jatkuva arvonluonti pitkäjänteisellä yhteistyöllä ja pilvipohjaisissa ekosysteemeissä mahdollistaen uusia liiketoimintamalleja, -suhteita ja -osaamista.
Keskeinen tarjoama	Kaikki palvelut ovat ainutlaatuisia ja ne kehitetään joustavasti yhdessä asiakkaan kanssa <ul style="list-style-type: none"> • Digitaaliset innovaatiot sekä palvelujen ja käyttäjäkokemuksen suunnittelu • Digitaalinen konsepti- ja tuotekehitys • Asiakaskohtaiset IT-palvelut • Pilvipalvelut liiketoimintainnovaatioille
Asiakkaat	Pohjoismaiset asiakkaat, jotka ovat valmiita kehittämään Enfon kanssa digitaalisia palveluja paremman tulevaisuuden puolesta.

Ensisijainen kohderyhmämme on asiakkaat, joilla on pilvistrategia tai jotka haluavat laatia sellaisen yhteiskehittämisen keinoin.

Digital Transformation -liiketoiminta-alue tarjoaa palveluja asiakkaille, jotka eivät halua ulkoistaa kaikkia palvelujaan vaan vain tietyt palvelut. Lisäksi liiketoiminta-alueen asiantuntijat

kehittävät pilvipohjaisen datan avulla automaatoratkaisuja, jotka tuovat synergiaetuja ja tehostavat näin toimituksia ja kuljetuksia. Liiketoiminta-alueella on myös digitaalinen toimisto, joka luo arvoa loppukäyttäjille ja kehittää digitaalisia tuotteita asiakkaiden ja heidän asiakkaidensa väliseen yhteydenpitoon.

Vahvaa kasvua Ruotsissa

Vuonna 2017 Digital Transformation kasvatti liiketoimintaansa selvästi päätoiminta-alueellaan Ruotsissa, mutta alkoi kehittää toimintaansa myös Suomessa.

Toukokuussa 2017 Enfo avasi Tukholmassa Digital Dimension Labsin. Se on innovatiivinen ympäristö digitaaliselle konsepti-

ja tuotekehitykselle, jossa strategia, design ja tekniikka ovat avainasemassa.

Katse eteenpäin

Vuonna 2018 liiketoiminta-alueen tavoitteena on kasvattaa huomattavasti nykyistä liiketoimintaansa

Ruotsissa ja rakentaa kestäväää liiketoimintaa myös Suomessa. Odotamme, että pilvialustoja tarjoavien toimijoiden datakeskusten perustaminen Suomeen ja Ruotsiin nopeuttaa pilveen siirtymistä ja että markkinaympäristö pysyy myönteisenä.

Liiketoiminta-alue mahdollistaa uudet datalähtöiset liiketoimintamallit ja keskittyy palvelujen ja prosessien digitalisointiin.

”**Kaikkein suurin riski on se, että ei tehdä mitään. Digital Dimension LABS on ponnahduslauta asiakkaiden digitaaliselle kehitykselle. Sen avulla voimme muuttaa kuvitteellisen todeksi ja vaikean helpoksi. Prototyypin tekeminen vie vain kymmenen viikkoa. Digital Dimension Labs on vahva tuote, joka auttaa asiakkaita sekä strategisesti että operatiivisesti digitalisoimaan tuotteensa ja palvelunsa tulevaisuuden vaatimusten mukaisiksi.**”

Niklas Thulin, Enfon Digital Evangelist Digital Dimension LABSista, joka avattiin Tukholmassa vuonna 2017

DATALÄHTÖISTÄ INNOVONTIA ESABILLE

ESAB on maailman johtava hitsaus- ja leikkauslaitteiden sekä hitsauslisäainesten valmistaja. Enfo ja ESAB rakensivat integroidun pilvipohjaisen ratkaisun yhdistämään hitsauslaitteet sekä keräämään ja varastoimaan informaatiota. Ratkaisu mahdollistaa paremman asiakasymmärryksen ja palvelun, ennakoivan huollon, uudet lisäpalvelut sekä tehokkaamman logistiikan. Enfo on toiminut ESABin strategisena kumppanina osana sen digitaalista matkaa ja partneri-ekosysteemiä vuodesta 2014.

[Katso video >](#)

ASIAANTUNTIJOILLE KASVUA JA MENESTYSTÄ

Enfo haluaa olla erinomainen työnantaja ja tarjota asiantuntijoilleen autonomiaa aikaansaada, tukea uralle ja välittämisen kulttuuria. Enfon arvot ovat yhteistyö, luottamus, jatkuva kehitys ja asiantuntijuus.

21
OSAAJAMME

Enfo on asiantuntija-organisaatio, jossa on noin 900 digitaalisuuden eri osa-alueiden erikoisasiantuntijaa.

OSAAJAMME

Kilpailu parhaista työntekijöistä on digialalla kovaa. Oikeiden henkilöiden rekrytointi ja heidän sitouttamisensa Enfoon on ratkaisevan tärkeää kilpailukykyämme kannalta. Enfo haluaa tukea osaajiensa kasvua ja menestystä ja näkee, että tämä on edellytys, jotta voimme tukea myös asiakkaidemme menestystä ja kasvua. Enfon johto on määritellyt prioriteetiksi varmistaa, että Enfo on työpaikka, johon voi rakastua.

Kohti yhtenäistä työntekijäkokemusta

Enfo on viime vuosina kasvanut yritysostojen avulla. Vuonna 2017 jatkoimme työtä yhtenäisen työntekijäkokemuksen edistämiseksi.

Jatkoimme myös vuonna 2016 käynnistettyä yritysidentiteettiprosessia. Kaikilla enfolaisilla oli mahdollisuus esittää mielipiteensä Enfon yrityskulttuurin määritelmästä, joka laadittiin laajan esimieskyselyn perusteella. Kartoituksen mukaan Enfon identiteetille on ominaista asiakslähtöisyys, uteliaisuus, yhteistyö, luottamus ja vastuullisuus. Enfon identiteettiin kuuluu myös myönteinen asenne sekä työstä nauttiminen. Osana identiteettiprosessia silloinen Business Solutions -liiketoiminta-alue käynnisti alaprojektin, jonka tavoitteena oli kartoittaa liiketoiminta-aluekohtaisia kulttuuria. Identiteettiprosessin perusteella lyötiin lukkoon koko Enfon kattavat arvot vuoden 2018

alussa: yhteistyö, luottamus, jatkuva kehitys ja asiantuntijuus.

Vuonna 2017 kehitettiin edelleen koko konsernin laajuisia neljännesvuositapaamisia, joissa käsitellään aina kolmea aihealuetta: strategiaa ja lukuja, henkilöstösioita ja inspiraatiota. Tapaamiset

järjestetään kaikissa Enfon toimipaikoissa ja toimivat alustana tutustua muihin enfolaisiin, jakaa näkemyksiä ja viihtyä yhdessä. Enfo käynnisti myös intranetin uudistamisprojektin. Vuonna 2018 käyttöön otettava uusi intranet tukee asiantuntijoiden ja esimiesten työtä.

TIETOA HENKILÖSTÖSTÄ

Koulutusinvestoinnit	809 EUR/henkilö
Henkilöstön vaihtuvuus	16 %
Naisten osuus henkilöstöstä	23 %
Enfo Excellence Award -palkinnot vuonna 2017	63 652 EUR yhteensä

ENFOLAISET

noin

900

erikoisasiantuntijaa

ENFON OSAAJAT ANTOIVAT ARVOSANAN

3,68

asteikolla 1-5 kysyttäessä, onko
Enfo hyvä työpaikka

Vuoden lopulla joukko enfolaisia valittiin sparrauskumppaneiksi, jotka tukevat konsernin johtoryhmää ja hallitusta strategiakehitystyössä. Sparrauskumppanit valittiin niiden joukosta, jotka olivat ilmoittaneet kiinnostuksensa tehtävään.

Enfo jakaa Enfo Excellence Award -palkintoja enfolaisille tunnustuksena hyvistä suorituksista ja toiminnasta. Kaikki enfolaiset voivat ehdottaa haluamiaan henkilöitä palkinnon saajiksi.

Muutosten vuosi

Enfo päivitti liiketoimintarakenteensa vuonna 2017. Uuden rakenteen tavoitteena on selkeyttää rooleja ja vahvistaa sekä asiantuntija- että esimiesrooleja. Tässä yhteydessä Enfo käynnisti myös yhteistoimintaneuvottelut Suomessa ja Ruotsissa. Neuvottelujen tuloksena konsernin henkilömäärä väheni pääosin esimiestehtävissä ja hallinnollisissa tehtävissä yhteensä 36 henkilöllä.

Samalla yhteensä 17 esimiestehtävissä toiminutta henkilöä siirtyi asiantuntijatehtäviin. Vuosi 2017 oli muutosten vuosi. Vuonna 2018 Enfo panostaa asiantuntijatyön tukemiseen kehittämällä edelleen esimiestyötä ja itsensä johtamiseen liittyviä taitoja.

Vuonna 2017 rekrytointihaasteet rajoittivat Enfon kasvua joillakin osaamisalueilla Ruotsissa. Lisäksi henkilöstön vaihtuvuus oli toivottua suurempi erityisesti Ruotsissa. Enfo jatkoi vinkkiohjelmaansa, jossa nykyiset enfolaiset voivat antaa vinkkejä mahdollisesti sopivista rekrytoitavista. Enfo määritteli uusia rooleja vastaamaan Enfon työntekijäkokemuksen ja työnantajakuvan kehittämiseksi.

Monimuotoisuutta ja kehityskohteita

Säännöllisesti toteutettavien työttyytyväisyyskyselyjen mukaan enfolaiset ovat sitä mieltä, että työntee-

kijöitä kohdellaan tasapuolisesti ja että tiimien jäsenet tukevat toisiaan. Heille annetaan myös paljon vastuuta, ja heihin luotetaan. Kehittämiskohteita ovat puolestaan sisäinen tiedottaminen ja erilaisten asioiden

juhlistaminen henkilöstön kesken. Enfo jatkaa näiden osa-alueiden kehittämistä.

Vuonna 2018 Enfo panostaa edelleen osaajiensa kasvuun ja päivittää kehityskeskusteluprosessejaan.

VASTUULLISUUS

Haluamme olla vastuullinen toimija. Digitaalinen vastuullisuus vaatii osaamisen jatkuvaa kehittämistä verkostoissa ja tietoturvaan panostamista. Enfon ympäristöjärjestelmä sertifioitiin vuonna 2017.

24
DIGITAALINEN
VASTUULLISUUS

25
YMPÄRISTÖ JA
YHTEISKUNTA

DIGITAALINEN VASTUULLISUUS

Enfo toimii vastuullisena digitaalisen toimijana, panostaa asiantuntijoidensa osaamiseen ja kehittää palveluita tiiviissä yhteistyössä asiakkaidensa ja kumppaniensa kanssa. Digitaalinen vastuullisuus vaatii läpinäkyvyyttä ja yhteistä tavoiteasetantaa asiantuntija-, asiakas- ja kumppanirajapinnoissa.

Enfo toimii aktiivisena jäsenenä osaamisyhteisöissä, kuten ISF:ssä (Internet Security Forum). Lisäksi

ENFON ERI LIIKETOIMINNOILLE JA TOIMISTOILLE MYÖNNETYT SERTIFIKAATIT

- ISO/IEC 27001:2013 (tietoturva)
- ISO 9001:2008 (laatu)
- ISO 14001:2015 (ympäristö)
- HSL Työpaikka, joka liikuttaa
- LEED- ja BREEAM-sertifikaatit (ympäristö, toimitilat)

Sertifikaatteihin sisältyvä toiminta on tarkistettavissa Enfolta tai sertifiointilaitokselta.

Enfollla on henkilöjäseniä mm. ISC2:ssä, ISACA:ssa ja Tietoturva ry:ssä. Enfo tarjoaa asiantuntijoilleen koulutuksia, asiantuntijaseminaareja ja sisäisiä tietoisuuksia. Omille osajille ja asiakkaille lähetetään säännöllisesti tietoturvatiedotteita ja vuonna 2018 Enfo aloittaa jatkuvan 24/7 uhkakuvavalvonnan. Enfon tavoitteena on tarjota osajilleen juuri heille parhaat tekniset ratkaisut ja työkalut ja varmistaa näiden sujuva ja turvallinen käyttö. Osajien arkea edistettiin esim. vuonna 2017 tekemällä tuntikirjaamisesta dynaamista ja nopeaa.

Enfon keskeisenä toimintaperiaatteena on jatkuva kehitys. Enfo yhteiskehittää ratkaisuja asiakkaidensa kanssa ja panostaa asiakkaan liiketoiminnan ymmärtämiseen, asiakaslähtöiseen työskentelyyn ja asiakkaan tarpeiden tunnistamiseen. Enfo osallistuu myös aktiivisesti uusiin kumppaniohjelmiin, tavoitteena kehittää alaa rohkealla yhteistyöllä. Toimintaympäristössä siirrytään yhä enemmän arvoketuista arvoverkkoihin, sekä yksittäisistä vastuullisista toimijoista vastuullisiin kokonaisuuksiin.

Tietoturva keskiössä

Tietoturvan hallinta on keskeinen tekijä Enfon toiminnassa. Testatuilla ja toimivilla tietoturvaprosesseilla ja

-ratkaisulla Enfo turvaa sekä oman että asiakkaidensa liiketoiminnan jatkuvuuden. Turvallisuusratkaisulla Enfo varmistaa yksityisyydensuojan, hallitsee verkkoriskejä ja ennaltaehkäisee verkkorikoksia. Tiedon siirtyminen pilveen edistää tietoturvalisuutta, koska pilvessä eri toimijat yhdistävät voimansa.

Hallintajärjestelmien avulla Enfo tavoittelee ennakoitavuutta ja proaktiivista toimintaa. Enfon hallintajärjestelmiin kuuluvat muun

muassa tietoturvajärjestelmä, palvelunhallintajärjestelmä ja laatu järjestelmä.

Vuonna 2018 Enfo kehittää tietoturvapoliitikkaansa vastaamaan laajentuneen Enfon tarpeita. Enfo myös varmistaa omissa toimintansa valmiuden EU:n tietosuojasetuksen GDPR:n edellyttämiin toimenpidevaatimuksiin ja samalla tukee asiakkaitaan heidän valmiuksiansa kehittämisessä.

YMPÄRISTÖ JA YHTEISKUNTA

Enfon sidosryhmiä ovat asiakkaat, kumppanit, alihankkijat, omistajat, yhtiön hallitus ja muu johto, työntekijät, viranomaiset, yhteiskuntaverkosto ja suuri yleisö. Enfon toiminnalla on taloudellisia sekä ympäristö- ja yhteiskuntavaikutuksia niin yhtiön sidosryhmiin kuin koko yhteiskuntaan.

Enfon ISO 14001:2015 -standardin mukainen ympäristöjärjestelmä sertifioitiin huhtikuussa 2017. Sertifioinnin myötä koko organisaatio on sitoutunut ympäristöystävälliseen toimintaan. Enfo on sitoutunut suojelemaan ympäristöä paitsi omissa toiminnoissaan myös niiden ulkopuolella. Koska Enfo ei valmista tuotteita, keskitymme niihin palveluihin ja toimintoihin, joihin voimme vaikuttaa, ja edellytämme samaa myös kumppaneiltamme ja muilta sidosryhmiltämme. Enfo haluaa olla ympäristövastuullinen toimija.

Enfon ympäristövaikutukset liittyvät pääasiassa sen toimipaikkoihin ja toimistopalveluihin, datakeskuksiin, sähkönkulutukseen, yritysautoihin ja työmatkoihin. Enfon ympäristöjärjestelmä perustuu vihreisiin toimistoihin ja datakeskuksiin, älykkääseen liikumiseen ja pyrkimykseen vähen-

tää toimipaikkojen energian- ja paperinkulutusta. Lisäksi järjestelmä edellyttää, että huolehdimme hankkimistamme tuotteista niiden koko elinkaaren ajan, kierrätämme jätteet ja vähennämme toimistojätettä ja pakkausmateriaaleja.

Enfo käyttää vihreää sähköä kaikissa datakeskuksissaan sekä useimmissa toimipaikoissaan. Kannustamme työntekijöitämme pitämään virtuaalikokouksia matkustamisen sijasta. Kaikkiin toimipaikkoihimme asennettiin videoneuvottelulaitteet vuonna 2017. Lisäksi enfolaisia kannustetaan käyttämään julkista liikennettä. Käytimme vuonna 2017 entistä enemmän ympäristöystävällisiä toimistopapereita. Käytämme turvatulostuslaitteita kaikissa toimipaikoissamme ja vähennämme paperitulosteiden määrää tulostuksen oletusasetusten ja automaation avulla.

Yrityskansalaisuus

Enfo haluaa olla vastuullinen yrityskansalainen. Yhteiskuntavastuullisena yhtiönä Enfo lahjoittaa vuosittain rahaa hyväntekeväisyyteen. Vuonna 2017 Enfo lahjoitti asiakkaiden joululahjoihin tarkoitettut varat Pelastakaa Lapset- ja Hand in Hand International -järjes-

töille. Lisäksi Enfo palkitsi työntekijöiden antamia myyntivihjeitä lahjotuksilla Hand in Handille, joka pyrkii vähentämään köyhyyttä tukemalla pienyritystoimintaa.

Ruotsin enfolaisilla on ollut vuodesta 2017 lähtien mahdollisuus lahjoittaa rahaa eri hyväntekeväisyysjärjestöille suoraan palkastaan.

Enfo myös palkitsee työntekijöitään aktiivisuudesta sosiaalisessa mediassa tekemällä lahjoituksen työntekijän valitsemaan hyväntekeväisyyskohteeseen. Ruotsissa

DATAKESKUKSISTA

100 %

käyttää vihreää sähköä

Enfon integraatiotiimi on avustanut From One to Another -järjestön tietokoneopetusta. Järjestö tukee tyttöjen oikeutta koulutukseen.

ENFON VAIKUTUS YHTEISKUNTAAN 2017

Materiaalit ja palvelut	32,9 MEUR
Palkat työntekijöille	65,7 MEUR
Eläkevakuutusmaksut ja eläkkeet	8,9 MEUR
Lainojen korkomaksut	0,7 MEUR
Yhteisöverot	1,6 MEUR
Osingot osakkeenomistajille	0,7 MEUR
Pääomapalautus osakkeenomistajille	7,8 MEUR

HALLINNOINTI

27
SELVITYS
HALLINTO-
JA OHJAUSJÄR-
JESTELMÄSTÄ

31
ENFON
HALLITUS

33
ENFON
JOHTORYHMÄ

SELVITYS HALLINTO- JA OHJAUSJÄRJESTELMÄSTÄ 2017

Enfo Oyj:n hallinnoinnissa ja päätöksenteossa noudatetaan yhtiöjärjestystä, Suomen osakeyhtiölakia sekä soveltuvin osin Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia (Corporate Governance 2015). Koodiin voi tutustua Arvopa-perimarkkinayhdistys ry:n sivustolla (www.cgfinland.fi). Yhtiössä ei ole sen toiminnan laajuus huomioiden hallituksen asettamia valio-kuntia. Osakkeenomistajat ovat kuitenkin nimittäneet Suosituksen 18b mukaisen osakkeenomistajien nimitystoimikunnan.

Hyvää hallintotapaa koskeva sovellusohje on tarkastettu ja hyväksytty yhtiön hallituksessa 18.1.2018. Vuosittainen selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä on osa vuosikertomusta.

Enfo-konsernin emoyhtiö Enfo Oyj on suomalainen julkinen osakeyhtiö, jonka kotipaikka on Kuopio. Ylin vastuu Enfo-konsernin hallinnosta ja toiminnasta on Enfo Oyj:n yhtiökokouksella, hallituksella ja toimitusjohtajalla. Ylintä päätösvaltaa käyttävät osakkeenomistajat yhtiökokouksessa. Enfo-konserniin kuuluvat tytäryhtiöt Suomessa, Ruotsissa, Tanskassa ja Norjassa.

Enfo Oyj kuuluu Osuuskunta KPY -konserniin, jonka emoyhtiö on Osuuskunta KPY kotipaikkanaan Kuopio.

Enfo Oyj:n osakkeet on liitetty Euroclear Finland Oy:n arvo-osuusjärjestelmään.

Yhtiökokous

Yhtiökokous on Enfon ylin päätöksentekaelin. Tilikauden aikana yhtiössä on järjestettävä yksi varsinainen yhtiökokous. Tarvittaessa järjestetään ylimääräinen yhtiökokous. Osakkeenomistajat käyttävät yhtiökokouksessa puhe-, kysely- ja äänioikeuttaan.

Yhtiökokoukseen osallistuvat toimitusjohtaja ja hallituksen jäsenet. Tilintarkastaja on läsnä varsinaisessa yhtiökokouksessa. Hallituksen jäseneksi ehdolla olevan henkilön on oltava läsnä valinnasta päättävässä yhtiökokouksessa.

Osakkeenomistajalla on oikeus saada yhtiökokoukselle osakeyhtiölain mukaan kuuluva asia yhtiökokouksen käsiteltäväksi. Käyttäkseen tätä oikeutta yhtiökokouksessa osakkeenomistajan on ilmoitettava asiasta yhtiön hallitukselle kirjallisesti niin hyvissä ajoin, että asia voidaan sisällyttää kokouskutsuun.

Yhtiö julkaisee yhtiökokouskutsun ja esittelee yhtiökokouksessa käsiteltävät asiat sekä yhtiökokoukselle esitettävät asiakirjat verkkosivuillaan vähintään kolme viikkoa ennen yhtiökokousta. Hallitus voi harkintansa mukaan julkaista kutsun myös yhdessä valtakunnallisessa päivälehdessä. Kokouksen jälkeen Enfo julkaisee kokouksen tekemät päätökset. Enfon varsinainen yhtiökokous pidettiin 30.3.2017, jonka lisäksi pidettiin yksi ylimääräinen yhtiökokous 15.12.2017.

Osakkeenomistajien nimitystoimikunta

Enfolla on osakkeenomistajien nimitystoimikunta, joka koostuu yhtiön suurimmista osakkeenomistajista tai suurimpien osakkeenomistajien nimeämistä jäsenistä. Osakkeenomistajien nimitystoimikuntaan voi kuulua myös hallituksen jäseniä. Yhtiön osakeomistusrakenteen vuoksi nimitystoimikunta toimii yhtiön hallituksen hyväksymän hyvää hallintotapaa koskevan ohjeistuksen ja nimitystoimikunnan itse päättämien toimintatapojen mukaisesti, eikä yhtiökokous ole vahvistanut sille erillistä työjärjestystä.

Nimitystoimikunnan tehtävänä on hallituksen jäsenten ja tilintarkastajan valinnan sekä hallituksen jäsenten palkitsemisasioiden valmistelu yhtiökokoukselle tehtävää ehdotusta varten.

Hallituksen monimuotoisuus on olennainen osa vastuullista yritystoimintaa, joka mahdollistaa yhtiön strategisten tavoitteiden saavuttamisen. Osakkeenomistajien nimitystoimikunta ottaa hallituksen kokoonpanoa suunniteltaessa huomioon yhtiön liiketoimintojen tarpeet ja kehitysvaiheen. Hallituksen monimuotoisuutta arvioidaan eri näkökulmista. Keskeisiä tekijöitä ovat jäsenten toisiaan täydentävä osaaminen, koulutus ja monipuolinen kokemus eri toimialoilta ja johtamisesta sekä jäsenten henkilökohtaiset ominaisuudet. Tavoitteena on, että kumpaakin sukupuolta on vähintään kaksi jäsentä.

Enfo Oyj:n varsinaisessa yhtiökokouksessa 30.3.2017 osakkeenomistajien nimitystoimikuntaan valittiin Anssi Lehikoinen, Pekka Kantanen, Lauri Kerman (sihteeri) ja puheenjohtajaksi Tarja Tikkanen. Nimitystoimikunta kokoontui

vuonna 2017 kolme kertaa ja osallistumisprosentti oli 100.

Hallitus

Enfo Oyj:n hallitus huolehtii yhtiön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä. Hallitus nimittää ja erottaa toimitusjohtajan, hyväksyy yhtiön strategiset tavoitteet ja riskienhallinnan periaatteet sekä varmistaa johtamisjärjestelmän toimivuuden ja valvonnan. Hallitus huolehtii myös siitä, että yhtiöllä on yhtiön toiminnassa noudatettavat arvot. Hallitus edustaa kaikkia osakkeenomistajia.

Yhtiökokous valitsee hallituksen vuosittain varsinaisessa yhtiökokouksessa. Ehdotuksen hallituksen kokoonpanoksi tekee yhtiökokouksen asettama osakkeenomistajien nimitystoimikunta. Hallitukseen kuuluu vähintään viisi ja enintään seitsemän varsinaista jäsentä. Hallitus valitsee keskuudestaan puheenjohtajan nimitystoimikunnan ehdotuksen mukaisesti.

Hallituksen jäsenten enemmistön on oltava riippumattomia yhtiöstä. Vähintään kahden yhtiöstä riippumattoman hallituksen jäsenen on oltava riippumattomia myös yhtiön merkittävistä osakkeenomistajista.

Hallitus laatii toimintaansa varten vuosittain kirjallisen työjärjestyksen, joka sisältää kokousaikataulun sekä suunnitelman hallituksessa käsiteltävistä asioista kattava-

seuraavat osa-alueet:

- Talouskatsaukset
- Strategiatyöskentely
- Omistaja-asiat
- Johdon arviointi ja palkitsemisjärjestelmät
- Hallituksen työskentelyn arviointi
- Liiketoimintakatsaukset
- Henkilöstöasiat
- Asiakastytyväisyys
- Riskienhallinta

Työjärjestykseen sisältyvien asioiden lisäksi Enfon hallitus käsittelee ja päättää konsernin kannalta taloudellisesti, liiketoiminnallisesti tai periaatteellisesti merkittävät asiat.

Hallitus arvioi toimintaansa kerran vuodessa. Arviointi tehdään itsearviointina tai ulkopuolisen asiantuntijan toimesta.

Enfo Oyj:n varsinaisessa yhtiökokouksessa 30.3.2017 hallitukseen valittiin Anssi Lehikoinen, Lauri Kerman, Timo Kärkkäinen, Mikko Laine, Soili Mäkinen ja Kaisa Olkkonen nimitystoimikunnan ehdotuksen mukaisesti. Samana päivänä pidetty hallituksen kokous valitsi hallituksen puheenjohtajaksi Anssi Lehikoisen nimitystoimikunnan ehdotuksen mukaisesti. Enfo Oyj:n ylimääräisessä yhtiökokouksessa 15.12.2017 hallitukseen valittiin nimitystoimikunnan ehdotuksen mukaisesti Arto Herranen 1.1.2018 alkaen.

Hallitus kokoontui vuonna 2017 15 kertaa. Hallituksen jäsenten osallistumisprosentti oli 100.

Toimitusjohtaja ja muu johto

Toimitusjohtaja on yhtiön toimitusjohtaja, joka hoitaa yhtiön juoksevaa hallintoa hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Hallitus nimittää ja erottaa toimitusjohtajan, päättää toimitusjohtajan taloudellisista etuuksista ja muista ehtoista sekä valvoo toimitusjohtajan toimintaa.

Toimitusjohtaja saa ryhtyä yhtiön toiminnan laajuus ja laatu huomioon ottaen epätavallisiin tai laajakantoisiin toimiin vain hallituksen valtuuttamana. Toimitusjohtaja vastaa yhtiön kirjanpidon lainmukaisuudesta ja varainhoidon luotettavasta järjestämisestä. Toimitusjohtajaa ei voi valita hallituksen jäseneksi.

Enfo Oyj:n toimitusjohtajana toimi 31.12.2017 asti diplomi-insinööri Arto Herranen. Yhtiön toimitusjohtajana 1.1.2018 aloitti Seppo Kuula. Kuula on koulutukseltaan DI (tuotantotalous), eMBA (markkinointi) ja insinööri (koneautomaatio).

Toimitusjohtajaa avustaa konsernin johtoryhmä. Konsernin johtoryhmä vastaa Enfo-konsernin operatiivisesta johtamisesta. Konsernin johtoryhmä kokoontuu vähintään kerran kuukaudessa. Johtoryhmään kuuluivat helmikuussa 2018 toimitusjohtajan lisäksi

Lars Aabol (EVP, Sales), Erik Brügge (EVP, Digital Transformation), Antti Hemmilä (General Counsel), Christian Homén (talousjohtaja), Sami Kähkönen (EVP, IT Transformation), Henrik Norell (henkilöstöjohtaja), Hans Sollerman (EVP, Business Transformation) ja Lina Tjerneld (EVP, Marketing and Communications).

Palkitseminen

Toimiva ja kilpailukykyinen palkitseminen on olennainen väline kyvykkään johdon palkkaamiseksi yhtiöön, mikä puolestaan edistää yhtiön taloudellista menestystä ja hyvän hallinnon toteuttamista. Palkitseminen tukee yhtiön asetettujen tavoitteiden ja yhtiön strategian toteutumista sekä pitkän aikavälin tuloksellisuutta.

Palkitsemisen tulee olla oikeassa suhteessa yhtiön kehitykseen ja pitkän aikavälin arvonmuodostukseen. Palkitsemisen sitominen suoritus- ja tuloskriteereihin ja niiden toteutumisen seuranta lisäävät luottamusta palkitsemisen toimivuuteen.

Hallituksen palkkioista päättää yhtiökokous. Hallituksen puheenjohtajan palkkio on 4 000 EUR kuukaudessa ja jäsenen palkkio 1 000 EUR kuukaudessa. Lisäksi jäsenelle ja puheenjohtajalle maksetaan kokouspalkkiona 600 EUR kokoukselta. Hallituksen jäsenten matkakulut korvataan yhtiön matkustussäännön mukaan. Hallituksen jäsenet vakuu-

tetaan TyELin mukaisesti. Maksun hallituksen jäsenen osuus vähennetään maksettavasta palkkiosta ja yhtiö maksaa työnantajan osuuden.

Yhtiön toimitusjohtajan ja johtoryhmän kokonaispalkitseminen muodostuu kiinteästä kuukausipalkasta luontoisetuineen, vuosibonusesta sekä pitkän tähtäimen osakepohjaisesta kannustejärjestelmästä. Yhtiöllä ei ole käytössä erityisiä johdon eläkeratkaisuja. Toimitusjohtajan ja johtoryhmän jäsenten palkitsemisesta päättää yhtiön hallitus.

Yhtiö maksoi 31.12.2017 asti toimitusjohtajana toimineelle Arto Herraselle palkkaa ja palkkiota vuonna 2017 yhteensä 317 820 EUR, josta tilikauden 2017 perusteella maksettujen tulospalkkioiden osuus oli 50 000 EUR. Yhtiön nykyinen toimitusjohtaja Seppo Kuula aloitti toimessaan 1.1.2018. Kuulan toistaiseksi voimassaolevan johtajasopimuksen irtisanomisaika on kuusi kuukautta toimitusjohtajan puolelta. Jos yhtiö päättää sopimuksen, toimitusjohtajalle maksetaan irtisanomisajan palkan lisäksi kolmen kuukauden palkkaa vastaava rahasumma (2019 alkaen kuuden kuukauden palkkaa vastaava rahasumma).

Koko johtoryhmälle maksettiin palkkaa ja palkkioita vuonna 2017 yhteensä 1 524 451 EUR.

Enfon hallitus päätti syksyllä 2016 konsernin palkitsemisjärjestelmien uudistamisesta. Ensimmäi-

sellä vuosipuoliskolla 2017 otettiin käyttöön ”STI Bridge” -järjestelmä. Konsernissa toteutetun tehostamisohjelman ja organisaatiomuutoksen myötä palkitsemisjärjestelmän uudistaminen siirrettiin vuodelle 2018 ja tilikauden 2017 aikana tulospalkkiojärjestelmässä oli kaksi ansaintajaksoa: 1.1.–30.6. ja 1.7.–31.12.

Vuonna 2017 konsernin Suomen ja Ruotsin johdon ja avainhenkilöiden bonusjärjestelyssä oli mukana noin 50 henkilöä. Johdon ja avainhenkilöiden osalta bonuksen keskeiset määrätymisperusteet olivat konsernin tai liiketoiminta-alueen liikevoitto ja/tai henkilökohtaiset tavoitteet ja bonuksen määrä oli enimmillään 10–50 % henkilön vuosipalkasta.

Konsernin Suomen muun henkilöstön (pois lukien Enfo Rongo Oy:n henkilöstö, myynnin palkkausjärjestelmässä olevat henkilöt sekä eräät muut poikkeukset) tulospalkkio vuonna 2017 perustui konsernin tai liiketoiminta-alueen liikevoittoon ja/tai henkilökohtaisiin tavoitteisiin. Palkkio suoritettiin Enfon henkilöstörahas- talle maksettuina tulospalkkioerinä.

Konsernin Ruotsin muun henkilöstön (pois lukien myynnin palkkausjärjestelmässä olevat henkilöt ja eräät muut poikkeukset) tulospalkkio vuonna 2017 perustui konsernin tai liiketoiminta-alueen liikevoittoon ja/tai henkilökohtaisiin tavoitteisiin. Palkkio suoritettiin suoraan kyseisille henkilöille.

Enfo Oyj:n Suomen henkilökunta, ylintä johtoa ja eräitä muita poikkeuksia lukuun ottamatta, on vuonna 2006 perustetun henkilöstörahas- ton (Enfo Oyj Henkilöstörahas- to) jäseniä. Enfon hallitus on päättänyt luopua kyseisestä henkilöstörahas- toeriä kerryttävästä voittopalkkio- järjestelmästä ja uuden tulospalk- kiojärjestelmän valmisteleminen. Yhtiö toteutti päätöksen johdosta vaadittavan neuvottelumenet- telyn, joka saatettiin päätökseen lokakuussa 2017. Henkilöstörahas- to tekee vuonna 2018 itsenäisesti päätökset toimintansa jatkamisesta. Konsernin Ruotsin henkilökunta eräin poikkeuksin oli aiemmin vuon- na 2014 perustetun suomalaista henkilöstörahas- toa vastaavan yhteis- ön (”vinstandelstiftelse”) jäseniä, mutta kyseinen rahasto päätettiin vuonna 2017.

Enfon hallitus päätti tammi- kuussa 2018 konsernin Suomen ja Ruotsin johdon ja avainhenkilöi- den ensimmäisen vuosipuoliskon bonusjärjestelystä, jossa on mukana noin 40 henkilöä. Bonuksen kes- keiset määrätymisperusteet ovat konsernin tai liiketoiminta-alueen liikevoitto ja/tai henkilökohtaiset tavoitteet ja bonuksen määrä on enimmillään 10–50 % henkilön pal- kasta ensimmäisen vuosipuoliskolla. Enfon hallitus ja/tai toimitusjohtaja tekevät päätökset muun henkilöstön bonusjärjestelmästä vuodelle 2018 arviolta maaliskuussa 2018.

Vuosibonusjärjestelmän lisäksi konsernissa on käytössä johdolle ja avainhenkilöille suunnattu pitkän tähtäimen kannustejärjestelmä. Järjestelmän kohderyhmään kuu- luvien henkilöiden lukumäärä ja järjestelmän perusteella palkkiona maksettavien osakkeiden luku- määrä täsmentyy maaliskuun 2018 lopussa. Yhtiö voi myös maksaa palkkion kokonaan tai osittain rahana.

Yhtiö ei maksanut vuonna 2017 osakepalkkioita aikaisempien osake- pohjaisten kannustinjärjestelmien nojalla.

Konserniyhtiöiden hallinnointi, osakkuusyhtiöt ja offshore- toiminnot

Enfo-konserniin kuuluvat tytäryhtiöt Suomessa (1), Ruotsissa (10), Tanskassa (1) sekä Norjassa (1). Ruotsin tytäryhtiöiden suuri luku- määrä johtuu toteutetuista yritysoso- toista, mutta operatiivinen liiketoi- minta on keskitetty pääosin Enfo Sweden AB -yhtiöön. Tytäryhtiöiden hallinnointiin sovelletaan edel- lä mainitun lisäksi tytäryhtiöiden kotipaikan lainsäädännöstä tulevia määräyksiä. Enfollla on vireillä hanke Ruotsin tytäryhtiöiden lukumäärän vähentämiseksi. Tytäryhtiöiden hallituksen jäseninä toimivat Enfon johtoon kuuluvat henkilöt. Tanskas- sa ja Norjassa tytäryhtiöiden hallin- noissa käytetään apuna ulkopuolista palveluntarjoajaa.

Tytäryhtiöiden lisäksi Enfolla on yksi osakkuusyhtiö: Administer Partner Oy (omistusosuus 19 %). Enfo ostaa Administer Partner Oy:ltä taloushallinnon palveluita.

Enfo käyttää palveluiden tuottamisessa vakituisia yhteistyökumppaneita Filippiineillä, Intiassa sekä Puolassa. Enfo ei kuitenkaan ole omistajana kyseissä yhtiöissä, eikä Enfolla ole toimipaikkaa kyseisissä maissa. Yhteiskumppanit noudattavat erikseen sovittavissa toimeksiantoissa Enfon ja Enfon asiakkaiden antamia ohjeita ja määräyksiä.

Taloushallinnon ulkoistusjärjestely

Yhtiö sopi keväällä 2017 taloushallinnon ulkoistusjärjestelystä tuolloin kokonaan omistamalle tytäryhtiölle Enfo Partner Oy:lle. Ulkoistuksen päätavoitteita olivat kustannussäästöt sekä Enfon liiketoimintaprosessien automatisointi. Enfo myi lokakuussa 2017 toteutetussa järjestelyssä Enfo Partner Oy:n osake-enemmistön Administer Oy:lle ja samassa Enfo Partner Oy:n nimi vaihtui Administer Partner Oy:ksi. Toteutetulla omistusjärjestelyllä ei ole vaikutusta aiemmin sovittuun ulkoistusjärjestelyyn. Päävastuu taloushallinnon järjestämisestä on yhä Enfolla.

Muu hallinnointi

Yhtiön sisäinen valvonta perustuu säännölliseen raportointiin ja aktiiviseen hallitustyöskentelyyn.

Riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että yhtiön toiminta on tehokasta ja tuloksellista, informaatio luotettavaa ja että säännöksiä ja toimintaperiaatteita noudatetaan. Tavoitteena on liiketoimintaan liittyvien riskien tunnistaminen, arvioiminen ja seuranta.

Yhtiössä on tehty kartoitus liike-toimintaan vaikuttavien uhkien ja riskien todennäköisyydestä, toteutumisen vaikutuksista sekä riskienhallinnasta. Kartoituksen pohjalta tehtyä riskienhallintasuunnitelmaa päivitetään ja kehitetään aktiivisesti sekä määrätietoisesti, jotta toimintaan kohdistuvia riskejä voidaan hallita. Riskienhallinnan tilanteesta raportoidaan hallitukselle neljännesvuosittain.

Konsernin rahoituspäätökset tehdään keskitetysti emoyhtiössä hallituksen hyväksymän sijoituspoliittikan mukaisesti ja hallitukselle raportoidaan rahoitustilanteesta neljännesvuosittain.

Sisäinen tarkastus suoritetaan kiertävästi konsernin eri yksiköissä ja se ostetaan ulkoisena palveluna. Sisäisen tarkastuksen suorittaja raportoi suoraan hallitukselle.

Yhtiö ilmoittaa tiedot mahdollisista lähipiiriliiketoimista hallituksen toimintakertomuksessa sekä tilinpäätöksen liitetiedoissa. Yhtiöllä ei ole tällä hetkellä sellaisia lähipiiriliiketoimia, jotka olisivat olennaisia ja tavanomaisesta liiketoiminnasta poikkeavia.

Tilintarkastajalla on tärkeä asema osakkeenomistajien asettamana tarkastuselimenä. Osakkeenomistajien nimitystoimikunta tekee yhtiökokoukselle ehdotuksen tilintarkastajaksi.

Yhtiön tilintarkastaja on tilintarkastusyhteisö PricewaterhouseCoopers Oy ja sen nimeämä päävastuullinen tilintarkastaja KHT Pekka Loikkanen. Konserni maksoi vuonna 2017 tilintarkastajalle tilintarkastukseen liittyviä palkkioita yhteensä 135 477 EUR ja tilintarkastukseen liittymättömiä palkkioita 126 877 EUR.

ENFON HALLITUS 1.1.2018

ANSSI LEHIKAINEN

*hallituksen puheenjohtaja,
diplomi-insinööri, filosofian tohtori*

Anssi Lehikoinen toimii hallituksen puheenjohtajana Rocsole Oy:ssä, Ownsurround Oy:ssä ja VRT Finland Oy:ssä. Hän on myös Osuuskunta KPY:n ja Nostetta Oy:n hallituksen jäsen. Lehikoinen on toiminut aiemmin mm. Numcore Oy:n toimitusjohtajana 11/2007-4/2012, Rocsole Oy:n toimitusjohtajana 5/2012-5/2014 ja osa-aikaisena kauppatieteiden Professor of Practice -tehtävässä Itä-Suomen yliopistossa 12/2014-11/2017.

Enfo Oyj:n hallituksen jäsen 30.3.2016 lähtien, puheenjohtaja 30.3.2017 lähtien. Ei omista Enfo Oyj:n osakkeita. Riippumaton yhtiöstä, riippuvainen merkittävästä osakkeenomistajasta.

ARTO HERRANEN

hallituksen jäsen, diplomi-insinööri

Arto Herranen toimii Enfon toimitusjohtajana vuosina 2007-2017. Hallituksen jäsen Osuuskauppa PeeÄssä. Aiemmin hän on toiminut toimitusjohtajana Kuopion Puhelin Oyj:ssä ja Savon Voima Oyj:ssä.

Enfo Oyj:n hallituksen jäsen 1.1.2018 lähtien. Omistaa 271 kpl Enfo Oyj:n osakkeita. Riippuvainen yhtiöstä, riippumaton merkittävästä osakkeenomistajasta.

LAURI KERMAN

hallituksen jäsen, kauppatieteiden maisteri, eMBA

Lauri Kerman on Osuuskunta KPY:n toimitusjohtaja. Hallituksen jäsen Enfo Oyj:ssä, Voimatel Oy:ssä, Vetrea Terveys Oy:ssä ja Kiinteistö Oy Lentokapteenissa. Työkokemus: Johtaja Icecapital Pankkiiriliikkeessä, partner Iridium Corporate Financessa sekä salkunhoitaja Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisessa.

Enfo Oyj:n hallituksen jäsen 19.3.2014 lähtien. Ei omista Enfo Oyj:n osakkeita. Riippumaton yhtiöstä, riippuvainen merkittävästä osakkeenomistajasta.

TIMO KÄRKKÄINEN

hallituksen jäsen, kauppatieteiden maisteri

Timo Kärkkäinen on Senior salkunhoitaja, pääomasijoitukset, Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen. Kärkkäinen on hallituksen jäsen mm. Tieyhtiö Valtatie 7 Oy:ssä. Kärkkäinen on aiemmin toiminut Neste Oil Oyj:n eläkesäätiön asiamiehenä, sekä rahoitusjohtajana, Head of Treasury Operations, 2005-2010. Vuosina 2000-2005 Fortum Oyj:ssä, Treasury Manager ja Head of Treasury Operations. Imatran Voima Oy:lla rahoitus-, sähköhinnoittelu- ja huolintatehtävissä 1987-2000.

Enfo Oyj:n hallituksen jäsen 24.3.2011 lähtien. Omistaa 200 kpl Enfo Oyj:n osakkeita. Riippumaton yhtiöstä ja merkittävästä osakkeenomistajasta.

ENFON HALLITUS 1.1.2018

MIKKO LAINE

hallituksen jäsen, BBA, MBA

Mikko Laine on Broadius Partners Oy:n osakas ja on toiminut Broadius Partnersilla neuvonantajana yli kymmenen vuoden ajan. Osakas ja hallituksen jäsen Finnsweet Oy:ssä. Aikaisemmin Laine on ollut osakkaana ja hallituksen jäsenenä Kotihotelli Oy:ssä, osakkaana ja hallituksen jäsenenä Human Care Network Oy:ssä ja hallituksen jäsenenä Pyn Rahastoyhtiö Oy:ssä.

Enfo Oyj:n hallituksen jäsen 30.3.2017 lähtien. Omistaa välillisesti 3 347 Enfo Oyj:n osakkeita. Riippumaton yhtiöstä ja merkittävistä osakkeenomistajista.

SOILI MÄKINEN

hallituksen jäsen, kauppatieteiden maisteri

Soili Mäkinen on tietohallintojohtajana Cargotec Oyj:ssä. Mäkinen toimi tietohallintojohtaja MacGREGOR Oy:ssä 2004–2006. MacGREGOR Oy:n tietohallinnossa järjestelmä- ja projektihallintatehtävissä vuodesta 1993 alkaen.

Enfo Oyj:n hallituksen jäsen 21.3.2013 lähtien. Ei omista Enfo Oyj:n osakkeita. Riippumaton yhtiöstä ja merkittävistä osakkeenomistajista.

KAISA OLKKONEN

hallituksen jäsen, oikeustieteiden maisteri, varatuomari

Kaisa Olkkonen on SSH Communications Security Oyj:n toimitusjohtaja, hallituksen ja tarkastusvaliokunnan jäsen Cargotec Oyj:ssä ja hallituksen jäsen John Nurmisen säätiössä. Neuvonantaja Morelex Oy:ssä, 3D Bear Oy:ssä ja Familings Oy:ssä.

Enfo Oyj:n hallituksen jäsen 30.3.2016 lähtien. Omistaa 175 Enfo Oyj:n osaketta. Riippumaton yhtiöstä ja merkittävistä osakkeenomistajista.

ENFON JOHTORYHMÄ 2018

SEPPO KUULA

Toimitusjohtaja, johtoryhmän puheenjohtaja

Seppo Kuula on diplomi-insinööri (tuotantotalous), eMBA (markkinointi) ja insinööri (koneautomaatio). Kuula on toiminut ohjelmistoyhtiö Siili Solutions Oyj:n toimitusjohtajana vuodesta 2010, jota ennen hän on johtanut kansainvälisten yhtiöiden liiketoimintoja ja myyntiä niin listatuissa kuin listaamattomissa yrityksissä Euroopassa ja USA:ssa. Enfo Oyj:n toimitusjohtaja vuoden 2018 alusta.

LARS AABOL

EVP, Sales

Lars Aabol on toiminut aiemmin Enfo Zystemsin ja Hogia Infra AB:n toimitusjohtajana sekä myyntipäällikkönä Framfabissa. Enfo Oyj:n johtoryhmän jäsen 1.7.2012 lähtien. Omistaa 1 400 kpl Enfo Oyj:n osaketta.

ERIK BRÜGGE

EVP, Digital Transformation

Erik Brügge on koulutukseltaan informaatiotieteiden kandidaatti. Hän on työskennellyt pitkään konsultoinnin parissa Zipper AB:ssä. Vuodesta 2008, jolloin Enfo osti Zipper AB:n, Brügge on toiminut johtotehtävissä Enfo Zipperissä. Enfo Oyj:n johtoryhmän jäsen 1.7.2017 lähtien. Omistaa 222 kpl Enfo Oyj:n osaketta.

ENFON JOHTORYHMÄ 2018

ANTTI HEMMILÄ
General Counsel

Antti Hemmilä on koulutukseltaan oikeustieteiden maisteri. Hän on toiminut aiemmin Specialist Partnerina asianajotoimisto Boreniuksella erikoistuen osakeyhtiölakiin, yritysjärjestelyihin sekä pääomamarkkinoihin. Enfo Oyj:n johtoryhmän jäsen 1.7.2017 lähtien.

CHRISTIAN HOMÉN
CFO

Christian Homén on kauppatieteiden maisteri ja on toiminut aiemmin Microsoftilla Directorina, Finance & Control. Lisäksi hän on työskennellyt Nokialla johtajana useissa eri taloushallinnon tehtävissä ml. talousanalyysi, liiketoimintasuunnittelu, raportointi, business control ja rahoitus. Enfo Oyj:n johtoryhmän jäsen 1.2.2015 lähtien. Omistaa 888 kpl Enfo Oyj:n osaketta.

SAMI KÄHKÖNEN
EVP, IT Transformation

Sami Kähkönen on koulutukseltaan filosofian maisteri (FM). Hän on aiemmin työskennellyt toimitusjohtajana Enfo Rongossa. Lisäksi hän on toiminut muun muassa Tiedossa (ent. TietoEnator) johto- ja konsultointitehtävissä vastuualueenaan data & analytiikka. Enfo Oyj:n johtoryhmän jäsen 1.7.2017 lähtien. Omistaa suoraan tai välillisesti 5 617 kpl Enfo Oyj:n osaketta.

ENFON JOHTORYHMÄ 2018

HENRIK NORELL
SVP, HR

Henrik Norell on opiskellut henkilöstöhallintaa. Henrik Norell on aiemmin toiminut CBRE Sweden Oy:n HR-johtajana, Micro Oy:n pohjoismaisista toiminnoista vastaavana henkilöstöpäällikkönä, Nasdaq OMX:n HR-johtajana ja Accenturessa HR-asiiantuntijana. Enfo Oyj:n johtoryhmän jäsen 9.1.2017 lähtien.

HANS SOLLERMAN
EVP, Business Transformation

Hans Sollermanilla on koulutus IHM Business Schoolista. Hän on aiemmin ollut SVP, Business Development, Enfolla ja e-man AB:n toimitusjohtaja. Sollerman on myös ollut johtotehtävissä yrityksissä Information Highway ja Strateg Communication AB. Hän on hallituksen puheenjohtaja Neurolearn AB:ssa ja Loka Brunn:issa, sekä hallituksen jäsen K3 Nordic AB:ssa. Enfon Oy:n johtoryhmän jäsen 22.1.2018 lähtien. Omistaa 1 200 kpl Enfo Oyj:n osaketta.

LINA TJERNELD
EVP, Marketing and Communications

Lina Tjerneld on markkinointiviestinnän kandidaatti ja BA (soveltava musiikki). Hän on syventänyt markkinointi- ja viestintäosaamistaan IHM Business Schoolissa. Tjerneld on aiemmin ollut COO Enfo Pointerissa ja markkinointi- ja myyntitehtävissä VMware:ssa ja SAP:issa. Enfo Oyj:n johtoryhmän jäsen 1.2.2018 lähtien. Omistaa 171 kpl Enfo Oyj:n osaketta.

TILINPÄÄTÖS

37

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS

41 Tunnusluvut

43

KONSERNITILINPÄÄTÖS (IFRS)

- 43 Konsernin tuloslaskelma
- 44 Konsernin laaja tuloslaskelma
- 45 Konsernitase
- 46 Konsernin rahavirtalaskelma
- 47 Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista
- 49 Konsernintilinpäätöksen liitetiedot

75

EMOYHTIÖN TILINPÄÄTÖS (FAS)

- 75 Tuloslaskelma
- 76 Tase
- 77 Rahoituslaskelma
- 78 Tilinpäätöksen liitetiedot
- 86 Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen allekirjoitus
- 86 Tilinpäätösmerkintä
- 87 Tilintarkastuskertomus

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS 2017

Enfo Oyj (Y-tunnus: 2081212-9) on emoyhtiö liiketoimintaa harjoittavassa Enfo-konsernissa, joka kuuluu Osuuskunta KPY -konserniin. Osuuskunta KPY-konsernin emoyhtiö on Osuuskunta KPY.

Enfo on pohjoismainen IT-palveluyritys, joka mahdollistaa asiakkaidensa datavetoisen liiketoimintamuutoksen. Enfo kehittää ja ylläpitää datavetoisia ratkaisuja sekä palveluita asiakkaidensa kanssa. Enfossa työskentelee noin 900 asiantuntijaa Suomessa ja Ruotsissa.

Markkinakehitys

Kansainvälinen talous oli vahva vuonna 2017 ja suhdanne myönteinen sekä Suomessa että Ruotsissa. Keskuspankkien ennusteiden mukaan Suomen talouden odotetaan kasvavan 2,5 % ja Ruotsin talouden 2,9 % vuonna 2018. Alan ennusteiden mukaan IT-palvelumarkkinat kasvavat selkeästi nopeammin kuin kokonaistalous sekä Suomessa että Ruotsissa.

Digitalisaatioon liittyvien palvelujen kysyntä vahvistuu entisestään. Digitaalisten palvelujen yleistyessä on välttämätöntä yhdistää nämä vahvasti nykyisiin IT-palveluihin ja -ratkaisuihin. Tämä edellyttää datalähtöistä integrointia ja vahvaa kokonaisuusien hallintaa. Strategisten kumppanuuksien merkitys kasvaa jatkuvasti IT-palvelumarkkinoilla. Asiakkaat karsivat IT-toimittajiensa määrää ja pyrkivät luomaan syvällisiä suhteita strategisten kumppaneiden kanssa. Samalla valmius siirtää palveluita pilveen lisääntyy ja pilvipalveluille on yhä enemmän kysyntää.

Liikevaihto ja tulos

Enfo Oyj myi 4.10.2017 enemmistöosuuden taloushallinnon ulkoistuspalveluita tuottavasta tytäryhtiö Enfo Partner Oy:stä taloushallinnon palveluyritykselle Administer Oy:lle. Enfo Oyj:n tytäryhtiön Enfo Zender Oy:n koko osakekannan myynti Ropo Capitalille toteutui puolestaan 1.2.2017. Liiketoiminta-alue, josta on luovuttu tai luovutaan koordinoitun suunnitelman mukaisesti, tulee IFRS:n säännösten mukaan raportoida lopetettuna toimintona. Myyty Financial Process Services -liiketoiminta ja myyty Tiedonvälityspalvelu-liiketoiminta raportoidaan siis lopetettuina toimintoina.

Enfo-konsernin jatkuvien toimintojen liikevaihto nousi 5,9 % 132,9 MEUR:iin (125,5). Jatkuvien toimintojen liikevoitto oli -5,1 MEUR (2,5). Liikevoittoa kertyi -3,8 % suhteessa liikevaihtoon. Tilikauden tulos ennen veroja oli

konsernin jatkuvissa toiminnoissa -6,1 MEUR (1,5). Lopetettujen toimintojen tulos vuonna 2017 oli 15,5 MEUR. Tilikauden tulos sisältäen lopetetut toiminnot oli 8,4 MEUR (1,2). Jatkuvien toimintojen osakekohtainen tulos oli -13,46 (-1,53). Osakekohtainen tulos sisältäen lopetetut toiminnot oli 9,91 EUR (-1,6). Konsernin nettorahoituskulut olivat 0,9 MEUR (0,9).

Vuoden 2017 liikevaihtoon vaikuttivat yritysmyynnit. Liikevaihto jäi kasvusta huolimatta tavoitteista ja orgaanista kasvua rajoitti kilpailu osajista. Tulokseen vaikuttivat kertaerät sekä kulu- että tuottomielessä liittyen yritys-kauppoihin sekä vuoden aikana toteutettuun tehostamisohjelmaan. Tehostamisohjelmaan liittyvät kertaerät rasittivat myös operatiivista kassavirtaa.

Asiakassopimuksia allekirjoitettiin muun muassa ANS Finlandin, Bolidenin, Eduskunnan, Finavian, Savon Voiman, Spondan, Vinnovan ja Voimatelin kanssa.

Investoinnit ja rahoitus

Enfon nettoinvestoinnit tilikaudella olivat 1,8 MEUR (10,4). Investoinnit kohdistuivat etenkin datakeskusten laitteiden hankintaan sekä ohjausjärjestelmien uusimisen.

Tärkeimpien lainasopimusten mukaan konsernin on noudatettava seuraavia taloudellisia kovenantteja:

- Nettovelkaantumisasaste alle 100 %
- Korollinen nettovelka/käyttökate alle 5

Konserni on ylittänyt tilikaudella ja tilikauden päättyessä jälkimmäisen kovenantin. Konserni on saanut rahoittajilta hyväksynnän kovenantin ylitykselle. Kovenantteja tarkastellaan puolivuositain, joten tilinpäätöshetkellä konserni on luokitellut kovenantin piirissä olevat lainat lyhytaikaiseksi.

Yhtiön omavaraisuusaste oli tilikauden lopussa 46,6 % (41,5). Korolliset nettovelat olivat joulukuun lopussa 30,1 MEUR (38,9) ja nettovelkaantumisasaste oli 57,4 % (70,8).

Henkilöstö ja palkitseminen

Enfon jatkuvien toimintojen palveluksessa oli vuoden aikana keskimäärin 911 henkilöä (820) ja vuoden lopussa yhteensä 888 henkilöä (921). Hallinnon henkilöstön osuus oli noin 6 % koko Enfon henkilöstöstä. Henkilöstöstä Suomessa oli keskimäärin 318 (318) ja Ruotsissa 594 (502).

Konsernin henkilöstökulut jatkuvissa toiminnoissa olivat vuonna 2017 yhteensä 78,2 MEUR (68,2). Henkilöstökulut olivat 58 % tuloslaskelman kaikista kuluista (45). Enfo maksoi henkilöstölleen jatkuvissa toiminnoissa palkkaa ja palkkioita tilikaudella yhteensä 65,7 MEUR (56,3).

Vuonna 2017 Enfo-konsernin jatkuviin toimintoihin rekrytoitiin 147 vakituista työntekijää (136). Vakituksia työsuhteita päättyi 144 (118). Vuoden 2017 lopussa konsernin keskimääräinen vakituisen työsuhteen kesto oli 6,5 vuotta (6,8). Selkeä enemmistö eli 77 % (76 %) konsernin henkilöstöstä on miehiä. Henkilöstön keski-ikä oli 41,8 vuotta (41,7).

Enfon hallitus päätti syksyllä 2016 konsernin palkitsemisjärjestelmien uudistamisesta. Ensimmäisellä vuosipuoliskolla 2017 otettiin käyttöön ”STI Bridge” -järjestelmä. Konsernissa toteutetun tehostamisohjelman ja organisaatiomuutoksen myötä palkitsemisjärjestelmän uudistaminen siirrettiin vuodelle 2018 ja tilikauden 2017 aikana tulospalkkiojärjestelmässä oli kaksi ansaintajaksoa: 1.1.–30.6. ja 1.7.–31.12.

Vuonna 2017 konsernin Suomen ja Ruotsin johdon ja avainhenkilöiden bonusjärjestelyssä oli mukana noin 50 henkilöä. Johdon ja avainhenkilöiden osalta bonuksen keskeiset määräytymisperusteet olivat konsernin tai liiketoiminta-alueen liikevoitto ja/tai henkilökohtaiset tavoitteet ja bonuksen määrä oli enimmillään 10–50 % henkilön vuosipalkasta.

Konsernin Suomen muun henkilöstön (pois lukien Enfo Rongo Oy:n henkilöstö, myynnin palkkausjärjestelmässä olevat henkilöt sekä eräät muut poikkeukset) tulospalkkio vuonna 2017 perustui konsernin tai liiketoiminta-alueen liikevoittoon ja/tai henkilökohtaisiin tavoitteisiin. Palkkio suoritettiin Enfon henkilöstörahastolle maksettuina tulospalkkioerinä.

Konsernin Ruotsin muun henkilöstön (pois lukien myynnin palkkausjärjestelmässä olevat henkilöt ja eräät muut poikkeukset) tulospalkkio vuonna 2017 perustui konsernin tai liiketoiminta-alueen liikevoittoon ja/tai henkilökohtaisiin tavoitteisiin. Palkkio suoritettiin suoraan kyseisille henkilöille.

Enfo Oyj:n Suomen henkilökunta, ylintä johtoa ja eräitä muita poikkeuksia lukuun ottamatta, on vuonna 2006 perustetun henkilöstörahaston (Enfo Oyj Henkilöstörahasto) jäseniä. Enfon hallitus on päättänyt luopua kyseisestä henkilöstörahastoeriä kerryttävästä voittopalkkiojärjestelmästä ja uuden tulospalkkiojärjestelmän valmisteleminen. Yhtiö toteutti päätöksen johdosta vaadittavan neuvottelumenettelyn, joka saatettiin päätökseen lokakuussa 2017. Henkilöstörahasto tekee vuonna 2018 itsenäisesti päätökset toimintansa jatkamisesta. Konsernin Ruotsin henkilökunta eräin poikkeuksin oli aiemmin vuonna 2014 perustetun suomalaista henkilöstörahastoa vastaavan yhteisön (”vinstandelstiftelse”) jäseniä, mutta kyseinen rahasto päätettiin vuonna 2017.

Enfon hallitus päätti tammikuussa 2018 konsernin Suomen ja Ruotsin johdon ja avainhenkilöiden ensimmäisen vuosipuoliskon bonusjärjestelystä, jossa on mukana noin 40 henkilöä. Bonuksen keskeiset määräytymisperusteet ovat konsernin tai liiketoiminta-alueen liikevoitto ja/tai henkilökohtaiset tavoitteet ja bonuksen määrä on enimmillään 10–50 % henkilön palkasta ensimmäisellä vuosipuoliskolla. Enfon hallitus ja/tai toimitusjohtaja tekevät päätökset muun henkilöstön bonusjärjestelmästä vuodelle 2018 arviolta maaliskuussa 2018.

Vuosibonusjärjestelmän lisäksi konsernissa on käytössä johdolle ja avainhenkilöille suunnattu pitkän tähtäimen kannustejärjestelmä. Järjestelmän kohderyhmään kuuluvien henkilöiden lukumäärä ja järjestelmän perusteella palkkiona maksettavien osakkeiden lukumäärä täsmenee maaliskuun 2018 lopussa. Yhtiö voi myös maksaa palkkion kokonaan tai osittain rahana.

Yhtiö ei maksanut vuonna 2017 osakepalkkioita aikaisempien osakepohjaisten kannustinjärjestelmien nojalla.

Tutkimus ja tuotekehitys

Tilikaudella ei ollut merkittäviä tutkimus- tai tuotekehityshankkeita.

Strategian terävöittäminen

Hallitus käynnisti syksyllä 2017 strategiaproessin ja tämän yhteydessä Enfo tarkensi missiotaan ja visiotaan. Päivitetyn missionsa mukaan Enfo mahdollistaa datavetoisen liiketoimintamuutoksen älykkäämmän Pohjolan puolesta. Kasvavilla IT-palvelumarkkinoilla Enfo ottaa modernin dataintegroijan roolin, jossa kokonaisvaltainen datahallinta on keskiössä yhdistäen uusien digitaalisten palvelujen, liiketoiminnan ja IT:n kehittämisen. Yhteiskehittäminen asiakkaiden ja muiden sidosryhmien kanssa on strategian ytimessä. Enfo myös määritteli kolme voitettavaa taistelua liittyen osaajiin, integroituihin palvelutarjoamaan ja asiakkaisiin: työpaikka, jota rakastaa; yhteinen, integroitu arvонуonti; ja luotettu kumppanuus. Enfon arvot ovat yhteistyö, luottamus, jatkuva kehitys ja asiantuntijuus.

Ympäristöasiat

Enfon ISO 14001:2015 -standardin mukainen ympäristöjärjestelmä sertifioitiin huhtikuussa 2017. Ympäristöjärjestelmän myötä Enfo on tunnistanut toimintonsa ja palveluidensa ympäristövaikutukset, sitoutunut ympäristövahtien estämiseen sekä tasonsa jatkuvaan parantamiseen. Enfo on asettanut oman toimintansa ympäristötavoitteet, joihin kuuluu esimerkiksi hankintojen ekologisuus, CO₂- päästöttömän energian käyttö,

paperin kulutuksen vähentäminen, hyvä jätteiden kierrätystaso sekä matkustamisen päästöjen vähentäminen.

Tärkeimmät sidosryhmät kuten asiakkaat, henkilöstö, yhteistyökumppanit, omistajat ja johto, olettavat Enfon toimivan vastuullisesti yrityksenä ja suojelevan ympäristöä toiminnassaan. Valitsemme ympäristöystävällisiä vaihtoehtoja silloin, kun sellaisia on saatavilla. Jotta Enfo kasvaisi yrityksenä kannattavasti ja kestävästi, Enfo toimii ympäristövastuullisena kumppanina yhdessä asiakkaidensa kanssa.

Enfo käyttää vihreää sähköä kaikissa datakeskuksissaan sekä useimmissa toimipaikoissaan. Enfon toimistoissa on suosittu ekologisia vaihtoehtoja mm. sähkösopimuksissa sekä kaluste- ja toimistotarvikehankinnoissa. Enfolla on käytössään parhaat työvälineet tukemaan virtuaalisia tapaamisia sekä etätöitä, mikä pienentää matkustamisen tarvetta ja säästää siten luontoa. Toimipaikkoihimme asennettiin videoneuvottelulaitteet vuonna 2017. Lisäksi enfolaisia kannustetaan käyttämään julkista liikennettä.

Hallitus, johto ja tilintarkastaja

Yhtiön hallituksen puheenjohtajana toimii Anssi Lehikoinen. Muut hallituksen jäsenet 2018 ovat Enfon entinen toimitusjohtaja Arto Herranen, Osuuskunta KPY:n toimitusjohtaja Lauri Kerman, Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisen Senior salkunhoitaja Timo Kärkkäinen, Broadius Partnersin osakas ja neuvonantaja Mikko Laine, Cargotec Oyj:n tietohallintojohtaja Soili Mäkinen sekä SSH Communications Security Oyj:n toimitusjohtaja Kaisa Olkkonen.

Konsernin johtoryhmän muodostavat 2018: Seppo Kuula (CEO), Lars Aabol (EVP, Sales), Erik Brügge (EVP, Digital Transformation), Antti Hemmilä (General Counsel), Christian Homén (CFO), Henrik Norell (SVP, HR), Sami Kähkönen (EVP, IT Transformation), Hans Sollerman (EVP, Business Transformation) ja Lina Tjerneld (EVP, Marketing and communications).

Yhtiön tilintarkastajana tilikaudella 2017 toimi tilintarkastusyhteisö PricewaterhouseCoopers Oy ja sen nimeämänä päävastuullisena tilintarkastajana KHT Pekka Loikkanen.

Osakkeet, omistajat ja osakepääoman muutokset

Enfo Oyj:n osakkeiden kokonaismäärä 31.12.2017 oli 670 349 osaketta. Yhtiön osaksluettelon mukaan yhtiöllä oli tilikauden lopussa yhteensä 117 osakkeenomistajaa, mukaan lukien yhtiö. Luvussa eivät kuitenkaan ole mukana ulkomaiset osakkeenomistajat, joiden osakkeet on hallintarekisteröity. Yhtiö omisti omia osakkeita tilikauden lopussa 4 490 kappaletta (0,7 % kaikista osakkeista). Yhtiöllä on yksi osakesarja ja osakkeet on liitetty Euroclear Finland Oy:n arvo-osuusjärjestelmään.

Vuoden 2017 lopussa yhtiön kymmenen suurinta omistajaa olivat Osuuskunta KPY, Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen, Rongo Cap Oy, Gösta Serlachiuksen taidesäätiö, Enfo Oyj:n Henkilöstörahassto HR, Keskisuomalainen Oyj, Einari Vidgrén Oy, Hannu Isotalo Oy, Kallax Oy ja Saastamoisen Säätiö SR. Osuuskunta KPY:n omistusosuus on 84,67 %.

Enfo Oyj:n osakkeiden kokonaismäärä 1.1.2017 alussa oli 660 761. Tilikauden aikana rekisteröitiin yhtiön 14.12.2016 päättämässä eräille avainhenkilöille suunnatussa osakeannissa merkityt osakkeet (3 600 osaketta), jonka lisäksi yhtiö laski liikkeelle 5 988 uutta osaketta Rongo Oy:n osakekauppaan liittyen (osakkeiden merkintähinta perustui 2015 sovittuun Rongo Oy:n osakkeiden hankintaa koskevan kauppakirjaan). Yhtiö päätti 12.12.2017 yhtiön osakeannustinjärjestelmään liittyen uusien osakkeiden liikkeeseenlaskusta, mutta kyseisten osakkeiden merkinnät toteutetaan alkuvuonna 2018.

Yhtiö luovutti tilikauden aikana yhteensä 368 yhtiön hallussa olevaa omaa osaketta. Osakkeita luovutettiin yhtiön ruotsalaisille avainhenkilöille, joilla oli teknisiä vaikeuksia osakkeiden merkinnässä syksyllä 2016 toteutetussa merkintäetu oikeusannissa, sekä osana Rongo Oy:n osakekaupan loppukauppahinnan maksua. Osakkeiden luovutushinta oli käypä arvo tai yhtiön aiempiin sopimukseen perustuva arvo.

Yhtiö hankki tilikauden aikana yhteensä 3 188 yhtiön omaa osaketta. Osakkeita hankittiin yhtiön entisiltä avainhenkilöiltä ja osakkeiden kauppahintana käytettiin osakkeiden käypää arvoa tai yhtiön aiempiin sopimukseen perustuvaa arvoa.

Varsinaisen yhtiökokouksen päätöksiä

Enfo Oyj:n 30.3.2017 pidetty varsinainen yhtiökokous päätti hallituksen esityksen mukaisesti jakaa osinkoa 0,99 EUR osakkeelta, yhteensä 0,7 MEUR. Lisäksi yhtiökokous päätti maksaa osakkeenomistajille sijoitetun vapaan oman pääoman rahastosta pääoman palautusta 11,91 EUR osakkeelta, yhteensä 7,8 MEUR. Osingon ja pääomanpalautuksen maksupäivä oli 10.4.2017.

Lisäksi yhtiökokous valtuutti hallituksen päättämään harkintansa mukaan lisäosingosta, enintään 4,55 EUR osakkeelta, yhteensä noin 3 MEUR. Valtuus on voimassa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen alkuun asti.

Nimitysvaliokunnan ehdotuksen mukaisesti hallituksen varsinaiseksi jäseniksi valittiin uudelleen Lauri Kerman, Timo Kärkkäinen, Anssi Lehikoinen, Soili Mäkinen ja Kaisa Olkkonen. Lisäksi nimitysvaliokunnan ehdotuksen mukaisesti valittiin hallitukseen uutena jäsenenä Mikko Laine. Yhtiökokouksen jälkeen pidetyssä järjestäytymiskokouksessa hallitus valitsi puheenjohtajakseen Anssi Lehikoisen.

Yhtiökokous päätti hallituksen esityksen mukaisesti, että yhtiön taseen 31.12.2016 mukaista sidottuun omaan pääomaan kuuluvaa ylikurssirahastoa alennetaan siirtämällä siellä olevat varat 13 316 335,37 EUR yhtiön sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon. Lisäksi päätettiin hallituksen esityksen mukaisesti, että yhtiön taseen 31.12.2016 mukaista vapaaseen omaan kuuluvaa muuta rahastoa alennetaan siirtämällä siellä olevat varat 11 755 792,51 EUR yhtiön sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon.

Lisäksi Yhtiökokous päätti valtuutuksista, joiden pääehdot ovat seuraavat:

- Enintään 175 000 uuden osakkeen antaminen maksullisella osakeannilla yhdessä tai useammassa erässä. Valtuutus on voimassa seuraavaan varsinaiseen yhtiökokoukseen saakka.
- Enintään 60 000 uuden tai yhtiön hallussa olevan oman osakkeen antaminen tai luovuttaminen maksullisella suunnatulla osakeannilla. Valtuutus on voimassa seuraavaan varsinaiseen yhtiökokoukseen saakka.
- Enintään 10 000 yhtiön oman osakkeen hankkiminen yhtiön vapaalla omalla pääomalla. Valtuutus on voimassa seuraavaan varsinaiseen yhtiökokoukseen saakka.

Ylimääräisen yhtiökokouksen päätöksiä

Ylimääräisessä yhtiökokouksessa, joka pidettiin 15.12.2017, päätettiin nimitysvaliokunnan ehdotuksen mukaisesti valita hallituksen varsinaiseksi jäseniksi uudelleen Lauri Kerman, Timo Kärkkäinen, Mikko Laine, Anssi Lehikoinen, Soili Mäkinen, Kaisa Olkkonen. Lisäksi nimitysvaliokunnan ehdotuksen mukaisesti valittiin hallitukseen uutena jäsenenä Arto Herranen 1.1.2018 alkaen.

Lisäksi ylimääräinen yhtiökokous päätti valtuutuksista tai näiden täsmen-
tämistä, joiden pääehdot ovat seuraavat:

- Enintään 30 000 uuden tai yhtiön hallussa olevan oman osakkeen antaminen tai luovuttaminen maksullisella suunnatulla osakeannilla. Valtuutus on voimassa toistaiseksi eikä se kumoa aikaisempia osakeantivaltuuksia.
- Päätettiin laajentaa ja täsmentää Yhtiökokouksen päätöstä yhtiön omien osakkeiden hankkimisesta yhtiön vapaalla omalla pääomalla. Ylimääräisen yhtiökokouksen valtuutuksella hallitus voi päättää yhteensä enintään 20 000 oman osakkeen hankkimisesta yhtiön vapaalla omalla pääomalla. Valtuutus on voimassa seuraavaan varsinaiseen yhtiökokoukseen saakka.

Tilikauden päättymisen jälkeiset tapahtumat

Seppo Kuula aloitti Enfon toimitusjohtajana vuoden 2018 alussa. Alkuvuodesta 2018 Hans Sollerman (EVP, Business Transformation) ja Lina Tjerneld

(EVP, Marketing and communications) nimitettiin johtoryhmän jäseniksi. Sollerman seuraa tehtävässä Mats Eliassonia.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Konsernin vuoden 2018 liikevaihdon arvioidaan kasvavan. Myös konsernin vuoden 2018 käyttökatteen arvioidaan kasvavan.

Riskit ja epävarmuustekijät

Lyhyen aikavälin riskit ja epävarmuustekijät liittyvät hintakilpailukyvyyn ylläpitoon konsernin kaikilla liiketoiminta-alueilla. Kilpailu osajista on merkittävä tekijä kasvun kannalta. Pitkällä tähtäimellä suurimmat epävarmuustekijät liittyvät perinteisten IT-palveluiden kysynnän laskuun.

Hallituksen esitys voittovarojen käyttämisestä

Emoyhtiön voitonjakokelpoiset varat 31.12.2017 olivat yhteensä 60 805 015,27 EUR. Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että hallitus valtuutetaan harkintansa mukaan päättämään osingon maksamisesta. Valtuutuksen perusteella jaettavan osingon määrä on enintään 3 MEUR, eli noin 4,5 EUR osakkeelta laskettuna yhtiökokouksupäivän osakemäärällä. Valtuutus on voimassa vuoden 2019 varsinaiseen yhtiökokoukseen saakka.

TUNNUSLUVUT

IFRS

Tuloslaskelman tunnuslukuja	2017	2016	2015
Liikevaihto (MEUR)	132,9	125,5	109,8
Liikevaihdon muutos, %	5,9	14,3	0,7
Liikevoitto (MEUR)	-5,1	2,5	6,3
% liikevaihdesta	-3,8	2,0	5,8
Voitto ennen veroja (MEUR)	-6,1	1,5	5,5
% liikevaihdesta	-4,6	1,2	5,0
Tilikauden voitto (MEUR)	-7,2	1,2	4,1
% liikevaihdesta	-5,4	1,0	3,7
Rahoituskulut, netto (MEUR)	-0,9	-0,9	0,8
% liikevaihdesta	-0,7	-0,7	0,7
Sijoitetun pääoman tuotto, %	-4,2	2,7	7,4
Oman pääoman tuotto, %	-9,2	2,2	7,8
Taseen tunnuslukuja			
Omavaraisuusaste, %	46,6	41,5	44,4
Nettovelkaantumisaste, %	57,4	70,8	50,7
Korolliset nettovelat (MEUR)	30,1	38,9	27,8
Taseen loppusumma (MEUR)	112,9	133,6	124,1

Osakekohtaisia tunnuslukuja	2017	2016	2015
Yhtiön osakkeenomistajille kuuluva laimentamaton/laimennettu osakekohtainen tulos jatkuvista toiminnoista EUR	-13,46	-1,53	5,28
Yhtiön osakkeenomistajille kuuluva laimentamaton/laimennettu osakekohtainen tulos EUR	9,91	-1,60	7,39
Osakekohtainen oma pääoma EUR	76,2	80,5	89,0
Osakekohtainen osinko	4,51	0,99	5,9
Osinko tuloksesta, %	n/a	n/a	79,9
Osakkeiden lukumäärä 31.12.	670 349	660 761	600 833
- ilman omia osakkeita	665 859	659 091	599 822
Osakkeiden osakeantioikaistu keskimäärä	665 264	605 423	592 096
Muut tunnusluvut			
Investoinnit (netto) (MEUR)	1,8	10,4	14,6
% liikevaihdesta	1,4	8,2	13,3
Henkilöstö keskimäärin, jatkuvat toiminnot	911	820	727
Henkilöstö keskimäärin, lopetetut toiminnot	45	95	91

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT

Tunnusluvut on laskettu käyttäen seuraavia kaavoja:

Sijoitetun pääoman tuotto	=	$\frac{\text{Voitto ennen veroja} + \text{rahoituskulut}}{\text{Oma pääoma} + \text{korolliset rahoitusvelat (vuoden alun ja lopun keskiarvo)}}$
Oman pääoman tuotto	=	$\frac{\text{Tilikauden voitto}}{\text{Oma pääoma (vuoden alun ja lopun keskiarvo)}}$
Omavaraisuusaste	=	$\frac{\text{Oma pääoma}}{\text{Taseen loppusumma} - \text{saadut ennakot}}$
Nettovelkaantumisaste	=	$\frac{\text{Korolliset nettorahoitusvelat}}{\text{Oma pääoma}}$
Korolliset nettorahoitusvelat	=	Korolliset rahoitusvelat - rahavarat ja muut likvidit rahoitusvarat
Osakekohtainen tulos (EPS)	=	$\frac{\text{Emoyhtiön kantaosakkeiden omistajille kuuluva voitto/tappio}}{\text{Ulkona olevien kantaosakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo}}$
Osakekohtainen oma pääoma	=	$\frac{\text{Emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva oma pääoma}}{\text{Osakkeiden laimentamaton lukumäärä 31.12.}}$
Osakekohtainen osinko	=	$\frac{\text{Tilikauden osingonjako}}{\text{Osakkeiden laimentamaton lukumäärä 31.12.}}$
Osinko tuloksesta (%)	=	$\frac{\text{Osakekohtainen osinko}}{\text{Osakekohtainen tulos}}$

KONSERNITILINPÄÄTÖS (IFRS)

KONSERNIN TULOSLASKELMA

IFRS, 1 000 EUR

	Liitetieto	1.1.-31.12.2017	1.1.-31.12.2016
Liikevaihto	4	132 893	125 452
Liiketoiminnan muut tuotot	5	17	115
Materiaalit ja palvelut	6	-32 899	-32 648
Palkat ja muut työsuhde-etuudet	7	-78 166	-68 177
Poistot ja arvonalentumiset	8	-9 053	-5 512
Liiketoiminnan muut kulut	9	-17 907	-16 776
Liikevoitto		-5 115	2 453
Rahoitustuotot	10	1 169	126
Rahoituskulut	10	-2 119	-1 083
Rahoituskulut (netto)	10	-950	-957
Voitto ennen veroja		-6 065	1 496
Tuloverot	11	-1 115	-283
Tilikauden voitto jatkuvista toiminnoista		-7 180	1 214
Lopetetut toiminnot			
Tilikauden voitto lopetetuista toiminnoista		15 547	-40
Tilikauden voitto		8 367	1 174

	Liitetieto	1.1.-31.12.2017	1.1.-31.12.2016
Jakautuminen			
- emoyhtiön omistajille		6 592	-967
- määräysvallattomille omistajille		1 775	2 141
Emoyhtiön omistajille kuuluvasta voitosta laskettu osakekohtainen tulos:			
Laimentamaton ja laimennettu osakekohtainen tulos			
Yhtiön osakkeenomistajille kuuluva jatkuvien toimintojen tulos (EUR)	13	-13,46	-1,53
Tulos lopetetuista toiminnoista (EUR)	13	23,37	-0,07
Yhtiön osakkeenomistajille kuuluva laimentamaton osakekohtainen tulos yhteensä (EUR)	13	9,91	-1,60

KONSERNIN LAAJA TULOSLASKELMA

IFRS, 1 000 EUR

	1.1.-31.12.2017	1.1.-31.12.2016
Tilikauden voitto	8 367	1 174
Erät, jotka saatetaan tulevaisuudessa siirtää tulosvaikutteisiksi:		
Myytävissä olevien rahoitusvarojen arvonmuutos	16	-11
Nettosijoituksesta ulkomaiseen tytäryhtiöön aiheutuvat kurssierot	-505	-677
Nettosijoituksen suojaus	0	-79
Muut muuntoerot	-56	-413
Rahavirran suojaus	0	116
Muihin laajan tuloksen eriin liittyvät verot	-3	-21
Tilikauden muut laajan tuloksen erät verojen jälkeen	-548	-1 085
Tilikauden laaja tulos yhteensä	7 819	89
Jakautuminen		
- emoyhtiön omistajille	6 098	-2 002
- määräysvallattomille omistajille	1 721	2 091

KONSERNITASE

IFRS, 1 000 EUR

	Liitetieto	31.12.2017	31.12.2016
VARAT			
Pitkäaikaiset varat			
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	14	3 470	4 369
Liikearvo	15	69 466	77 803
Muut aineettomat hyödykkeet	15	5 338	6 331
Myytavissä olevat sijoitukset	16	130	130
Saamiset	17	821	338
Laskennalliset verosaamiset	18	1 589	1 474
Pitkäaikaiset varat yhteensä		80 813	90 446
Lyhytaikaiset varat			
Vaihto-omaisuus	19	0	95
Myyntisaamiset	20	25 256	26 461
Muut saamiset	20	3 230	3 262
Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verosaamiset	20	1 675	2 942
Myytavissä olevat sijoitukset	16	2	2
Rahavarat	21	1 948	5 018
Lyhytaikaiset varat yhteensä		32 111	37 708
Lopetettujen toimintojen varat		0	5 421
Varat yhteensä		112 923	133 646

	Liitetieto	31.12.2017	31.12.2016
OMA PÄÄOMA JA VELAT			
Oma pääoma			
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma			
Osakepääoma	22	265	265
Ylikurssirahasto	22	0	13 316
Omat osakkeet	22	-396	-149
Muuntoerot	22	-299	671
Arvonmuutos- ja muut rahastot	22	26 082	7 980
Kertyneet voittovarot		25 116	30 941
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma yhteensä		50 768	53 025
Määräysvallattomien omistajien osuus		1 741	1 853
Oma pääoma yhteensä		52 509	54 877
Pitkäaikaiset velat			
Laskennalliset verovelat	18	917	799
Rahoitusvelat	24	11 478	21 463
Muut velat	25	890	1 079
Pitkäaikaiset velat yhteensä		13 285	23 342
Lyhytaikaiset velat			
Ostovelat	25	6 042	7 076
Muut velat	25	20 097	22 247
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuvat verovelat	25	383	797
Rahoitusvelat	24	20 608	22 418
Lyhytaikaiset velat yhteensä		47 129	52 539
Velat yhteensä		60 414	75 880
Lopetettujen toimintojen velat		0	2 889
Oma pääoma ja velat yhteensä		112 923	133 646

KONSERNIN RAHAVIRTALASKELMA

IFRS, 1 000 EUR

	1.1.-31.12.2017	1.1.-31.12.2016
Liiketoiminnan rahavirrat (lopetetut toiminnot mukaan lukien)		
Tilikauden voitto	8 367	1 174
Oikaisut		
Poistot	9 375	5 978
Rahoituserät	-16 852	931
Käyttöomaisuuden myyntivoitot ja tappiot	10	44
Verot	1 160	304
Liiketoimet, joihin ei liity maksutapahtumaa	-417	359
Käyttöpääoman muutokset:		
Myyntisaamisten ja muiden saamisten muutos	3 323	-542
Vaihto-omaisuuden muutos	98	79
Ostovelkojen ja muiden velkojen muutos	1 067	166
Maksetut korot	-966	-827
Saadut korot ja osingot	197	74
Maksetut verot	-1 516	-2 290
Liiketoiminnan nettorahavirta	3 846	5 450
Investointien rahavirrat (lopetetut toiminnot mukaan lukien)		
Tytäryritysten hankinta vähennettynä hankintahetken rahavaroilla	-666	-11 827
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin käyttöomaisuushyödykkeisiin	-827	-484
Aineellisten ja aineettomien käyttöomaisuushyödykkeiden myynnit	136	47
Investoinnit pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltäviin sijoituksiin	-2 394	0
Tytäryritysten myynti vähennettynä myyntihetken rahavaroilla	19 029	0
Myönnetyt lainat	-500	0
Investointien nettorahavirta	14 778	-12 264

	1.1.-31.12.2017	1.1.-31.12.2016
Rahoituksen rahavirrat (lopetetut toiminnot mukaan lukien)		
Maksullinen osakeanti	300	5 000
Maksetut osingot ja pääomanpalautus	-10 378	-4 584
Omiin osakkeisiin liittyvät transaktiot	-264	-82
Lainojen nostot	13 379	14 870
Lainojen takaisinmaksut	-23 306	-4 411
Rahoitusleasingvelkojen takaisinmaksut	-2 725	-3 269
Rahoituksen nettorahavirta	-22 992	7 524
Rahavarojen muutos	-4 369	710
Valuuttakurssimuutosten vaikutus rahavaroihin	-194	138
Rahavarat tilikauden alussa	5 018	5 662
Lopetettujen toimintojen rahavarat tilikauden alussa	1 492	0
Lopetettujen toimintojen rahavarat tilikauden lopussa	0	-1 492
Rahavarat tilikauden lopussa	1 948	5 018

ENFO 2017

SUUNTA

ASIAKKAAT

ASIAUNTUJAT

VASTUULLISUUS

HALLINNOINTI

TILINPÄÄTÖS

LASKELMA KONSERNIN OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSISTA

IFRS, 1 000 EUR

	Liitetieto	Osake- pääoma	Ylikurssi- rahasto	Omat osakkeet	Muunto- erot	Arvonmuutos ja muut rahastot	Kertyneet voittovarot	Yhteensä	Määräys- vallattomien omistajien osuus	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma 1.1.2016		265	13 316	-86	2 052	2 874	35 065	53 486	1 371	54 856
Tilikauden voitto tai tappio							-967	-967	2 141	1 174
Laaja tulos										
Muut laajan tuloksen erät										
Myytavissä olevat sijoitukset							-11	-11		-11
Nettosijoituksesta ulkomaiseen tytäryhtiöön aiheutuvat kurssierot					-677			-677		-677
Nettosijoituksen suojaus					-79			-79		-79
Muut muuntoerot					-625		262	-362	-50	-413
Rahavirran suojaus						116		116		116
Muihin laajan tuloksen eriin liittyvät verot						-21		-21		-21
Tilikauden muut laajan tuloksen erät verojen jälkeen		0	0	0	-1 381	84	262	-1 035	-50	-1 085
Tilikauden laaja tulos					-1 381	84	-705	-2 002	2 091	89
Liiketoimet omistajien kanssa										
Osingonjako							-3 539	-3 539	-1 046	-4 585
Osakeanti						5 000		5 000		5 000
Omien osakkeiden hankinta				-82				-82		-82
Omien osakkeiden myynti								0		0
Tytäryrityksen hankintaan liittyvä määräysvallattomien omistajien osuus							232	232	-563	-331
Johdon kannustinjärjestelmä				20		22	-20	22		22
Takaisinlunastusveloite							-93	-93		-93
Liiketoimet omistajien kanssa yhteensä		0	0	-62	0	5 022	-3 419	1 541	-1 609	-68
Oma pääoma 31.12.2016		265	13 316	-148	671	7 980	30 941	53 025	1 853	54 877

Liitetieto	Osake- pääoma	Ylikurssi- rahasto	Omat osakkeet	Muunto- erot	Arvonmuutos ja muut rahastot	Kertyneet voittovarot	Yhteensä	Määräys- vallattomien omistajien osuus	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma 1.1.2017	265	13 316	-148	671	7 980	30 941	53 025	1 853	54 877
Tilikauden voitto tai tappio						6 592	6 592	1 775	8 367
Laaja tulos									
Muut laajan tuloksen erät									
Myytavissä olevat sijoitukset						16	16		16
Nettosijoituksesta ulkomaiseen tytäryhtiöön aiheutuvat kurssierot						-505	-505		-505
Muut muuntoerot						-466	-2	-54	-56
Muihin laajan tuloksen eriin liittyvät verot						-3	-3		-3
Tilikauden muut laajan tuloksen erät verojen jälkeen	0	0	0	-970	13	464	-493	-54	-547
Tilikauden laaja tulos				-970	13	7 056	6 099	1 721	7 820
Liiketoimet omistajien kanssa									
Osingonjako						-7 890	-8 546	-1 832	-10 378
Osakeanti						906	906		906
Omien osakkeiden hankinta						-279	-279		-279
Omien osakkeiden myynti						31	31		31
Takaisinlunastusvelvoite						-482	-482		-482
Liiketoimet omistajien kanssa yhteensä	0	0	-248	0	-6 984	-1 138	-8 370	-1 832	-10 202
Siirrot erien välillä							15		15
Oma pääoma 31.12.2017	265	0	-395	-299	26 081	25 117	50 770	1 741	52 510

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

49	1. Yrityksen perustiedot	66	17. Pitkäaikaiset saamiset
49	2. Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet	67	18. Laskennalliset verosaamiset ja -velat
57	3. Rahoitusriskien hallinta	68	19. Vaihto-omaisuus
59	4. Liikevaihto	68	20. Myyntisaamiset ja muut saamiset
59	5. Liiketoiminnan muut tuotot	68	21. Rahavarat
59	6. Materiaalit ja palvelut	68	22. Oma pääoma
60	7. Palkat ja muut työsuhte-etuudet	69	23. Osakepalkitseminen
60	8. Poistot ja arvonalentumiset	70	24. Rahoitusvelat
60	9. Liiketoiminnan muut kulut	71	25. Nettovelkojen täsmätyslaskelma
60	10. Rahoitustuotot ja -kulut	72	26. Ostovelat ja muut velat
61	11. Tuloverot	72	27. Lähipiiri-informaatio
62	12. Lopetetut toiminnot	73	28. Vastuut
63	13. Osakekohtainen tulos	74	29. Tiedot osakkuusyrytyksistä
63	14. Aineelliset hyödykkeet	74	30. Tilikauden päättymisen jälkeiset tapahtumat
64	15. Aineettomat hyödykkeet		
66	16. Myytävissä olevat sijoitukset		

1. Yrityksen perustiedot

Enfo on pohjoismainen IT-palveluyritys, joka mahdollistaa asiakkaidensa datavetoisen liiketoimintamuutoksen.

Yhtiön kotipaikka on Kuopio. Enfo Oyj kuuluu Osuuskunta KPY- konserniin, jonka emoyhtiö on Osuuskunta KPY ja sen kotipaikka on Kuopio.

Enfo Oyj:n hallitus on hyväksynyt kokouksessaan 1.3.2018 tämän tilinpäätöksen julkistettavaksi. Suomen osakeyhtiölain mukaan osakkeenomistajilla on mahdollisuus hyväksyä tai hylätä tilinpäätös sen julkistamisen jälkeen pidettävässä yhtiökokouksessa. Yhtiökokouksella on myös mahdollisuus tehdä päätös tilinpäätöksen muuttamisesta.

2. Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

LAATIMISPERUSTA

Konsernitilinpäätös on laadittu kansainvälisten tilinpäätösstandardien (International Financial Reporting Standards, IFRS) mukaisesti ja sitä laadittaessa on noudatettu 31.12.2017 voimassaolevia IAS- ja IFRS-standardeja sekä SIC- ja IFRIC-tulkintoja.

Konsernitilinpäätös on laadittu alkuperäisiin hankintamenoihin (oletushankintameno) perustuen, lukuun ottamatta standardien edellyttämällä tavalla käypään arvoon arvostettuja eriä, kuten myytävissä olevat rahoitusvarat.

Tilinpäätöksen laatiminen IFRS-standardien mukaisesti edellyttää konsernin johdolta laskenta-arvioiden ja oletusten käyttämistä, jotka vaikuttavat taseen laatimishetken varojen ja velkojen määrään, ehdollisten varojen ja velkojen raportointiin sekä tuottojen ja kulujen määrään raportointikaudella. Johdon harkintaa edellyttäviä laatimisperusteita ja arvioihin liittyviä epävarmuustekijöitä käsitellään erillisessä kappaleessa.

Tilinpäätös esitetään tuhansina euroina. Esittämistä varten yksittäiset luvut ja loppusummat on pyöristetty täysiksi tuhansiksi, mikä aiheuttaa pyöristyseroja yhteenlaskuissa.

Enfo Oyj on soveltanut tilikauden aikana voimaantulleita Enfo Oyj:tä koskevia standardimuutoksia ja tulkintoja. Muutoksilla ei ole ollut olennaista vaikutusta konsernin tilikauden tulokseen, taloudelliseen asemaan tai tilinpäätöksen esittämiseen.

Yhtiö on aikaisempina vuosina vapaaehtoisesti esittänyt IFRS8 mukaiset segmenttiedot tilinpäätöksessään. Lisäksi lopetetun toiminnan myötä yhtiö ei seuraa liiketoimintaa enää aikaisemman segmenttiraportoinnin mukaisesti. Näin ollen segmenttietoja ei esitetä tilinpäätöksessä.

Seuraavana vuonna voimaan tulevat muutokset

IASB on julkaissut uuden tulouttamisstandardin IFRS 15 Myyntituotot asiakassopimuksista. Se korvaa tavaroiden ja palvelujen myyntiä koskevan IAS 18:n ja pitkäaikaishankkeita koskevan IAS 11:n. Lisäksi IASB on julkaissut selvennyksiä standardiin, jotka liittyvät suoritevelvoitteiden yksilöimiseen, lisenssien käsittelyyn sekä siihen liittyen, toimiiko yhteisö päämiehenä vai agenttina (esitetäänkö tuotot bruttona vai nettona). Uuden standardin peruseriaatteena on, että myyntituotot kirjataan, kun tavaraa tai palvelua koskeva määräysvalta siirtyy asiakkaalle — aiemmin käytettyjen riskien ja etujen sijaan tarkastellaan siis määräysvaltaa.

Myyntituottojen kirjaamisessa on sovellettava uutta viisivaiheista prosessia:

- yksilöidään asiakassopimukset
- yksilöidään erilliset suoritevelvoitteet
- määritetään sopimuksen mukainen transaktiohintaa
- kohdistetaan transaktiohintaa erillisille suoritevelvoitteille, ja
- kirjataan myyntituotto, kun kukin suoritevelvoite on täytetty.

Konserni on analysoinut uuden standardin vaikutusta konsernin tilinpäätökseen käyttäen edellä mainittua viisivaiheista prosessia tilikauden 2017 aikana. Analyysin perusteella standardi vaikuttaa ainakin tilinpäätöksen esittämiseen standardin tuomien liitetietovaikutusten kautta. Analyysin perusteella standardin käyttöön otolla ei ole merkittäviä vaikutuksia konsernin liikevaihdon tuloutukseen. Standardi otetaan konsernissa käyttöön 1.1.2018 alkaen lisätietoja antamalla ei-takautuvasti.

IFRS 9 Rahoitusinstrumentit astuu voimaan 1.1.2018 korvaten IAS 39 -standardin ja se tuo muutoksia rahoitusvarojen luokitteluun ja arvostamiseen, niiden arvonalentumisen määrittämiseen sekä suojauslaskennan periaatteisiin.

Rahoitusvaroina olevat velkakirjasijoitukset arvostetaan jaksotettuun hankintamenuun, mutta vain silloin kun liiketoimintamallin tavoitteena on pitää nämä sijoitukset ja kerätä kaikki sopimukseen perustuvat rahavirrat ja kun instrumentin sopimukseen perustuvat rahavirrat koostuvat yksinomaan pääoman ja koron maksusta.

Kaikki muut rahoitusvarana olevat velkakirjasijoitukset ja osakesijoitukset, sekä strukturoidut sijoitustuotteet, kirjataan käypään arvoon. Kaikki rahoitusvarojen käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan. Poikkeuksena ovat käyvän arvon muutokset osakesijoituksista, joita ei pidetä kaupankäyntitarkoituksessa: ne voidaan kirjata joko tuloslaskelmaan tai oman pääoman rahastoihin (jolloin niitä ei myöhemmin siirretä tulosvaikutteisiksi). Lisäksi jotkut rahoitusvaroihin kuuluvat velkakirjasijoitukset voidaan arvostaa käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta yrityksen liiketoimintamallista riippuen.

Konserni ottaa standardin käyttöön 1.1.2018 alkavalla tilikaudella. Uusia sääntöjä on tarkoitus soveltaa konsernissa takautuvasti 1.1.2018 alkaen siten, että hyödynnetään standardin sallimat käytännön apukeinot. Konsernin arvion mukaan standardin käyttöön otolla ei odoteta olevan merkittävää vaikutusta konsernin tulokseen tai taseeseen.

Myöhemmin voimaan tulevat muutokset

IFRS 16 (voimaantulo 1.1.2019) vaikuttaa lähinnä vuokralle ottajien kirjanpitoon, ja sen seurauksena kaikki muut vuokrasopimukset, paitsi arvoltaan pienet ja lyhytaikaiset, merkitään taseeseen. Vuokralle ottajan näkökulmasta standardissa on luovuttu nykyisestä jaottelusta operatiivisiin vuokrasopimuksiin ja rahoitusleasingsopimuksiin, ja sen mukaan käytännössä kaikista vuokrasopimuksista kirjataan omaisuuserä (oikeus käyttää vuokralle otettua omaisuuserää) ja vuokaranmaksuvelvoitetta koskeva rahoitusvelka.

Standardilla on vaikutusta myös tuloslaskelmaan, koska kokonaiskulut ovat tyypillisesti suuremmat vuokrasopimuksen voimassaoloajan alkupuolella ja pienemmät sen loppupuolella. Lisäksi liiketoiminnan kuluihin nyt sisältyvän vuokratulon tilalle tulee korot ja poistot, mikä vaikuttaa keskeisiin tunnuslukuihin kuten EBITDAan.

Konsernilla on jo tällä hetkellä merkittävä määrä rahoitusleasingina käsiteltyjä vuokrasopimuksia taseessa. Muutos tulee vaikuttamaan konsernin tuloslaskelmaan ja taseeseen lähinnä toimitilavuokrasopimusten kautta sekä muiden pienempien kokonaisuuksien kautta, esimerkiksi laitevuokrien osalta. Konserni on parhaillaan arvioimassa tarkempaa euomääräistä vaikutusta.

KONSOLIDOINTIPERIAATTEET

Tytäryritykset

Konsernitiilinpäätös sisältää Enfo Oyj:n ja sen tytäryritykset. Tytäryritykset ovat yrityksiä, joissa konsernilla on määräysvalta. Määräysvalta syntyy, kun konserni omistaa yli puolet äänivallasta tai sillä on muutoin oikeus määrätä

yrittäjien talouden ja liiketoiminnan periaatteista. Potentiaalisen äänivallan olemassaolo otetaan huomioon määräysvallan syntymisen ehtoja arvioitaessa silloin, kun potentiaaliseen äänivaltaan oikeuttavat instrumentit ovat tarkasteluhetkellä toteutettavissa.

Keskinäinen osakkeenomistus on eliminoitu hankintamenomenetelmällä. Mahdollinen ehdollinen lisäkauppahinta on arvostettu käypään arvoon hankintahetkellä ja se on luokiteltu joko velaksi tai omaksi pääomaksi. Hankitut tytäryritykset yhdistellään konsernitilinpäätökseen siitä hetkestä lähtien, kun konserni on saanut määräysvallan ja luovutetut tytäryritykset siihen saakka, jolloin määräysvalta lakkaa. Konsernin sisäiset liiketapahtumat, saamiset, velat ja realisoitumattomat voitot sekä sisäinen voitonjako eliminoidaan konsernitilinpäätöstä laadittaessa. Realisoitumattomia tappioita ei eliminoida, kun tappio johtuu arvonalentumisesta.

Tilikauden voiton tai tappion jakautuminen emoyhtiön omistajille ja määräysvallattomille omistajille esitetään erillisessä tuloslaskelmassa. Laajan tuloksen jakautuminen emoyrityksen omistajille ja määräysvallattomille omistajille esitetään laajan tuloslaskelman yhteydessä.

Tytäryritykset noudattavat samaa tilikautta emoyhtiön kanssa sekä tässä kuvattuja konsernin laadintaperiaatteita.

ULKOMAAN RAHAN MÄÄRÄISET ERÄT

Konsernin yksiköiden tulosta ja taloudellista asemaa koskevat luvut mitataan siinä valuutassa, joka on kunkin yksikön pääasiallisen toimintaympäristön valuutta ("toimintavaluutta"). Konsernitilinpäätös esitetään euroina, joka on konsernin emoyhtiön toiminta- ja esittämisvaluutta.

Ulkomaan rahan määräiset liiketapahtumat on kirjattu euroiksi käyttäen tapahtumapäivänä vallitsevaa kurssia. Ulkomaan rahan määräiset monetaariset erät on muunnettu euroiksi tilinpäätöspäivän kurssija käyttäen. Ulkomaan rahan määräisistä liiketapahtumista ja monetaaristen erien muuntamisesta syntyneet voitot ja tappiot on merkitty tuloslaskelmaan. Liiketoiminnan (myynnin ja ostojen) kurssivoitot ja -tappiot sisältyvät vastaaviin eriin liikevoiton yläpuolelle. Rahoitukseen liittyvät kurssivoitot ja -tappiot sisältyvät rahoitustuottoihin ja -kuluihin.

Ulkomaiset konserniyhtiöiden tuloslaskelmat on muutettu emoyhtiön valuuttaan tilikauden keskikurssiin ja taseet tilinpäätöspäivän kurssiin. Muuntamisesta syntyneet kurssierot samoin kuin ulkomaisten tytäryritysten omien pääomien muuntamisesta syntyneet muuntoerot kirjataan omaan pääomaan. Mikäli ulkomainen tytäryhtiö myydään tai puretaan, kertyneet muuntoerot kirjataan tuloslaskelmaan osana myyntivoittoa tai -tappiota. Kurssierot sellai-

sesta monetaarisesta erästä, joka on osa yhteisön nettosijoitusta ulkomaiseen yksikköön, on konsernitilinpäätöksessä kirjattu omaan pääomaan ja ne siirretään tulosvaikutteiseksi, kun sijoituksesta luovutaan.

AINEELLISET KÄYTTÖMAISUUSHYÖDYKKEET

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet on arvostettu poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyyn alkuperäiseen hankintamenuon. Myöhemmin syntyvät menot sisällytetään aineellisen käyttöomaisuushyödykkeen kirjanpitoarvoon vain, mikäli on todennäköistä, että hyödykkeeseen liittyvä vastainen taloudellinen hyöty koituu konsernin hyväksi ja hyödykkeen hankintamenu on luotettavasti määritettävissä. Muut korjaus- ja ylläpitomenot kirjataan tulosvaikutteisesti toteutumisaikana.

Hyödykkeistä tehdään tasapoistot arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Arvioidut taloudelliset vaikutusajat konsernissa ovat seuraavat:

Koneet ja kalusto	3–5 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet	10 vuotta

Hyödykkeiden jäännösarvo ja taloudellinen vaikutusaika tarkistetaan säännöllisesti jokaisen tilinpäätöksen ja osavuositarkastuksen yhteydessä ja tarvittaessa niitä oikaistaan kuvastamaan taloudellisen hyödyn odotuksissa tapahtuneita muutoksia. Aineellisen käyttöomaisuushyödykkeen poistot aloitetaan silloin, kun omaisuus on valmis käytettäväksi ja lopetetaan silloin, kun aineellinen käyttöomaisuushyödyke luokitellaan myytävänä olevaksi IFRS 5 Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuususerät ja lopetetut toiminnot -standardin mukaisesti.

AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

Liikearvo

Liiketoimintojen yhdistämisissä syntyvä liikearvo kirjataan määrään, jolla luovutettu vastike, määräysvallattomien omistajien osuus hankinnan kohteessa ja aiemmin omistettu osuus yhteen laskettuina ylittävät hankitun nettovarallisuuden käyvän arvon.

Liikearvosta ei kirjata poistoja vaan se testataan vuosittain tai tarvittaessa useammin mahdollisen arvonalentumisen varalta. Tätä tarkoitusta varten liikearvo on kohdistettu rahavirtaa tuottaville yksiköille, jotka vastaavat johdon tapaa seurata liiketoimintaa ja siihen liittyvää liikearvoa. Liikearvo arvostetaan alkuperäiseen hankintamenuon vähennettynä arvonalentumisilla.

Liiketoimintojen yhdistämisessä syntyneet aineettomat hyödykkeet

Konserniin on liiketoimintojen yhdistämisen yhteydessä syntynyt asiakassuh-teisiin ja tuotemerkkeihin liittyviä aineettomia oikeuksia. Aineettomat oikeudet kirjataan hankintahetkellä käypään arvoon ja poistetaan niiden arvioituna talo-udellisena vaikutusaikana. Käypä arvo on määritelty arvioitujen diskontattujen kassavirtojen perusteella.

Tutkimus- ja kehittämismenot

Tutkimus- ja kehittämismenot kirjataan tuloslaskelmaan kuluksi lukuun ottamatta niitä kehittämismenoja, jotka täyttävät IAS 38 Aineettomat hyödykkeet -standardin edellyttämät aktivointikriteerit. Kehittämismenot aktivoidaan taseeseen aineettomiksi hyödykkeiksi, kun tuote on teknisesti toteutettavissa, se voidaan hyödyntää kaupallisesti ja tuotteesta odotetaan saatavan vastaista taloudellista hyötyä. Aktivoidut kehittämismenot sisältävät ne materiaali-, työ- ja testausmenot, jotka johtuvat välittömästi hyö- dykkeen saattamisesta valmiiksi sille aiottuun käyttötarkoitukseen. Aiemmin kuluksi kirjattuja kehittämismenoja ei aktivoida myöhemmin tilikausina.

Hyödykkeestä kirjataan poistot siitä lähtien, kun se on valmis käytettäväksi. Hyödyke, joka ei ole vielä valmis käytettäväksi, testataan vuosittain arvonalentumisen varalta. Aktivoidut kehittämismenot arvostetaan alkuperäisen kirjaamisen jälkeen hankintamenoon kertyneillä poistoilla ja arvonalentumisilla vähennettyinä. Aktivoidujen kehittämismenojen taloudellinen vaikutusaika on 3-5 vuotta, jonka kuluessa aktivoidut menot kirjataan tasapoistoina kuluksi.

Muut aineettomat hyödykkeet

Ostetut patentit, tavaramerkit, lisenssit ja muut aineettomat hyödykkeet, joilla on rajallinen taloudellinen vaikutusaika, merkitään taseeseen ja kirja- taan tasapoistoina kuluksi tuloslaskelmaan niiden taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Konserni arvioi ohjelmistojen ja muiden aineettomien hyödykkeiden taloudelliseksi vaikutusajaksi 3-5 vuotta. Aineettomista hyödykkeistä, joilla on rajaton taloudellinen vaikutusaika, ei kirjata poistoja, vaan ne testataan vuosittain tai tarvittaessa useammin mahdollisen arvonalentumisen varalta. Konsernilla ei ole tällä hetkellä aineettomia hyödykkeitä, joilla olisi rajaton taloudellinen vaikutusaika.

Aineettomien hyödykkeiden hankintameno muodostuu ostohinnasta ja kaikista niistä menoista, jotka välittömästi johtuvat hyödykkeen saattamisesta valmiiksi sille aiottuun käyttötarkoitukseen. Aineettomien hyödykkeiden luovuttamisesta syntyvä voitto tai tappio esitetään tuloslaskelmassa liiketoimin- nan muissa tuotoissa tai kuluissa.

VUOKRASOPIMUKSET

Konserni vuokralle ottajana

Aineellisia hyödykkeitä koskevat vuokrasopimukset, joissa konsernilla on olennainen osa omistamiselle ominaisista riskeistä ja eduista, luokitellaan rahoitusleasingisopimuksiksi. Rahoitusleasingisopimus merkitään taseeseen vuokra-ajan alkamisajankohtana vuokratun hyödykkeen käypään arvoon tai sitä alempaan vähimmäisvuokrien nykyarvoon. Rahoitusleasingisopimuksella hankitusta hyödykkeestä tehdään poistot hyödykkeen taloudellisen vaikutus- ajan tai sitä lyhyemmän vuokra-ajan kuluessa. Vuokraveloitteet sisältyvät rahoitusvelkoihin. Maksettavat leasingvuokrat jaetaan rahoitusmenoon ja velan vähennykseen vuokra-aikana siten, että tilikausittain jäljelle olevalle velalle muodostuu samansuuruinen korkoprosentti.

Vuokrasopimukset, joissa omistamiselle ominaiset riskit ja edut jäävät vuok- ralle antajalle, käsitellään muina vuokrasopimuksina. Muiden vuokrasopimus- ten perusteella suoritettavat vuokrat kirjataan kuluksi tuloslaskelmaan tasa- erinä vuokra-ajan kuluessa. Saadut kannustimet on vähennetty maksetuista vuokrasta hyödyn ajallisen jakautumisen perusteella.

Konserni vuokralle antajana

Konsernin vuokralle antamat hyödykkeet, joiden omistamiselle ominaiset riskit ja edut ovat siirtyneet olennaisilta osin vuokralle ottajalle, käsitellään rahoitusleasingisopimuksina ja kirjataan taseeseen saamisina nykyarvon määräisenä. Rahoitusleasingisopimuksen rahoitustuotto tuloutetaan vuokra- aikana siten, että jäljellä oleva nettosijoitus tuottaa tilikausittain saman tuottoprosentin vuokra-ajan kuluessa. Konsernilla ei tällä hetkellä ole olennai- sia rahoitusleasingisopimuksia vuokralle antajana.

Muilla kuin rahoitusleasingisopimuksilla vuokralle annetut hyödykkeet sisäl- tyvät taseen aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin ja niistä kirjataan poistot taloudellisena vaikutusaikana. Vuokratuotot kirjataan tuloslaskelmaan tasaeri- nä vuokra-ajan kuluessa.

Järjestelyt, jotka sisältävät vuokrasopimuksen

Konserni analysoi asiakkaiden ja toimittajien kanssa tehdyt sopimukset IFRIC 4 -tulkinnan mukaan järjestelyn tosiasiallisen sisällön perusteella. Mikäli järjestely sisältää vuokrasopimuksen, vuokrasopimusosuuteen sovelletaan IAS 17 Vuokrasopimukset -standardin vaatimuksia. Muihin järjestelyihin tai järjestelyn muihin osatekijöihin sovelletaan niitä koskevien IFRS-standardien säännöksiä.

AINEELLISTEN JA AINEETTOMIEN HYÖDYKKEIDEN ARVONALENTUMINEN

Konserni arvioi jokaisena tilinpäätöspäivänä, onko viitteitä siitä, että jonkin omaisuuserän arvo on alentunut. Jos viitteitä ilmenee, arvioidaan kyseisestä omaisuuserästä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Kerrytettävissä oleva rahamäärä on omaisuuserän käypä arvo vähennettynä luovutuksesta aiheutuvilla menoilla tai sitä korkeampi käyttöarvo.

Liikearvon, aineettomien hyödykkeiden, joilla on rajaton taloudellinen vaikutusaika, sekä keskeneräisten aineettomien hyödykkeiden osalta arvonalentumistestaus tehdään vuosittain riippumatta siitä, onko arvonalentumisesta viitteitä. Liikearvon arvonalentumistarkastelu tehdään rahavirtaa tuottavien yksikköjen tasolla.

Arvonalentumistappio kirjataan, kun omaisuuserän kirjanpitoarvo on suurempi kuin siitä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Arvonalentumistappio kirjataan tuloslaskelmaan. Arvonalentumistappio perutaan, jos olosuhteissa on tapahtunut muutos ja hyödykkeen kerrytettävissä oleva rahamäärä on muuttunut arvonalentumistappion kirjaamisajankohdasta. Arvonalentumistappiota ei kuitenkaan peruta enempää, kuin mikä hyödykkeen kirjanpitoarvo olisi ilman arvonalentumistappion kirjaamista. Liikearvosta kirjattua arvonalentumistappiota ei peruta missään tilanteessa.

VIERAAN PÄÄOMAN MENOT

Muut vieraan pääoman menot kirjataan kuluksi sillä kaudella, jonka aikana ne ovat syntyneet. Ehdot täyttävän omaisuuserän hankkimisesta tai valmistamisesta johtuvat vieraan pääoman menot aktivoidaan osana kyseisen omaisuuserän hankintamenoa.

JULKISET AVUSTUKSET

Aineellisten käyttöomaisuushankintojen kattamiseksi saadut julkiset avustukset kirjataan aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden kirjanpitoarvojen vähennykseksi silloin, kun on kohtuullisen varmaa, että ne tullaan saamaan ja että konserni täyttää avustuksen saamisen ehdot. Avustukset tuloutuvat pienempien poistojen muodossa hyödykkeen käyttöaikana. Muut julkiset avustukset kirjataan liiketoiminnan muihin tuottoihin.

VAIHTO-OMAISUUS

Vaihto-omaisuus arvostetaan hankintamenoa tai sitä alhaisempaan netto-realisointiarvoon. Hankintameno määritetään painotetun keskihinnan menetelmällä. Netto-realisointiarvo on tavanomaisessa liiketoiminnassa saatava arvioitu myyntihinta, josta on vähennetty arvioidut tuotteen valmiiksi saattamiseen tarvittavat menot ja myynnistä johtuvat menot.

TYÖSUHDE-ETUUDET

Eläkevastuut

Eläkejärjestelyt luokitellaan etuusperusteisiksi tai maksupohjaisiksi järjestelyiksi. Maksupohjaisissa järjestelyissä konserni suorittaa kiinteitä maksuja erilliselle yksikölle. Tällöin konsernilla ei ole oikeudellista eikä tosiasiallista velvoitetta lisämaksujen suorittamiseen, mikäli maksujen saajataho ei pysty suoriutumaan kyseisten eläke-etuuksien maksamisesta. Muut järjestelyt, jotka eivät täytä yllä mainittuja ehtoja, ovat etuusperusteisia järjestelyjä.

Konsernin eläketurva on hoidettu ulkopuolisissa eläkevakuutusyhtiöissä. Eläkevastuut on luokiteltu maksupohjaisiksi järjestelyiksi, jolloin eläkejärjestelyihin tehdyt suoritukset kirjataan tuloslaskelmaan sillä kaudella, jota veloitus koskee.

Osakeperusteiset maksut

Tilikaudella ei ollut voimassa sellaista kannustejärjestelmää, jonka perusteella henkilöstölle olisi maksettu osakepalkkioita.

VARAUKSET SEKÄ EHDOLLISET VARAT JA VELAT

Varaus kirjataan, kun konsernilla on aikaisemman tapahtuman seurauksena oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite, maksuvelvoitteen toteutuminen on todennäköistä ja velvoitteen suuruus on arvioitavissa luotettavasti. Jos osasta velvoitetta on mahdollista saada korvaus joltakin kolmannelta osapuolelta, korvaus kirjataan erilliseksi omaisuuseräksi, kun korvauksen saaminen on käytännössä varmaa. Varaus arvostetaan velvoitteen kattamiseksi vaadittavien menojen nykyarvoon.

Uudelleenjärjestelyvaraus kirjataan kaudelle, jolloin konserni tulee laillisesti tai tosiasiallisesti velvolliseksi maksusuoritukseen. Työsuhteen päättämiskorvaukset kirjataan vasta sen jälkeen, kun on joko tehty asianomaisten työntekijöiden edustajien kanssa sopimus, joka tarkoittaa irtisanomisperusteet ja irtisanottavien määrän tai kun työntekijöille on ilmoitettu täsmällisistä ehdoista. Konsernin jatkuvaan liiketoimintaan liittyvistä menoista ei kirjata varausta.

Tappiollisista sopimuksista kirjataan varaus, kun velvoitteiden täyttämiseksi vaadittavat väistämättömät menot ylittävät sopimuksesta saatavat hyödyt.

Ehdollinen velka on aikaisempien tapahtumisen seurauksena syntynyt ehdollinen velvoite, joka varmistuu kun konsernin määräysvallan ulkopuolella oleva epävarma tapahtuma realisoituu. Ehdolliseksi velaksi katsotaan myös sellainen olemassa oleva velvoite, joka ei todennäköisesti edellytä maksuvelvoitteen täyttymistä, tai jonka suuruutta ei voida määrittää luotettavasti. Ehdollinen velka esitetään liitetietona.

Ehdollinen vara syntyy kun on mahdollista, mutta ei käytännössä varmaa, että yrityksen hyväksi koituu taloudellista hyötyä. Ehdollinen vara esitetään liitetiedoissa.

KAUDEN VEROTETTAVAAN TULOON PERUSTUVAT VEROT JA LASKENNALLISET VEROT

Tuloslaskelman verokulu muodostuu kauden verotettavaan tuloon perustuva vasta verosta ja laskennallisen veron muutoksesta. Verot kirjataan tulosvai-
kutteisesti, paitsi silloin, kun ne liittyvät suoraan omaan pääomaan kirjattaviin
eriin tai muihin laajan tuloksen eriin. Tällöin myös vero kirjataan kyseisiin
eriin. Kauden verotettavaan tuloon perustuva vero lasketaan kunkin maan
voimassa olevan verokannan mukaan.

Laskennalliset verot lasketaan kaikista väliaikaisista eroista kirjanpitoar-
von ja verotuksellisen arvon välillä. Väliaikaiset erot syntyvät mm. rahoitusva-
rojen käyvän arvon arvostuksesta, käyttöomaisuuden verotus- ja kirjanpidon-
poistojen eroista, rahoitusleasingkirjauksista sekä yritysten yhteenliittymien
yhteydessä kirjattavien aineettomien oikeuksien aktivoinnista. Laskennallista
veroa ei kirjata verotuksessa vähennyskeltottomista liikearvon arvonalentu-
misista eikä tytäryhtiöiden jakamattomista voittovaroista siltä osin, kun ero ei
todennäköisesti purkaudu ennakoitavissa olevassa tulevaisuudessa.

Laskennalliset verot on laskettu käyttämällä tilinpäätöspäivään mennes-
sä säädettyjä verokantoja tai verokantoja, jonka hyväksytystä sisällöstä on
ilmoitettu tilinpäätöspäivään mennessä. Laskennallinen verosaaminen on kir-
jattu siihen määrään asti, kuin on todennäköistä, että tulevaisuudessa syntyy
verotettavaa tuloa, jota vastaan väliaikainen ero voidaan hyödyntää. Lasken-
nallisen verosaamisen määrää ja hyödyntämisen todennäköisyyttä arvioidaan
jokaisen tilinpäätöksen yhteydessä.

Laskennalliset verosaamiset ja -velat esitetään taseessa omina erinään
sisältyen pitkäaikaisiin varoihin tai velkoihin. Laskennalliset verosaamiset ja
-velat vähennetään toisistaan siinä tapauksessa, että yhteisöllä on laillisesti
toimeenpantavissa oleva oikeus kuitata tilikauden verotettavaan tuloon
perustuva verosaaminen ja -velka keskenään ja laskennalliset verosaamiset ja
-velat liittyvät saman veronsaajan perimiin tuloveroihin.

Arvonlisävero ja muut vastaavat välilliset verot vähennetään myynti-
tuottojen määrästä. Mahdolliset muut verot sisältyvät liiketoiminnan muihin
kuluihin. Veroviranomaisille maksettava arvonlisäveron ja muiden vastaavien
välillisten verojen määrä esitetään lyhytaikaisena velkana taseen erässä Muut
velat ja veroviranomaisilta saatava määrä lyhytaikaisena saamisena taseen
erässä Muut saamiset.

TULOUTUSPERIAATTEET

Tuotetut palvelut ja myydyt tavarat

Palveluiden myynti, jatkuvat palvelut. Tuotot palveluista tuloutetaan sillä
tilikaudella, jonka aikana palvelu suoritetaan.

Palveluiden myynti, käyttöönottoprojektit. Tuotot ja vastaavasti kulut
palvelusta tuloutetaan sillä tilikaudella, jolloin omistamiseen liittyvät merkit-
tävät riskit, edut ja tosiasiallinen määräysvalta ovat siirtyneet ostajalle ja on
todennäköistä, että liiketoimeen liittyvä taloudellinen hyöty koituu yrityksen
hyväksi.

Palvelujen myynti, konsultointi. Tuotot palveluista tuloutetaan sillä tilikau-
della, jolla palvelu suoritetaan. Tuotot palveluista kirjataan valmistusasteen
mukaisesti silloin, kun liiketoiminnan lopputulos on arvioitavissa luotettavasti.
Valmiusaste määritellään kuhunkin hankkeeseen liittyen tarkasteluhetkeen
mennessä suoritetusta työstä aiheutuneiden menojen osuutena hankkeen
arvioiduista kokonaismenoista. Lyhytaikaisten palveluiden osalta tuotot
kirjataan, kun palvelu on suoritettu ja taloudellisen hyödyn saaminen palvelu-
suoritteesta on todennäköistä. Kun palvelut suoritetaan tietyntä ajanjaksona,
tuotot kirjataan tasaerinä kyseiselle ajanjaksolle, ellei joku muu menetelmä
kuvaa paremmin valmistumisastetta.

Laitteiden ja ohjelmistojen myynti. Tuotot laitteiden myynnistä tai ohjelmis-
tojen välityksestä kirjataan, kun laitteiden tai ohjelmistojen omistamiseen
liittyvät merkittävät riskit, edut ja tosiasiallinen määräysvalta ovat siirtyneet
ostajalle, tuotot ja liiketoimeen kohdistuvat kulut on määritettävissä luotetta-
vasti ja on todennäköistä, että liiketoimeen liittyvä taloudellinen hyöty koituu
yrityksen hyväksi. Ohjelmistoihin liittyvät ylläpitopalvelut tuloutetaan ajan-
kulumisen perusteella sopimuksen voimassaoloaikana tasaerinä kyseiselle
ajanjaksolle.

Komissiot laitteiden ja ohjelmistojen myynnistä. Tuotot tuloutetaan sillä
tilikaudella, jolla peruste komissioon on syntynyt ja liiketoiminnan lopputulos
on arvioitavissa luotettavasti.

Kirjattavat tuotot määritetään saadun tai saatavan vastikkeen käyvän
arvon perusteella. Kirjattava tuottojen määrä ei sisällä ulkopuolisten puolesta
perittyjä määriä kuten arvonlisäveroa.

Korot ja osingot

Korko- ja osinkotuotot kirjataan, kun on todennäköistä, että liiketoimintaan liittyvä taloudellinen hyöty koituu yhteisön hyväksi ja tuotot ovat määritettävissä luotettavasti. Korkotuotot kirjataan efektiivisen koron menetelmää noudattaen ja osingot silloin, kun osakkeenomistajan oikeus maksun saamiseen on syntynyt.

MYYTÄVÄNÄ OLEVAT OMAISUUSERÄT JA LOPETETUT TOIMINNOT

Konserni luokittelee pitkäaikaisen omaisuuserän tai luovutettavien erien ryhmän ja lopetettuihin toimintoihin liittyvät omaisuuserät myytävänä olevaksi, jos erän kirjanpitoarvoa vastaava määrä tulee kertymään pääasiallisesti omaisuuserän myynnistä. Tällöin omaisuuserä on välittömästi myytävissä nykyisessä kunnossaan tavanomaisin ehdoin, johto on sitoutunut omaisuuserän myyntiä koskevaan suunnitelmaan, aktiiviset myyntiponnistelut on käynnistetty ja myynnin odotetaan erittäin todennäköisesti tapahtuvan vuoden kuluessa.

Myytävänä olevat omaisuuserät sekä lopetettuun toimintoon liittyvät omaisuuserät, jotka on luokiteltu myytävänä oleviksi, arvostetaan kirjanpitoarvoon tai sitä alempaan käypään arvoon vähennettynä myynnistä johtuvilla menoilla. Poistot näistä omaisuuseristä lopetetaan luokitteluhetkellä.

Myytävänä olevat omaisuuserät, luovutettavien erien ryhmät, myytävänä oleviin omaisuuseriin liittyvät suoraan omaan pääomaan kirjatut erät sekä luovutettavien erien ryhmään sisältyvät velat esitetään taseessa erillään muista omaisuuseristä.

Lopetettu toiminto on yhteisön osa, josta on luovuttu tai joka on luokiteltu myytävänä olevaksi ja joka edustaa erillistä merkittävää liiketoiminta- aluetta tai maantieteellistä toiminta- aluetta, on osa yhtä koordinoitua merkittävän liiketoiminta- alueen tai maantieteellisen alueen luopumissuunnitelmaa tai on tytäryhtiö, joka on hankittu yksinomaan tarkoituksena myydä se edelleen. Lopetetun toiminnon tulos verojen jälkeen esitetään omana eränään konsernin laajassa tuloslaskelmassa.

RAHOITUSVARAT JA RAHOITUSVELAT

Konsernin rahoitusvarat luokitellaan seuraaviin ryhmiin: lainat ja muut saamiset, käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat, eräpäivään asti pidettävät sijoitukset ja myytävissä olevat rahoitusvarat. Luokittelu tapahtuu rahoitusvarojen hankinnan tarkoituksen perusteella, ja ne luokitellaan alkuperäisen hankinnan yhteydessä. Konsernin rahoitusvarat ovat tällä hetkellä sellaisia, että ne luokitellaan joko lainat ja muut saamiset -ryhmään tai myytävissä oleviin rahoitusvaroihin.

Konserni kirjaa rahoitusvarojen ostot ja myynnit kaupantekopäivän perusteella käypään arvoon. Transaktiomenot sisällytetään rahoitusvarojen alkuperäiseen kirjanpitoarvoon, kun kyseessä on erä, jota ei arvosteta käypään arvoon tulosvaikutteisesti.

Lainat ja muut saamiset

Lainat ja muut saamiset -ryhmään on luokiteltu konsernin myynti- ja muut saamiset ja ne arvostetaan jaksotettuun hankintamenuun käyttäen efektiivisen koron menetelmää. Lyhytaikaiset myyntisaamiset on merkitty kirjanpitoon alkuperäisen lasketun määrän mukaisesti vähennettynä epävarmoilla saamisilla. Pitkäaikaisten saamisten arvostamisessa arvioidut vastaiset maksut diskontataan nykyhetkeen. Saamiset sisältyvät taseessa luonteensa mukaisesti lyhyt- tai pitkäaikaisiin varoihin: viimeksi mainittuihin, mikäli ne erääntyvät yli 12 kuukauden kuluessa.

Myytävissä olevat rahoitusvarat

Konsernin muut rahoitusvarat on luokiteltu myytävissä oleviksi rahoitusvaroiksi. Myytävissä olevat rahoitusvarat koostuvat osakkeista ja korollisista sijoituksista ja ne arvostetaan käypään arvoon. Myytävissä olevien rahoitusvarojen käyvän arvon muutokset kirjataan muihin laajan tuloksen eriin ja esitetään oman pääoman erään Muut rahastot sisältyvässä käyvän arvon rahastossa verovaikutus huomioon ottaen. Käyvän arvon muutokset siirretään omasta pääomasta tuloslaskelmaan silloin, kun sijoitus myydään tai kun sen arvo on alentunut siten, että sijoituksesta tulee kirjata arvonalentumistappio.

Myytävissä olevat rahoitusvarat sisältyvät pitkäaikaisiin varoihin, paitsi jos ne on tarkoitus pitää alle 12 kuukauden ajan tilinpäätöspäivästä lähtien, jolloin ne sisällytetään lyhytaikaisiin varoihin.

Käyvän arvon määrittely

Rahoitusvarojen käypä arvo määritetään ensisijaisesti käyttäen markkina-arvoja. Niiden puuttuessa käytetään käyvän arvon määrittämiseen vastaavien instrumenttien markkina-arvoja tai rahavirtojen diskonttausta.

Rahavarat

Rahavarat koostuvat käteisestä rahasta, vaadittaessa nostettavissa olevista pankkitalletuksista ja muista lyhytaikaisista, erittäin likvideistä sijoituksista. Rahavaroihin luokitelluilla erillä on enintään kolmen kuukauden maturiteetti hankinta-ajankohdasta lukien. Käytetyt luottolimiitit sisältyvät lyhytaikaisiin korollisiin velkoihin.

Rahoitusvara kirjataan pois taseesta vain silloin, kun sopimusperusteinen oikeus rahavaroihin kuuluvan erän rahavirtoihin lakkaa olemasta voimassa tai konserni siirtää rahoitusvaroihin kuuluvan erän toiselle osapuolelle siten, että erän omistamiseen liittyvät riskit ja edut tai sitä koskeva määräysvalta siirtyvät toiselle osapuolelle.

Arvonalentuminen

Konserni arvioi jokaisena tilinpäätöspäivänä, onko olemassa objektiivista näyttöä siitä, että rahoitusvaroihin kuuluvan erän arvo on alentunut. Mikäli näyttöä mahdollisesta arvonalentumisesta on, tappion suuruus määritetään omaisuuserän kirjanpitoarvon ja kyseisen erän käyvän arvon tai odotettavissa olevien vastaisten, alkuperäisellä efektiivisellä korolla diskontattujen rahavirtojen nykyarvon erotuksena. Arvonalentuminen kirjataan tulosvaikutteisesti rahoituseriin.

Konserni kirjaa myyntisaamisista arvonalentumistappion, kun on olemassa objektiivista näyttöä (kuten epäonnistuneet perintätoimenpiteet) siitä, että saamista ei saada perittyä täysimääräisenä.

Tuloslaskelmaan kirjattavan arvonalentumistappion suuruus määritetään saamisen kirjanpitoarvon ja efektiivisellä korolla diskontattujen arvioidun vastaisten rahavirtojen nykyarvon erotuksena. Mikäli arvonalentumistappion määrä pienenee jollakin myöhemmällä tilikaudella ja vähennyksen voidaan objektiivisesti katsoa liittyvän arvonalentumisen kirjaamisen jälkeiseen tapahtumaan, kirjattu tappio perutaan tulosvaikutteisesti.

Rahoitusvelat

Rahoitusvelat merkitään alun perin kirjanpitoon saadun vastikkeen perusteella käypään arvoon. Transaktiomenot sisällytetään rahoitusvelkojen alkuperäiseen kirjanpitoarvoon.

Alkuperäisen arvostuksen jälkeen kaikki rahoitusvelat, lukuun ottamatta johdannaisvelkoja, arvostetaan efektiivisen koron menetelmällä jaksotettuun hankintamenuon. Hankintamenuon ja efektiivisen koron menetelmän tuottaman tasearvon välinen erotus kirjataan tulosvaikutteisesti velan juoksuaikana.

Rahoitusvelat esitetään jaettuna pitkä- ja lyhytaikaisiin velkoihin niiden realisointiajan perustella. Rahoitusvelka kirjataan pois taseesta silloin, kun velka on lakannut olemasta.

Johdannaisinstrumentit ja suojaus

Johdannaiset kirjataan alun perin johdannaissopimuksen solmimispäivän käypään arvoon, ja sen jälkeen ne arvostetaan käypään arvoon. Voitot ja tap-

piot, jotka syntyvät käypään arvoon arvostamisesta, käsitellään kirjanpidossa johdannaissopimuksen käyttötarkoituksen mukaisesti. Johdannaissopimusten käyvän arvon muutos kirjataan tuloslaskelmaan rahoituseriin. Konsernilla ei ole voimassa olevia korkojohdannaissopimuksia.

Nettosijoituksen suojaukset

Ulkomaiseen yksikköön tehdyn nettosijoituksen suojausinstrumentin voitto tai tappio kirjataan muihin laajan tuloksen eriin. Omaan pääomaan kertyneet voitot ja tappiot merkitään tuloslaskelmaan, kun ulkomaisesta yksiköstä luovutaan osittain tai kun se myydään.

OSAKEPÄÄOMA JA OMAT OSAKKEET

Konserni esittää ulkona olevat kantaosakkeet osakepääomana. Hallussa olevat omat osakkeet esitetään oman pääoman vähennyksenä. Omien osakkeiden ostoista, myynneistä, liikkeeseenlaskusta tai mitätöinnistä ei kirjata voittoa tai tappiota tuloslaskelmaan vaan maksetut tai saadut vastikkeet kirjataan suoraan omaan pääomaan.

JOHDON HARKINTAA EDELLYTTÄVÄT LAATIMISPERIAATTEET JA ARVIOIHIN LIITTYVÄT KESKEISET EPÄVARMUUSTEKIJÄT

Tilinpäätöstä laadittaessa joudutaan tekemään tulevaisuutta koskevia arvioita ja oletuksia, joiden lopputulema voi poiketa tehdyistä arvioista ja oletuksista. Lisäksi joudutaan käyttämään harkintaa tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden soveltamisessa.

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden valintaan ja soveltamiseen liittyvä harkinta

Konsernin johto käyttää harkintaa tehdessään päätöksiä tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden valinnassa ja näiden soveltamisessa. Tämä koskee erityisesti niitä tapauksia, joissa voimassaolevassa IFRS -normistossa on vaihtoehtoisia kirjaamis-, arvostamis- tai esittämistapoja. Johto on käyttänyt harkintaa mm. leasingsopimusten ja rahoitusvarojen luokittelussa sekä tilinpäätöksen esittämistavassa.

Arvioihin liittyvät epävarmuustekijät

Tilinpäätöksen laadinnan yhteydessä tehdyt arviot pohjautuvat johdon parhaaseen näkemykseen tilinpäätöshetkellä. Arvioiden taustalla ovat aikaisemmat kokemukset sekä tulevaisuutta koskevat, tilinpäätöshetkellä todennäköisimpinä pidetyt oletukset, jotka liittyvät muun muassa konsernin

taloudellisen toimintaympäristön odotettuun kehitykseen myynnin ja kustannustason kannalta. Konsernissa seurataan arvioiden ja olettamusten toteutumista sekä näiden taustalla olevien tekijöiden muutoksia säännöllisesti yhdessä liiketoimintayksiköiden kanssa käyttämällä useita, sekä sisäisiä että ulkoisia tietolähteitä. Mahdolliset arvioiden ja olettamusten muutokset merkitään kirjanpitoon sillä tilikaudella, jonka aikana arvioita ja olettamuksia korjataan ja kaikilla tämän jälkeisillä tilikausilla.

Laskenta-arvioita ja johdon harkintaa on käytetty mm. määritettäessä tietujen omaisuuserien realisoitavuutta, aineellisen ja aineettoman käyttöomaisuuden taloudellista vaikutusaikaa, laskennallisia verosaamia (liitetieto 18), yritysten yhteenliittymiseen liittyvää hankintamenon kohdistamista ja osakkeiden takaisinostovelvoitteen hintaa sekä suoritettaessa arvonalentumistestausta, missä rahavirtaa tuottavien yksiköiden kerrytettävissä olevat rahamäärät on määritetty käyttöarvoon perustuvien laskelmien avulla (liitetieto 15). Arviot perustuvat johdon tämänhetkiseen parhaaseen näkemykseen, mutta on mahdollista, että toteumat poikkeavat tilinpäätöksessä käytetyistä arvioista.

3. Rahoitusriskien hallinta

Konserni altistuu normaalissa liiketoiminnassaan rahoitusriskeille. Konsernin rahoitus ja rahoitusriskien hallinta hoidetaan keskitetysti emoyhtiössä konsernihallituksen hyväksymän rahoituspolitiikan mukaisesti. Konsernin rahoitusriskien hallinnan tavoitteena on minimoida rahoitusriskien epäsuotuisat vaikutukset konsernin tulokseen, omaan pääomaan ja maksuvalmiuteen. Riskeiltä suojautumiseen voidaan käyttää johdannaisinstrumentteja.

MARKKINARISKIT

Valuuttariski

Konserni toimii kansainvälisesti ja on siten altistunut eri valuuttapositioista aiheutuville transaktioriskeille ja riskeille, jotka syntyvät, kun eri valuutoissa olevat sijoitukset muunnetaan emoyhtiön toimintavaluuttaan.

Konsernin kannalta suurimmat valuuttariskit aiheutuvat Ruotsin kruunun valuuttakurssivaihtelusta. Valuuttakurssiriski aiheutuu pääasiassa siitä, että Enfollla on tytäryhtiö kyseisessä maassa. Valuuttakurssiriskiä vähentää se, että kyseisen maan kaupankäynti tapahtuu pääasiassa maan omassa valuutassa, jolloin tuottojen ja kulujen valuuttakurssimuutokset netottuvat toisiaan vastaan. Toimintamallista johtuen kassavirtavaikutteisia valuuttakurssieroja realisoituu melko vähäisessä määrin ja näiden erien suojaamispäätökset tehdään tapauskohtaisesti.

Tytäryhtiösijoitusten ja konsernin sisäisten rahoitustapahtumien osalta valuuttakurssien muutokset aiheuttavat vaihtelua konsernin omaan pääomaan. Tämän lisäksi oman pääoman valuuttariskiä syntyy voittovarojen ja tilikauden tuloksen kautta. Vuoden 2017 lopussa oman pääoman valuuttamääräinen translaatiopositio oli noin 0,2 MEUR (2016: 6,6 MEUR). Positioon on sisällytetty euomaiden ulkopuolisiin tytäryhtiöihin tehty nettosijoitus. Positio muodostuu pääosin ruotsin kruunumääräisistä sijoituksista. Positioon sisältyy vähäinen määrä Tanskan ja Norjan kruunumääräisiä sijoituksia. Lisäksi konsernilla on 274 miljoonan Ruotsin kruunun (n. 28 MEUR) sisäinen laina netto-sijoituksena ulkomaisessa toiminnassa.

Translaatiopositiota on suojattu Ruotsin kruunun määräisillä lainoilla.

Konsernin ulkomaan rahan määräiset varat ja velat muutettuna euroiksi tilinpäätöspäivän kurssiin ovat seuraavat:

1 000 EUR	2017	2016
Pitkäaikaiset varat	57 777	60 367
Pitkäaikaiset velat	41 085	42 122
Lyhytaikaiset varat	32 742	31 466
Lyhytaikaiset velat	48 745	43 064

Konsernin ulkopuoliset lainat ovat sekä euomääräisiä että Ruotsin kruunumääräisiä ja altistuvat siten osittain valuuttakurssimuutoksille.

Emoyhtiöllä on lisäksi vähäisessä määrin USD, GBP ja SEK-määräisiä ostosopimuksia. Liiketoiminnan luonteen vuoksi tilauksen ja toimituksen välinen aika on lyhyt ja valuuttariski jää sen vuoksi pieneksi.

Konsernin realisoituneet valuuttakurssitappiot vuonna 2017 olivat -149 000 EUR (2016: -187 000).

Herkkyyshanalyysi SEK-valuuttakurssimuutosten osalta

Muutosprosentti = keskimääräinen volatilitteetti edellisen 12 kk ajalta:

1 000 EUR	2017	2016
Muutosprosentti	5,15	5,53
Vaikutus		
Verojen jälkeiseen voittoon	+198 / -220	+29 / -69
Omaan pääomaan	+28 / -42	+509 / -242

Korkoriski

Konsernin korollinen velka sekä vähäisessä määrin konsernin lyhyet raha-markkinasijoitukset altistavat sen rahavirran korkoriskille.

Konsernin lainasalkku 31.12.2017 koostuu SEK-määräisistä rahalaitoslainoista sekä euromääräisestä joukkovelkakirjalainasta. Rahalaitoslainat ovat vaihtuvakorkoisia, ryhmäjoukkovelkakirjalaina on kiinteäkorkoinen.

Korollisten velkojen erittely on esitetty alla:

	1 000 Valuutassa		1 000 EUR	
	2017	2016	2017	2016
Pankkilainat, lyhytaikainen				
EUR	344	15 000	344	15 000
SEK	180 722	47 763	18 359	5 000
Yhteensä			18 703	20 000
Pankkilainat, pitkäaikainen				
SEK	0	88 359	0	9 250
Joukkovelkakirjalaina, pitkäaikainen				
EUR	9 969	9 946	9 969	9 946
Muut korolliset velat				
Pitkäaikainen rahoitusleasingvelka EUR	1 509	2 267	1 509	2 267
Lyhytaikainen rahoitusleasingvelka EUR	1 905	2 377	1 905	2 377
Johdannaisvelat EUR	0	41	0	41
Yhteensä	3 414	4 685	3 414	4 685
Rahavarat			1 948	5 018
Korollinen nettovelka			30 138	38 863

Konsernin muu korollinen velka muodostuu rahoitusleasingsopimusten maksuvelvoitteista. Rahoitusleasingsopimukset perustuvat pääosin kiinteisiin maksueriin ja korkojen muutos ei välittömästi vaikuta maksettavaan rahoitusleasingsmaksun määrään.

Konserni analysoi pääasiallisen lainarahoituksen osalta mahdollisten korkomuutosten vaikutusta tulokseen. Konsernin kokonaiskorkoprosentti oli vuonna 2017 2,7 % (2016 1,7 %). Vaihtuvakorkoisten lainojen viitekoron nousu prosenttiyksiköllä olisi pienentänyt konsernin tulosta ja siten omaa pääomaa 184 000 EUR.

Sijoitustoiminnan markkinariski

Konsernin sijoituspolitiikan mukaisesti konserni sijoittaa vain matalariskisiin markkinarahatalletuksiin, pankkien sijoitustodistuksiin sekä lyhyen koron rahastoihin, jolloin sijoitustoimintaan liittyvä riski pysyy vähäisenä. Konserni ei sijoituspolitiikkansa vuoksi altistu noteerattujen osakkeiden markkinahintojen vaihtelusta aiheutuvalle hintariskille.

Maksuvalmius

Konsernissa pyritään jatkuvasti seuraamaan liiketoiminnan vaatiman rahoituksen määrää, jotta konsernilla olisi tarpeeksi likvidejä varoja toiminnan rahoittamiseksi ja erääntyvien lainojen takaisinmaksuun. Konsernin rahoituksen saatavuuden ja joustavuuden takaamiseksi rahoituksen hankinnassa on käytetty useita rahoituslaitoksia ja rahoitusmuotoja sekä kiinnitetty huomiota lainojen tasapainoiseen maturiteettijakaumaan ja sopiviin laina-aikoihin.

Tärkeimpien lainasopimusten mukaan konsernin on noudatettava seuraavia taloudellisia kovenanteja:

- Nettovelkaantumisaste alle 100 %
- Korollinen nettovelka/käyttökate alle 5

Konserni on ylittänyt tilikaudella ja tilikauden päättyessä jälkimmäisen kovenantin. Konserni on saanut rahoittajilta hyväksynnän kovenantin ylitykselle. Kovenanteja tarkastellaan puolivuositain, joten tilinpäätöshetkellä konserni on luokitellut kovenantin piirissä olevat lainat lyhytaikaiseksi.

Rahoitusvelkojen erääntymistiedot esitetään liitetiedossa 24. Erääntymistiedot esitetään liitetiedossa lainasopimuksien mukaisesti siten kuin kovenanttirikkomusta ei olisi tapahtunut.

Konserni sijoittaa rahat matalariskisiin ja erittäin likvideihin instrumentteihin. Konsernilla on 31.12.2017 1 948 000 EUR rahavaroja (5 018 000) sekä 2 000 euroa (2 000) likvidejä rahastosijoituksia. Konsernin maksuvalmius on tilinpäätöshetkellä hyvä.

Konsernin ostovelat, 6 042 000 EUR, samoin kuin muut lyhytaikaiset korottomat velat, 20 480 000 EUR, erääntyvät maksettavaksi vuoden 2018 aikana.

Luottoriski

Rahoituksen luottoriskien minimoimiseksi konserni tekee sopimuksia ainoastaan vakavaraisten rahalaitosten ja muiden vastapuolten kanssa. Asiakkaiden luottokelpoisuus tarkastetaan säännöllisesti. Konsernilla ei ole merkittäviä saamisten luottoriskikeskittymiä, sillä konsernilla on jakautunut asiakaskunta. Tilikauden 2017 aikana kirjattujen luottotappioiden määrä oli 500 EUR (200). Konsernin luottoriskin enimmäismäärä vastaa rahoitusvarojen kirjanpitoarvoa tilikauden lopussa.

Myyntisaamisten ikäjakauma 31.12.

1 000 EUR	2017		2016	
Erääntymättömät	19 318	76,50 %	23 119	87,37 %
1-14 pv	4 055	16,10 %	2 303	8,70 %
15-30 pv	494	2,00 %	340	1,29 %
31-60 pv	795	3,10 %	408	1,54 %
61-90 pv	209	0,80 %	99	0,37 %
91 pv	385	1,50 %	192	0,73 %
	25 255	100,00 %	26 461	100,00 %

Pääoman hallinta

Konsernin pääomanhallinnan pyrkimyksenä on optimaalisen pääomarakenteen avulla tukea liiketoimintaa varmistamalla normaalit toimintaedellytykset ja kasvattaa omistaja-arvoa tavoitteena paras mahdollinen tuotto. Optimaalinen pääomarakenne takaa myös pienemmät pääoman kustannukset.

Pääomarakenteeseen vaikutetaan mm. osingonjaon ja investointien rahoituksen suunnittelun kautta. Konsernin pääomarakenteen kehitystä seurataan jatkuvasti nettovelkaantumisasteella. Nettovelkaantumisaste ja korollisten nettovelkojen kehittymistä kuvaavat tiedot esitetään tunnuslukutaulukossa.

4. Liikevaihto

Konsernin liikevaihto jakautuu seuraavasti:

1 000 EUR	1.1.-31.12.2017	1.1.-31.12.2016
Tuotot		
Palvelumyynti	113 460	104 223
Laite- ja ohjelmistomyynti	19 433	21 229
Jatkuvien palveluiden liikevaihto yhteensä	132 893	125 452

Maantieteellisiä alueita koskevat tiedot

Konserni toimii maantieteellisesti pääasiassa Suomessa ja Ruotsissa.

Tuotot (ulkoiset)	1.1.-31.12.2017	1.1.-31.12.2016
Suomi	52 492	55 023
Muut maat	80 401	70 429
Konsernin tuotot yhteensä	132 893	125 452

5. Liiketoiminnan muut tuotot

1 000 EUR	1.1.-31.12.2017	1.1.-31.12.2016
Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden myyntivoitot	0	-7
Muut	17	122
Yhteensä	17	115

6. Materiaalit ja palvelut

1 000 EUR	1.1.-31.12.2017	1.1.-31.12.2016
Ostot tilikauden aikana	10 421	12 387
Varaston muutos	95	70
Ulkopuoliset palvelut	22 382	20 191
Yhteensä	32 899	32 648

7. Palkat ja muut työsuhde-etuudet

1 000 EUR	1.1.-31.12.2017	1.1.-31.12.2016
Palkat ja palkkiot	65 721	56 349
Henkilöstörahaston voittopalkkio	0	0
Eläkevakuutusmaksut ja eläkkeet		
maksupohjaiset eläkejärjestelyt	8 919	8 279
Muut henkilösivukulut	3 526	3 549
Yhteensä	78 166	68 177

Johdon työsuhde-etuuksista kerrotaan liitetiedossa 27 Lähipiiri-informaatio. Osakepalkitsemisesta on lisätietoa liitetiedossa 23.

Konsernin henkilökunta keskimäärin tilikaudella

	1.1.-31.12.2017	1.1.-31.12.2016
Suomi	318	318
Ruotsi	594	502
Yhteensä	911	820
Henkilökunnan määrä tilikauden lopussa	888	921

8. Poistot ja arvonalentumiset

1 000 EUR	1.1.-31.12.2017	1.1.-31.12.2016
Poistot hyödykeryhmittäin		
Aineettomat hyödykkeet	2 703	3 041
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	2 289	2 471
Poistot yhteensä	4 992	5 512
Arvonalentumiset hyödykeryhmittäin		
Liikearvo	4 061	0
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	9 053	5 512

9. Liiketoiminnan muut kulut

1 000 EUR	1.1.-31.12.2017	1.1.-31.12.2016
Vapaaehtoiset henkilöstökulut	2 626	2 617
Matkakulut	2 243	2 397
Toimitilakulut	4 551	3 968
Ajoneuvokulut	1 701	1 704
Laite- ja ohjelmistokulut	1 992	1 872
Muut hallintokulut	2 622	1 810
Puhelin- ja datakulut	808	735
Markkinointi-, myynti- ja edustuskulut	1 064	1 223
Liiketoiminnan muut kulut	300	450
Yhteensä	17 907	16 776

Konsernilla ei ole ollut olennaisia tutkimus- ja kehittämismenoja. Liiketoiminnan muihin kuluihin sisältyy vuokratuloja 7 587 000 EUR (6 952 000).

Tilintarkastajien palkkiot

1 000 EUR	1.1.-31.12.2017	1.1.-31.12.2016
Tilintarkastus	135	151
Veroneuvonta	21	27
Muut palvelut	106	13
Yhteensä	262	191

10. Rahoitustuotot ja -kulut

1 000 EUR	1.1.-31.12.2017	1.1.-31.12.2016
Osinkotuotot	8	8
Korkotuotot	17	-9
Kurssivoitot	690	129
Muut rahoitustuotot	454	0
Rahoitustuotot yhteensä	1 170	128
Korkokulut	661	521
Kurssitappiot	1 251	384
Muut rahoituskulut	208	180
Rahoituskulut yhteensä	2 119	1 084

11. Tuloverot

1 000 EUR	1.1.-31.12.2017	1.1.-31.12.2016
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuva vero		
Verot tilikauden voitosta	1 179	966
Aiempia tilikausia koskevat oikaisut	463	-179
Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verot yhteensä	1 642	787
Laskennalliset verot		
Laskennallisen verosaamisen lisäys	-159	-207
Laskennallisen verovelan vähennys	-322	-275
Laskennallinen verohyöty yhteensä	-482	-482
Tuloverokulu	1 160	304
Tuloverojen jakaantuminen:		
Jatkuvien toimintojen voitto	1 115	282
Lopetetun toiminnon voitto	46	22
	1 160	304

Voimassa olevan verokannan 20,0 % (Suomessa 20,0 % vuonna 2016) mukaisesti laskettujen verojen vertailu tuloslaskelmassa esitettyihin veroihin:

1 000 EUR	1.1.-31.12.2017	1.1.-31.12.2016
Jatkuvien toimintojen voitto ennen veroja	-6 065	-829
Lopetettujen toimintojen voitto ennen veroja	15 592	2 307
	9 527	1 478
Verot laskettuna voim. olevalla Suomen verokannalla	2 718	296
Ulkomaisten tyttäreiden poikkeavat verokannat	-48	11
Verotuksessa vähennyskeltottomat kulut	769	123
Verovapaat tuotot	-3 852	-5
Kirjaamattomat laskennalliset verosaamiset	1 101	-313
Tilinpäätössiirtojen vaikutus	10	13
Aiempia tilikausia koskevat verot	463	179
Lopetettujen toimintojen verot	-46	-22
Verot tuloslaskelmassa	1 115	282

Sovellettujen verokantojen painotettu keskiarvo oli vuonna 2017 20,6 %.

Muihin laajan tuloksen eriin liittyvät verokulut (-)/tuotot ovat seuraavat:

1 000 EUR	2017		
	Ennen veroja	Verokulu(-)/tuotto	Verojen jälkeen
Myytävissä olevat sijoitukset	16	-3	13
Nettosijoituksesta ulkomaiseen tytäryhtiöön aiheutuvat kurssierot	-504	0	-504
Muut muuntoerot	-56	0	-56
Muut laajan tuloksen erät	-543	-3	-547

1 000 EUR	2016		
	Ennen veroja	Verokulu(-)/tuotto	Verojen jälkeen
Myytävissä olevat sijoitukset	-11	2	-9
Nettosijoituksesta ulkomaiseen tytäryhtiöön aiheutuvat kurssierot	-677	0	-677
Nettosijoituksen suojaus	-242	48	-193
Muut muuntoerot	-413	0	-413
Rahavirran suojaus	116	-23	93
Omaan pääomaan kirjatut oikaisut edellisiltä tilikausilta	114	0	114
Muut laajan tuloksen erät	-1 112	27	-1 085

12. Lopetetut toiminnot

Enfo Oyj myi tilikaudella tytäryhtiönsä Enfo Zender Oy:n koko osakekannan kuopiolaiselle laskutuksen ja maksuvalvonnan palveluihin erikoistuneelle Ropo Capitalille. Kaupan myötä Ropo Capitalille siirtyivät tiedonvälityspalvelujen tuotannolliset toiminnot sekä näiden toimintojen asiakkuudet. Kauppa toteutui helmikuun 2017 alussa. Ennen yrityskauppaa Enfo siirsi Talousprosessi- ja tiedonvälityspalveluiden kaikki muut toiminnot liiketoimintakaupalla Enfon uuteen tytäryhtiöön Enfo Partner Oy:hyn.

Lokakuussa taloushallinnon palveluyritys Administer Oy osti enemmistöosuuden Enfo Oyj:n tytäryhtiö Enfo Partner Oy:stä. Enfo jäi kaupan jälkeen yhtiön vähemmistöosakkaaksi vajaalla 20 prosentin omistussuudella.

Myydyt liiketoiminnot on luokiteltu tilipäätöksessä lopetetuksi toiminnoksi ja raportoitu erillään konsernin jatkuvista toiminnoista myös vertailutietojen osalta.

1 000 EUR	2017	2016
Lopetettujen toimintojen tulos		
Liikevaihto	6 572	33 794
Kulut	-8 789	-33 812
Voitto ennen veroja	-2 216	-18
Verot	-46	-22
Tulos verojen jälkeen	-2 262	-40
Myyntivoitto tytäryrityksistä verojen jälkeen	17 808	
Voitto lopetetusta toiminnosta	15 547	-40

Lopetettujen toimintojen rahavirrat		
Liiketoiminnan rahavirrat	229	1 112
Investointien rahavirrat	-705	-230
Rahoituksen rahavirrat	0	-1 000
Rahavirrat yhteensä	-477	-118

1 000 EUR	2017	2016
Varojen ja velkojen kirjanpitoarvot		
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	0	33
Aineettomat käyttöomaisuushyödykkeet	0	241
Vaihto-omaisuus	0	0
Pitkäaikaiset saamiset	0	22
Lyhytaikaiset saamiset	0	5 125
Varat yhteensä	0	5 421
Pitkäaikaiset velat	0	-138
Lyhytaikaiset velat	0	3 027
Velat yhteensä	0	2 889

1 000 EUR	1.1.-31.12.2017	1.1.-31.12.2016
Yksityiskohtaiset tiedot tytäryritysten myynnistä		
Saatu vastike	20 815	0
Myydyn nettovarallisuuden kirjanpitoarvo	-2 602	0
Myyntiin liittyvät kulut	-406	0
Voitto ennen veroja	17 808	0
Vero myyntivoitosta	0	0
Myyntivoitto verojen jälkeen	17 809	0

13. Osakekohtainen tulos

Osakekohtainen tulos lasketaan jakamalla emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva kauden voitto kauden aikana ulkona olevien osakkeiden lukumäärän painotetulla keskiarvolla.

1 000 EUR	1.1.-31.12.2017	1.1.-31.12.2016
Yhtiön osakkeenomistajille kuuluvat voitto:		
Jatkuvista toiminnoista	-8 954	-928
Lopetetuista toiminnoista	15 547	-40
Yhtiön osakkeenomistajille kuuluvat voitto yhteensä	6 592	-967
Osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo	665	605
Laimentamaton/laimennettu osakekohtainen tulos	2017 EUR	2016 EUR
Yhtiön osakkeenomistajille kuuluva jatkuvien toimintojen tulos	-13,46	-1,53
Tulos lopetetuista toiminnoista	23,37	-0,07
Yhtiön osakkeenomistajille kuuluva osakekohtainen tulos yhteensä	9,91	-1,60

14. Aineelliset hyödykkeet

1 000 EUR	2017	2016
Koneet ja kalusto		
Hankintameno 1.1.	15 844	15 938
Lisäykset	229	47
Lisäykset liiketoimintojen yhdistämisestä	0	58
Vähennykset*	-7 366	-149
Yritysmyynnit	-4 544	0
Kurssierot	-29	-50
Hankintameno 31.12.	4 134	15 844
Kertyneet poistot 1.1.	15 303	15 141
Lisäykset liiketoimintojen yhdistämisestä	0	0
Vähennysten kertyneet poistot*	-7 230	-63
Tilikauden poistot	162	261
Yritysmyyntien kertyneet poistot	-4 510	
Kurssierot	-19	-35
Kertyneet poistot 31.12.	3 707	15 303
Myytävänä oleviksi luokitellut omaisuuserät	0	-33
Kirjanpitoarvo 31.12.	427	507

* Saldo koostuu käytöstä poistettujen hyödykkeiden kumulatiivisista arvoista.

1 000 EUR	2017	2016
Muut aineelliset hyödykkeet		
Hankintameno 1.1.	383	671
Lisäykset	0	433
Vähennykset	-279	-82
Siirto erien välillä	0	-643
Kurssiero	15	4
Hankintameno 31.12.	119	383
Kertyneet poistot 1.1.	302	344
Tilikauden poistot	18	48
Lisäykset liiketoimintojen yhdistämisestä	0	0
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-273	-76
Kurssierot	-5	-14
Kertyneet poistot 31.12.	43	302
Kirjanpitoarvo 31.12.	76	81

1 000 EUR	2017	2016
Rahoitusleasing		
Hankintameno 1.1.	9 706	8 714
Lisäykset	1 471	2 738
Vähennykset	-2 536	-1 746
Hankintameno 31.12.	8 641	9 706
Kertyneet poistot 1.1.	5 924	5 477
Vähennysten kertyneet poistot	-2 356	-1 747
Kauden poisto	2 106	2 194
Kertyneet poistot 31.12.	5 674	5 924
Kirjanpitoarvo 1.1.	3 782	3 238
Kirjanpitoarvo 31.12.	2 968	3 782
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	3 470	4 369

15. Aineettomat hyödykkeet

Konsernin aineettomat hyödykkeet muodostuvat pääosin liikearvosta ja hankituista ohjelmistoista. Konsernilla ei ole olennaista määrää sisäisesti valmistettuja hyödykkeitä. Konsernilla ei ole aineettomia hyödykkeitä, joilla on rajoittamaton taloudellinen vaikutusaika.

1 000 EUR	2017	2016
Liikearvo		
Hankintameno 1.1.	77 803	71 499
Lisäykset	0	10 114
PPA-kohdistusten vaikutukset	-2 652	0
Vähennykset	0	-1 829
Arvon alentumiset*	-4 061	0
Kurssiero	-1 624	-1 981
Kirjanpitoarvo 31.12.	69 466	77 803

* Liikearvoa on alennettu vastaamaan kerrytettävissä olevaa rahamäärää kirjaamalla arvonalentuminen liikearvosta. Tappio sisältyy tuloslaskelmassa poistot ja arvonalentumiset -erään.

1 000 EUR	2017	2016
Muut aineettomat hyödykkeet		
Asiakassuhteet ja tuotemerkit (liiketoimintojen yhdistäminen)		
Hankintameno 1.1.	14 334	14 827
Lisäykset	2 895	0
Vähennykset*	-797	0
Kurssiero	-416	-493
Hankintameno 31.12.	16 016	14 334
Kertyneet poistot 1.1.	10 896	9 911
Poistot	1 585	1 400
Vähennysten kertyneet poistot*	-797	0
Kurssiero	-350	-415
Kertyneet poistot 31.12.	11 334	10 896
Kirjanpitoarvo 31.12.	4 682	3 438

* Saldo koostuu käytöstä poistettujen hyödykkeiden kumulatiivisista arvoista.

1 000 EUR	2017	2016
Muut aineettomat hyödykkeet*		
Hankintameno 1.1.	12 815	12 149
Lisäykset	0	8
Lisäykset yrityshankintojen kautta	0	18
Yritysmyyntit	-2 377	0
Vähennykset**	-3 768	0
Siirrot erien välillä	0	643
Kurssierot	-8	-3
Hankintameno 31.12.	6 662	12 815
Kertyneet poistot 1.1.	10 470	9 443
Vähennysten kertyneet poistot**	-3 768	0
Yritysmyyntien kertyneet poistot	-1 110	0
Arvon alentuminen	9	0
Kauden poisto	794	1 027
Kurssierot	5	0
Kertyneet poistot 31.12.	6 400	10 470
Myytäväksi oleviksi luokitellut omaisuuserät	0	-241
Kirjanpitoarvo 31.12.	262	2 104

* Muut aineettomat hyödykkeet sisältävät pääasiassa lisenssejä ja atk-ohjelmistoja.

** Saldo koostuu käytöstä poistettujen hyödykkeiden kumulatiivisista arvoista.

1 000 EUR	2017	2016
Aineettomat rahoitusleasinghyödykkeet		
Hankintameno 1.1.	2 951	3 682
Lisäykset	206	255
Vähennykset	-791	-986
Yritysmyyntit	-194	0
Hankintameno 31.12.	2 172	2 951
Kertyneet poistot 1.1.	2 163	2 101
Vähennysten kertyneet poistot	-791	-986
Yritysmyyntien kertyneet poistot	-190	0
Kauden poisto	596	1 048
Kertyneet poistot 31.12.	1 779	2 163
Kirjanpitoarvo 1.1.	788	1 581
Kirjanpitoarvo 31.12.	393	788
Muut aineettomat hyödykkeet yhteensä	5 337	6 330
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	74 804	84 133

Liikearvo on allokoitu arvonalentumistestausta varten kassavirtaa tuottaville yksiköille. Kassavirtaa tuottavat yksiköt ovat liiketoiminta-alueita, joilla johto seuraa liiketoimintaa ja siihen liittyvää liikearvoa. Kertyttävissä oleva rahamäärä on määritelty perustuen käyttöarvolaskelmiin. Laskelmat perustuvat johdon hyväksymiin ennusteisiin, jotka kattavat kolme vuotta. Ennakoidut rahavirrat diskontataan nykyhetkeen.

Liikearvon kohdistaminen kassavirtaa tuottaville yksiköille:

1 000 EUR	2017	2016
Liikearvo		
IT Transformation	18 777	19 017
Business Transformation	27 558	32 459
Digital Transformation	12 326	14 605
Zuite	10 805	11 722
Yhteensä	69 466	77 803

Ennustejakson jälkeiset rahavirrat on ennustettu käyttäen 2 % kasvuoletusta. Käytetty kasvuoletus ei ylitä toimialan pitkäaikaista keskimääräistä kasvua.

Laskelmien toteutumiseen vaikuttavat seuraavat käytetyt oletukset:

Ennustettu liikevaihto: Oletusten taustalla on näkemys markkinoiden yleisestä kasvu- ja hintakehityksestä sekä arvio konsernin markkinaosuudesta. Oletusten arvot perustuvat johdon aikaisempaan kokemukseen liiketoiminnan kehittymisestä, tämänhetkiseen markkinaosuuteen sekä aikaisemmin tapahtuneeseen markkinaosuuden kehittymiseen ja ulkopuolisten tahojen antamiin arvioihin alan tulevaisuuden näkemistä.

Henkilöstö- ja muiden kustannusten kehitys: Johdon käyttämät oletukset perustuvat aikaisempaan kokemukseen henkilöstökustannusten kehityksestä, tiedossa oleviin palkankorotussopimuksiin sekä yleiseen näkemykseen kustannusten kehittymisestä.

Diskonttauskorko: Laskelmissa käytetty korko on määritetty painotetun pääomakustannuksen (WACC, weighted average cost of capital) avulla. Käytetty korko kuvaa oman ja vieraan pääoman kokonaiskustannusta ottaen huomioon omaisuuseriin liittyvät erityiset riskit. Ilmoitettu diskonttauskorko on määritetty ennen veroja.

Arvonalentumistappioiden kohdistaminen ja kirjaaminen

Vuosittaisen arvonalentumistestauksen seuraksena konsernissa syntyi 4 061 000 EUR suuruinen arvonalentuminen. Keskeisissä liikearvotestauksessa käytetyissä oletuksissa ei aikaisempiin vuosiin verrattuna ole tapahtunut olennaisia muutoksia. Johto totesi kuitenkin, että muun muassa aikaisempien vuosien ennustetarkkuuden perusteella on syytä tarkastella kriittisesti erityisesti kolmen vuoden ennustejakson jälkeisiä rahavirtoja. Tämän tarkastelun seurauksena päädyttiin edellämainittuun arvonalentumisen määrään.

Arvonalentumistappio kohdistui kassavirtaa tuottaviin yksiköihin seuraavasti:

1 000 EUR	2017	2016
Arvonalentumistappio		
Business Transformation	3 152	0
Digital Transformation	448	0
Zuite	461	0
Yhteensä	4 061	0

Arvonalentumistestaukseen perustuva koko kerrytettävissä oleva rahamäärä 31.12.2017 oli noin 95,4 MEUR.

IT Transformation -yksikön kerrytettävissä oleva rahamäärä olisi sen kirjanpi-toarvon suuruinen, jos keskeiset oletukset muuttuisivat seuraavasti:

- Ennustettu liikevaihto jää 6,4 %:ia ennustetusta vuosina 2018-2020
- Diskonttauskorko kasvaa 8,8 %:iin.
- Ennustejakson jälkeisen rahavirran kasvu jäisi 0,23 %:iin

16. Myytävissä olevat sijoitukset

Pitkäaikaiset, 1 000 EUR	2017	2016
1.1.	131	142
Käyvän arvon muutokset	5	-11
Arvonalentumiset	-5	0
31.12.	130	131
Lyhytaikaiset, 1 000 EUR	2017	2016
1.1.	2	2
31.12.	2	2

Myytävissä olevat sijoitukset muodostuivat pääasiassa rahastosijoituksista sekä vähäisistä osakesijoituksista.

17. Pitkäaikaiset saamiset

1 000 EUR	2017	2016
Omistusyhteisyrittäjänsaamiset	500	0
Vakuustalletukset	321	338
Yhteensä	821	338

18. Laskennalliset verosaamiset ja -velat

Laskennallisten verojen muutokset vuoden 2016 aikana:

Laskennalliset verosaamiset, 1 000 EUR	31.12.2015	Kirjattu tuloslaskelmaan	Kirjattu omaan pääomaan	Kirjattu laajan tuloksen eriin	Kurssiero	31.12.2016
Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet: erilainen poisto-aika verotuksessa, aktivoidut rahoitusleasinghyödykkeet	98	-38				60
Varaukset	42	63				104
Työsuhde-etuudet	152	-95			-5	52
Suojauslaskenta	23		-23			0
Vahvistetut tappiot	1 046	278			-43	1 281
Yhteensä	1 361	207	-23	0	-48	1 497
Laskennalliset verovelat						
Aineellisten hyödykkeiden erilainen poisto-aika verotuksessa	48	12			0	60
Rahoitusvarojen arvostus käypään arvoon	18		-2			16
Yrityskauppojen yhteydessä kirjatut aineettomat hyödykkeet	1 028	-288			-17	723
Yhteensä	1 094	-276	-2	0	-17	799

Laskennallisten verojen muutokset vuoden 2017 aikana:

Laskennalliset verosaamiset, 1 000 EUR	31.12.2016	Kirjattu tuloslaskelmaan	Kirjattu omaan pääomaan	Kirjattu laajan tuloksen eriin	Kurssiero	31.12.2017
Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet: erilainen poisto-aika verotuksessa, aktivoidut rahoitusleasinghyödykkeet	60	-4				56
Varaukset	104	-125				-21
Työsuhde-etuudet	52	-4			-1	47
Suojauslaskenta	0					0
Vahvistetut tappiot	1 281	270			-44	1 507
Yhteensä	1 497	136	0	0	-45	1 589
Laskennalliset verovelat						
Aineellisten hyödykkeiden erilainen poisto-aika verotuksessa	60	-45			0	15
Rahoitusvarojen arvostus käypään arvoon	16		3			19
Yrityskauppojen yhteydessä kirjatut aineettomat hyödykkeet	723	177			-17	883
Yhteensä	799	132	3	0	-17	917

Konsernilla on 6,2 MEUR käyttämättömiä vahvistettuja tappioita, joilla ei ole vanhenemisaikaa. Kyseisestä tappiosta ei ole kirjattu laskennallista verosaamista, koska tappion hyväksikäyttö on tilinpäätöshetkellä epävarmaa.

Laskennallisista verosaamisista odotetaan realisoituvan noin 979 000 EUR (872 000) seuraavan 12 kk:n aikana.

Laskennallisista verovelloista noin 263 000 EUR (255 000) odotetaan realisoituvan 12 kk:n kuluessa.

19. Vaihto-omaisuus

1 000 EUR	2017	2016
Aineet ja tarvikkeet	0	95
Yhteensä	0	95

20. Myyntisaamiset ja muut saamiset

1 000 EUR	2017	2016
Myyntisaamiset	25 256	26 461
Tuloverosaamiset	1 675	2 942
Muut siirtosaamiset	3 196	3 219
Muut saamiset	34	43
Myyntisaamiset ja muut saamiset yhteensä	30 161	32 665

Myyntisaamisten ja muiden saamisten käyvät arvot vastaavat niiden kirjanpitoarvoa.

21. Rahavarat

1 000 EUR	2017	2016
Käteinen raha ja pankkitilit	1 948	5 018
Yhteensä	1 948	5 018

Taseen rahavarat vastaavat rahavirtalaskelmassa esitettyjä rahavaroja. Rahavarojen käyvät arvot eivät eroa kirjanpitoarvosta.

22. Oma pääoma

Osakepääoma

Seuraavassa on esitetty muutokset osakkeiden lukumäärissä.

	Liikkeeseen lasketut osakkeet	Omat osakkeet	Ulkona olevat osakkeet
31.12.2015	600 833	1 011	599 822
Omien osakkeiden ostaminen		902	
Osakeanti	59 928		
Omien osakkeiden myynti		-243	
31.12.2016	660 761	1 670	659 091

	Liikkeeseen lasketut osakkeet	Omat osakkeet	Ulkona olevat osakkeet
31.12.2016	660 761	1 670	659 091
Omien osakkeiden ostaminen		3188	
Osakeanti	9 588		
Omien osakkeiden myynti		-368	
31.12.2017	670 349	4 490	665 859

Enfo Oyj:llä on yksi osakesarja. Jokaisella osakkeella on yksi ääni. Yhtiön osakkeet kuuluvat arvo-osuusjärjestelmään.

Omat osakkeet

Vuonna 2017 Enfo Oyj osti 3 188 ja myi 368 kpl omia osakkeitaan. Yhtiön hallussa on tilinpäätöspäivänä 4 490 omaa osaketta. Yhtiön hallussa olevat omat osakkeet vastaavat 0,7 prosenttia osakkeiden ja äänten kokonaismäärästä.

Seuraavassa on esitetty kuvaukset oman pääoman rahastoista.

Ylikurssirahasto

Konsernitaseessa esitetään ylikurssirahastossa sellainen sidottu oma pääoma, joka ei sisälly rekisteröityyn osakepääomaan. Yhtiökokous päätti hallituksen esityksen mukaisesti, että yhtiön taseen 31.12.2016 mukaista sidottuun omaan pääomaan kuuluvaa ylikurssirahastoa alennetaan siirtämällä siellä olevat varat 13 316 000 EUR yhtiön sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon.

Muuntoerot

Konsernin omaan pääomaan sisältyy muuntoeroja, jotka syntyvät ulkomaisten tytäryritysten omien pääomien sekä sisäisen nettosijoitusta vastaavan lainaamisen muuntamisesta tilinpäätöspäivän kurssiin.

Arvonmuutos- ja muut rahastot

Arvonmuutosrahasto sisältää myytävissä olevien sijoitusten realisoitumattomat käyvän arvon muutokset verovaikutuksella vähennettynä sekä sijoitetun vapaan oman pääoman rahaston. Yhtiökokous päätti hallituksen esityksen mukaisesti, että yhtiön taseen 31.12.2016 mukaista vapaaseen pääomaan kuuluva muuta rahastoa alennetaan siirtämällä siellä olevat varat 11 756 000 EUR yhtiön sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon.

1 000 EUR

1.1.2016	2 875
Myytävissä olevien sijoitusten käyvän arvon muutos	-11
Laskennallisen veron osuus	2
svop osakeanti	5 000
svop omien osakkeiden myynti	22
Suojausinstrumenttien rahasto	116
Laskennallisen veron osuus	-23
31.12.2016	7 981

1 000 EUR

1.1.2017	7 981
Myytävissä olevien sijoitusten käyvän arvon muutos	16
Laskennallisen veron osuus	-3
svop osakeanti	906
svop varojen jako	-7 890
svop siirto ylikurssirahastosta	13 316
svop siirto muut rahastot	11 755
31.12.2017	26 081

Suurimmat osakkeenomistajat 31.12.2017

	kpl
Osuuskunta KPY	567 593
Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	12 322
Rongo Cap Oy	11 233
Gösta Serlachiuksen taidesäätiö	9 900
Enfo Oyj:n henkilöstörahasto HR	8 725
Keskisuomalainen Oyj	4 966
Einari Vidgrén Oy	4 768
Hannu Isotalo Oy	3 276
Kallax Oy	3 132
Saastamoisen säätiö SR	2 586
Muut	41 848
Yhteensä	670 349

Osingot

Tilikaudelta 2016 osinkoa maksettiin 0,99 euroa osakkeelta yhteensä 652 000 EUR. Lisäksi vuodelta 2016 osakkeenomistajille jaettiin varsinaisen yhtiökokouksen päätöksellä pääoman palautuksena 7,8 MEUR (11,91 per osake). Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että hallitus valtuutetaan harkintansa mukaan päättämään osingon maksamisesta. Valtuutuksen perusteella jaettavan osingon määrä on enintään 3 MEUR, eli noin 4,5 EUR osakkeelta. Valtuutus on voimassa vuoden 2019 varsinaiseen yhtiökokoukseen saakka.

23. Osakepalkitseminen

Tulospalkkiojärjestelmän ehdot

Konsernissa oli tilikauden 2013 lopussa käyttöönotettu avainhenkilöiden kannustejärjestelmä, johon sovellettiin IFRS 2 standardin mukaista kirjauskäytäntöä. Osakepohjaisessa järjestelmässä oli kolme yhden vuoden ansaintajaksoa, jotka ovat kalenterivuodet 2014, 2015 ja 2016. Vuonna 2013 ja sitä aikaisemmin päättyneiden avainhenkilöiden kannustejärjestelmien mukaiseen takaisinlunastusvelvollisuuteen liittyvä velka on esitetty muissa korottomissa pitkäaikaisissa veloissa.

24. Rahoitusvelat

	2017	2017	2016	2016
Pitkäaikaiset, 1 000 EUR	Kirjapitoarvo	Käypä arvo	Kirjapitoarvo	Käypä arvo
Lainat rahoituslaitoksilta	0	0	9 250	8 772
Joukkovelkakirjalaina	9 969	9 727	9 946	9 534
Rahoitusleasingvelat	1 509	1 509	2 267	2 267
Yhteensä	11 478	11 236	21 463	20 573
Lyhytaikaiset, 1 000 EUR				
Lainat rahoituslaitoksilta	18 703	18 703	20 000	20 000
Rahoitusleasingvelat	1 905	1 905	2 377	2 377
Johdannaisvelat	0	0	41	41
Yhteensä	20 607	20 607	22 418	22 418

Konsernin rahoitusvelat 31.12.2017 syntyvät lainoista rahoituslaitoksilta, ryhmäjoukkovelkakirjalainasta sekä rahoitusleasingvelasta. Pitkäaikaisten lainojen käypä arvo on laskettu diskonttaamalla tulevat kassavirrat nykyhetkeen korolla, jolla konserni saisi vastaavaa lainaa tilinpäätöshetkellä.

Rahoitusleasing sopimukset ovat tyypillisesti 36–48 kk:n sopimuksia, joissa on kiinteä, sopimusajan kattava euomääräinen määritelty maksuerä.

Rahoitusleasingvelkojen erääntymisajat

Rahoitusleasingvelkojen bruttomäärä - vähimmäisvuokrat erääntymisajoin

1 000 EUR	2017	2016
Yhden vuoden kuluessa	1 949	2 446
1–5 vuoden kuluessa	1 525	2 307
Yli 5 vuoden kuluessa	0	2
Yhteensä	3 474	4 756
Tulevat rahoituskulut	60	112
Rahoitusleasingvelkojen nykyarvo	3 414	4 644

Rahoitusleasingvelkojen nykyarvo erääntyy seuraavasti:

1 000 EUR	2017	2016
Yhden vuoden kuluessa	1 905	2 377
1–5 vuoden kuluessa	1 509	2 265
Yli 5 vuoden kuluessa	0	2
Yhteensä	3 414	4 644

Kovenanttiehdot ovat rikkoutuneet ajankohdalta 31.12.2017. Rahoittajilta on saatu hyväksyntä kovenanttien ylitykselle raportointikauden päättymisen jälkeen. Kovenanteja tarkastellaan puolivuositain. Konsernin muut korolliset velat ovat esitetty alla olevassa taulukossa alkuperäisten lainasopimusten erääntymisajankohdan mukaisesti.

Pankkilainat, 1 000 EUR	2017	2016
1–6 kk	10 029	20 000
6–12 kk	161	0
1–3 vuotta	4 667	0
yli 3 vuotta	3 846	9 250
Yhteensä	18 703	29 250

Joukkovelkakirjalainat, 1 000 EUR	2017	2016
1–6 kk	0	0
6–12 kk	0	0
1–3 vuotta	9 969	9 946
Yhteensä	9 969	9 946

Johdannaisvelat, 1 000 EUR	2017	2016
1–6 kk	0	41
Yhteensä	0	41

Korollisten velkojen efektiivisten korkokantojen painotetut keskiarvot 31.12. olivat:

	2017	2016
Pankkilainat	2,7	0,96
Joukkovelkakirjalaina	3,2	3,2
Rahoitusleasingvelat	2,3	3,4

25. Nettovelkojen täsmäytyslaskelma

1 000 EUR	2017	2016
Rahavarat	1 948	5 018
Likvidit sijoitukset	2	2
Lainat - vuoden kuluessa maksettavat	-20 608	-22 377
Lainat - yli vuoden kuluttua takaisin maksettavat	-11 478	-21 463
Nettovelat	-30 136	-38 821
Rahavarat ja likvidit sijoitukset	1 950	5 020
Bruttovelat - kiinteäkorkoiset	-13 383	-14 632
Bruttovelat - vaihtuvakorkoiset	-18 703	-29 250
Nettovelat	-30 136	-38 862

1 000 EUR	Rahavarat	Likvidit sijoitukset	Rahoitusleasing vuoden kuluessa	Rahoitusleasing yli vuoden kuluessa	Lainat vuoden kuluessa	Lainat yli vuoden kuluessa	Yhteensä
Nettovelat 1.1.2017	5 018	2	-2 377	-2 267	-20 000	-19 197	-38 821
Rahavirrat	-4 368		472	758	9 927		6 789
Valuuttakurssioikaisut	-194				203	393	402
Muut muutokset, joihin ei sisälly maksua	1 492				-8 833	8 835	1 494
Nettovelat 31.12.2017	1 948	2	-1 905	-1 509	-18 703	-9 969	-30 136

26. Ostovelat ja muut velat

1 000 EUR	2017	2016
Pitkäaikaiset muut velat		
Muut pitkäaikaiset korottomat velat	890	1 079
Lyhytaikaiset		
Ostovelat	6 042	7 076
Tuloverovelka	383	797
Saadut ennakot	38	335
Siirtovelat		
Henkilöstöön liittyvät velat	10 812	11 357
Muut siirtovelat	1 241	1 245
Siirtovelat yhteensä	12 053	12 602
Muut velat	8 005	9 310
Lyhytaikaiset korottomat velat yhteensä	26 521	30 120
Ostovelat ja muut korottomat velat yhteensä	27 411	31 199

Ostovelkojen ja muiden velkojen kirjanpitoarvo vastaa niiden käypää arvoa.

27. Lähipiiri-informaatio

Konsernirakenne

Konsernin emo- ja tytäryhtiösuhteet ovat 31.12.2017 seuraavat:

Yhtiön nimi	Kotipaikka	Konsernin osuus osakepääomasta, %	Konsernin osuus äänivallasta, %
Emoyhtiö: Enfo Oyj	Kuopio	100 %	100 %
Enfo Oyj:n tytäryhtiöt:			
Enfo Holdings Oy	Kuopio	100 %	100 %
Enfo Rongo Oy	Espoo	100 %	100 %
Enfo Holdings AB	Tukholma	100 %	100 %
Enfo Sweden AB	Göteborg	100 %	100 %
e-man AB	Örebro	100 %	100 %
e-man Connect AB	Örebro	100 %	100 %
Stayahead AB	Örebro	100 %	100 %
Enfo Systems AB	Göteborg	100 %	100 %
Enfo Zipper AB	Göteborg	100 %	100 %
Enfo Zingle AB	Göteborg	100 %	100 %
Zuite Business Consulting AB	Göteborg	30 %	30 %
Enfo Zuite AB	Göteborg	100 %	100 %
Enfo Pointer AB	Tukholma	100 %	100 %
Enfo EnjoyIT Integration AB	Göteborg	100 %	100 %
Enfo Framsteg AB	Tukholma	100 %	100 %
Enfo Denmark ApS	Bröndby	100 %	100 %
Next Improvement Sweden AB	Skövde	100 %	100 %
Enfo Norway Holding AS	Oslo	100 %	100 %

Zuite Business Consulting AB:ssä määräysvalta syntyy osakassopimusten perusteella. Määräysvallattomien omistajien osuus (70 %) on erotettu omaksi rivikseen konsernituloslaskelmassa ja konsernin omassa pääomassa.

Konsernin muu lähipiiri

Konsernin muu lähipiiri muodostuu Enfo Oyj:n emoyhtiöstä Osuuskunta KPY:stä ja sisaryhtiöistä sekä konsernin johdosta, johon sisältyy konsernin hallitus, toimitusjohtaja sekä konsernin johtoryhmä sekä heidän puolisonsa ja samassa kotitaloudessa asuvat sukulaiset.

Johdon työsuhde-etuudet, 1 000 EUR	2017	2016
Palkat ja muut lyhytaikaiset työsuhde-etuudet	1 389	1 549
Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet	314	357
Pitkäaikaiset etuudet	0	0
Työsuhteen päättämiseen liittyvät etuudet	135	0
Osakeperusteiset maksut	0	0
Yhteensä	1 838	1 906

Emoyhtiön toimitusjohtajan ja hallituksen tietoja esitetään emoyhtiön tilinpäätöksessä liitetiedossa 5.

Muut lähipiirin kanssa toteutuneet liiketapahtumat ja avoimet saldot, 1 000 EUR	2017	2016
Tavaroiden ja palveluiden myynnit		
Emo- ja sisaryhtiöt	869	919
Tavaroiden ja palveluiden ostot		
Emo- ja sisaryhtiöt	69	73
Myynti- ja muut saamiset		
Emo- ja sisaryhtiöt	215	142
Tavaroiden ja palveluiden myynnit		
Osakkuusyhtiöt	597	0
Tavaroiden ja palveluiden ostot		
Osakkuusyhtiöt	710	0
Myynti- ja muut saamiset		
Osakkuusyhtiöt	591	0
Osto- ja muut velat		
Osakkuusyhtiöt	169	0

Konserni on tehnyt kahdeksan vuotta kattavan vuokrasopimuksen 1.1.2012 lähtien Osuuskunta KPY:n kanssa koskien Kiinteistö Oy Siilinjärven Lentokapteenissa olevia laittiloja. Vuokravastuu sisältyy vastuulaskelmaan. Konsernilla ei ole muita merkittäviä liiketapahtumia, saamisia tai velkoja tai takauksia lähipiirin kanssa.

28. Vastuut

Konsernilla on seuraavat vastuut:

Leasingvastuut, 1 000 EUR	2017	2016
Alkaneella tilikaudella maksettavat	2 077	2 776
Myöhemmin maksettavat	2 041	1 950
Yhteensä	4 118	4 726
Muut vuokravastuut	9 297	9 180
Muut vastuusitoumukset	265	69
Pankkitakaukset	305	305
Yhteensä	9 867	9 554
Yhteensä	13 985	14 280

Konsernin vuokrasopimusvelvoitteet liittyvät vuokralle otettuihin toimitiloihin, autoihin ja muihin vuokralle otettuihin hyödykkeisiin.

Vuokra- ja leasingvastuiden erääntymisajat, 1 000 EUR	2017	2016
Muut vuokrasopimukset - vähimmäisvuokrien kokonaismäärä	13 415	13 906
Yhden vuoden kuluessa	5 468	6 372
Yli yhden ja enintään viiden vuoden kuluttua	7 947	7 535
Yli viiden vuoden kuluttua		
Yhteensä	13 415	13 907

Sopimukseen ei sisälly merkittäviä alivuokrasuhteita eikä ehdollisia vuokria.

29. Tiedot osakkuusyhtiöstä

Enfo Oyj myi enemmistön taloushallinnon ulkoistuspalveluja tuottavasta Enfo Partner Oy:stä taloushallinnon palveluyritys Administer Oy:lle jäädessä kaupan jälkeen yhtiön vähemmistöosakkaaksi. Kaupan myötä yhtiö otti käyttöönsä uuden toiminimen Administer Partner Oy. Enfo on ulkoistanut oman taloushallintonsa sekä Suomessa että Ruotsissa Administer Partner Oy:lle. Yhtiöt ovat myös sopineet merkittävästä yhteistyöstä.

Osuudet osakkuusyhtyksissä

1 000 EUR Yrityksen nimi	Omistusosuus 2017	Suhteen luonne	Arvostus- menetelmä	Kirjanpitoarvo 2017
Administer Partner Oy	19 %	Osakkuusyritys	Pääomaosuus- menetelmä	0

Osakkuusyhtyiin liittyvät sitoumukset

1 000 EUR	2017
Pääomalaina	500
Yhteensä	500

30. Tilikauden päättymisen jälkeiset tapahtumat

Seppo Kuula aloitti Enfon toimitusjohtajana vuoden 2018 alussa. Alkuvuodesta 2018 Hans Sollerman (EVP, Business Transformation) ja Lina Tjerneld (EVP, Marketing and communications) nimitettiin johtoryhmän jäseniksi. Sollerman seuraa tehtävässä Mats Eliassonia.

EMOYHTIÖN TILINPÄÄTÖS (FAS)

EMOYHTIÖN TULOSLASKELMA

FAS, 1 000 EUR

1 000 EUR	Liitetieto	1.1.-31.12.2017	1.1.-31.12.2016
Liikevaihto	2	45 266	46 231
Liiketoiminnan muut tuotot	3	5 299	6 200
Materiaalit ja palvelut	4	-21 462	-22 430
Henkilöstökulut	5	-18 617	-17 949
Poistot ja arvonalentumiset	6	-550	-618
Liiketoiminnan muut kulut	7	-8 417	-10 749
Liikevoitto		1 518	685
Rahoitustuotot ja kulut	8	16 910	-170
Voitto/tappio ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja		18 428	516
Tilinpäätössiirrot			
Poistoeron muutos	9	-80	0
Konserniavustus		-330	-184
Tuloverot	10	-315	-69
Tilikauden voitto/tappio		17 702	263

EMOYHTIÖN TASE

FAS, 1 000 EUR

VASTAAVAA, 1 000 EUR	Liitetieto	1.1.-31.12.2017	1.1.-31.12.2016
Pysyvät vastaavat			
Aineettomat hyödykkeet	11	233	776
Aineelliset hyödykkeet	12	623	11
Sijoitukset			
Osuudet saman konsernin yrityksissä	13	28 064	29 655
Osuudet omistusyhteisyhteisöissä		0	0
Muut osakkeet ja osuudet	13	33	45
Pysyvät vastaavat yhteensä		28 953	30 487
Vaihtuvat vastaavat, 1 000 EUR			
Vaihto-omaisuus	14	0	95
Pitkäaikaiset saamiset	15	40 936	41 788
Lyhytaikaiset saamiset	16	38 748	33 064
Rahoitusarvopaperit	17	2	2
Rahat ja pankkisaamiset	18	955	4 555
Vaihtuvat vastaavat yhteensä		80 640	79 503
VASTAAVAA YHTEENSÄ		109 593	109 990

VASTATTAVAA, 1 000 EUR	Liitetieto	1.1.-31.12.2017	1.1.-31.12.2016
Oma pääoma			
Osakepääoma	19	265	265
Ylikurssirahasto	19	0	13 316
Muut rahastot			
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	19	26 004	7 915
Muut rahastot	19	0	11 756
Edellisten tilikausien voitto/tappio		17 099	17 740
Tilikauden voitto/tappio		17 702	263
Oma pääoma yhteensä		61 070	51 255
Tilinpäätössiirtojen kertymä			
Poistoero		80	0
Pakolliset varaukset		117	512
Vieras pääoma			
Pitkäaikainen	20	10 000	19 250
Lyhytaikainen	21	38 327	38 973
Vieras pääoma yhteensä		48 327	58 222
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		109 593	109 990

EMOYHTIÖN RAHOITUSLASKELMA

FAS, 1 000 EUR

1 000 EUR	1.1.-31.12.2017	1.1.-31.12.2016
Liiketoiminnan rahavirta		
Tilikauden tulos	17 702	263
Oikaisut liikevoittoon		
Poistot	550	618
Pysyvien vastaavien myyntivoitot ja tappiot	4	0
Rahoituserät	-16 910	170
Pakolliset varaukset	-396	418
Konserniavustus	330	184
Verot	315	69
Muut oikaisut	80	0
Käyttöpääoman muutos		
Vaihto-omaisuuden muutos, lisäys (-), vähennys (+)	95	70
Lyhytaikaisten korottomien saamisten muutos, lisäys (-), vähennys (+)	1 468	-782
Lyhytaikaisten korottomien velkojen muutos, lisäys (+), vähennys (-)	-83	345
Maksetut korot ja muut rahoituskulut	-744	-789
Saadut osingot	8	8
Saadut korot ja muut rahoitustuotot	419	408
Maksetut verot	297	-547
Konsernitilisaamisten/velkojen muutos	-5 444	-2 871
Liiketoiminnan rahavirta yhteensä	-2 307	-2 437

1 000 EUR	1.1.-31.12.2017	1.1.-31.12.2016
Investointien rahavirta		
Investoinnit aineellisiin hyödykkeisiin	-43	0
Investoinnit aineettomiin hyödykkeisiin	-581	-211
Aineellisten hyödykkeiden luovutukset	1	0
Tytäryritysten hankinta	-10	-4 002
Tytäryritysten myynti	21 021	0
Investoinnit osakkuusyhtiöihin	-2 394	0
Myönnetyt lainat	-500	0
Investointien rahavirta yhteensä	17 495	-4 213
Rahoituksen rahavirta		
Osingonmaksu	-8 546	-3 539
Omien osakkeiden hankinta/myynti	-264	-82
Osakeanti	300	5 022
Lainojen nostot	13 217	15 002
Lyhytaikaisten lainojen takaisinmaksut	-13 146	-3 881
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	-10 159	0
Lainasaamisten lisäys	0	-7 167
Konserniavustus	-184	1 000
Rahoituksen rahavirta yhteensä	-18 782	6 355
Rahavarojen muutos	-3 594	-296
Rahavarat 1.1.	4 555	4 860
Valuuttakurssien muutosten vaikutus	-5	-10
Rahavarat 31.12.	955	4 555

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

78	1. Tilinpäätöksen laadintaperiaatteet	82	12. Aineelliset hyödykkeet
79	2. Liikevaihdon maantieteellinen jakautuminen	83	13. Sijoitukset
79	3. Liiketoiminnan muut tuotot	83	14. Vaihto-omaisuus
79	4. Materiaalit ja palvelut	83	15. Pitkäaikaiset saamiset
80	5. Henkilöstökulut	83	16. Lyhytaikaiset saamiset
80	6. Poistot ja arvonalentumiset	84	17. Rahoitusarvopaperit
80	7.1. Liiketoiminnan muut kulut	84	18. Rahat ja pankkisaamiset
80	7.2. Tilintarkastajan palkkiot	84	19. Oma pääoma
81	8. Rahoitustuotot ja -kulut	85	20. Pitkäaikainen vieras pääoma
81	9. Konserniavustus	85	21. Lyhytaikainen vieras pääoma
81	10. Tuloverot	85	22. Vastuusitoumukset ja muut vastuut
81	11. Aineettomat hyödykkeet		

Enfo Oyj kuuluu Osuuskunta KPY-konserniin, jonka emoyhteisö on Osuuskunta KPY, kotipaikkana Kuopio. Osuuskunta KPY:n tilinpäätös on saatavissa osoitteesta Kauppakatu 18, 70100 Kuopio.

TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT

1. Tilinpäätöksen laadintaperiaatteet

Emoyhtiön tilinpäätös on laadittu noudattaen suomalaista tilinpäätöskäytäntöä (FAS).

Konsernitilinpäätös on laadittu IFRS:n mukaisesti ja siinä käytetyt laadintaperiaatteet on kuvattu konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 2.

ARVOSTUSPERIAATTEET

Pysyvien vastaavien arvostaminen

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen välittömään hankintamenuon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu tasapoistoina käyttöomaisuusesineiden taloudellisen pitoajan perusteella.

Poistoajat ovat:

Aineettomat hyödykkeet	3–5 vuotta
Muut koneet ja kalusto	3–5 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet	10 vuotta

Tutkimus- ja tuotekehitysmenot

Tutkimus- ja tuotekehitysmenot on kirjattu pääsääntöisesti vuosikuluiksi niiden syntymisvuonna.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on esitetty painotetun keskimääräisen hankintahinnan tai sitä alemman jälleenhankintahinnan tai todennäköisen myyntihinnan määräisenä.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Rahoitusomaisuusarvopaperit on arvostettu hankintamenoon tai sitä alemmaan markkinahintaan.

Tuottojen jaksottaminen

Tuotot palveluista tuloutetaan sillä tilikaudella, jolla palvelu suoritetaan. Kun palvelut suoritetaan tietyssä ajanjaksona, tuotot kirjataan tasaerinä kyseiselle ajanjaksolle, ellei joku muu menetelmä kuvaa paremmin valmiusastetta.

Eläkkeet

Yhtiön eläketurva on hoidettu ulkopuolissa eläkevakuutusyhtiöissä. Eläkemeno kirjataan kuluksi kertymisvuonna.

Laskennalliset verosaamiset

Jaksotuseroista johtuvat laskennalliset verosaamiset on merkitty taseeseen. Laskennallisten verosaamisten merkitseminen taseeseen perustuu johdon arvioon liiketoiminnan kehittymisestä ja sen perusteella laadittuun suunnitelmaan laskennallisten verosaamisten hyödyntämisestä.

2. Liikevaihdon maantieteellinen jakautuminen

1 000 EUR	1.1.-31.12.2017	1.1.-31.12.2016
Maantieteellisesti		
Suomi	40 202	40 664
EU-maat	5 054	5 555
Muut maat	10	12
Yhteensä	45 266	46 231

3. Liiketoiminnan muut tuotot

1 000 EUR	1.1.-31.12.2017	1.1.-31.12.2016
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	0	1
Muut	5 299	6 199
Yhteensä	5 299	6 200

4. Materiaalit ja palvelut

1 000 EUR	1.1.-31.12.2017	1.1.-31.12.2016
Ostot tilikauden aikana	4 699	4 772
Varastojen muutos	95	70
Ulkopuoliset palvelut	16 668	17 588
Yhteensä	21 462	22 430

5. Henkilöstökulut

1 000 EUR	1.1.-31.12.2017	1.1.-31.12.2016
Palkat ja palkkiot	15 274	14 539
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	2 707	2 564
Muut henkilösivukulut	636	846
Yhteensä	18 617	17 949
Henkilökunnan lukumäärä, hlö		
Keskimäärin	247	251
Johdon palkat ja palkkiot, 1 000 EUR		
Toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa sekä hallituksen jäsenet	449	373

6. Poistot ja arvonalentumiset

1 000 EUR	1.1.-31.12.2017	1.1.-31.12.2016
Suunnitelman mukaiset poistot		
Aineettomat hyödykkeet	543	593
Liikearvo	0	0
Muut koneet ja kalusto	7	24
Yhteensä	550	618

7.1. Liiketoiminnan muut kulut

1 000 EUR	1.1.-31.12.2017	1.1.-31.12.2016
Muut henkilöstökulut	875	1 042
Matkakulut	584	745
Toimitilakulut	1 960	2 223
Ajoneuvokulut	518	601
Laite- ja ohjelmistokulut	2 376	2 175
Muut hallintokulut	1 019	1 994
Puhelin- ja datakulut	251	268
Markkinointi-, myynti- ja edustuskulut	493	713
Liiketoiminnan muut kulut	340	988
Yhteensä	8 417	10 749

7.2. Tilintarkastajan palkkiot

1 000 EUR	1.1.-31.12.2017	1.1.-31.12.2016
Tilintarkastus	59	71
Veroneuvonta	20	26
Muut palvelut	96	13
Yhteensä	175	110

8. Rahoitustuotot ja -kulut

1 000 EUR	1.1.-31.12.2017	1.1.-31.12.2016
Osinkotuotot		
Saman konsernin yrityksiltä	7	7
Muilta	1	0
Yhteensä	8	8
Korkotuotot		
Saman konsernin yrityksiltä	2 022	1 800
Muilta	17	6
Yhteensä	2 039	1 806
Muut rahoitustuotot		
Kurssivoitot	714	444
Muut rahoitustuotot	0	0
Myyntivoitot pysyvien vastaavien sijoituksista	19 249	0
Yhteensä	19 963	444
Rahoitustuotot yhteensä	22 010	2 258
Arvon alentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä	2 396	0
Arvon alentumiset yhteensä	2 396	0
Korkokulut ja muut rahoituskulut		
Saman konsernin yrityksille	77	90
Muille	748	551
Kurssitappiot	1 879	1 786
Yhteensä	2 704	2 427
Rahoituskulut yhteensä	5 100	2 427
Rahoitustuottoihin ja -kuluihin sisältyy		
Kurssitappioita/voittoja (netto)	-1 165	-1 342
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	16 910	-170

9. Konserniavustus

1 000 EUR	1.1.-31.12.2017	1.1.-31.12.2016
Saatu+/maksettu- konserniavustus	-330	-184
Yhteensä	-330	-184

10. Tuloverot

1 000 EUR	1.1.-31.12.2017	1.1.-31.12.2016
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta	217	125
Edellisten tilikausien verot	-4	-5
Laskennallisen verosaamisen muutos	103	-52
Yhteensä	315	69

Laskennallinen verosaaminen johtuu negatiivisesta poistoerosta, joka on 83 429,64 euroa ja pakollisesta varauksesta.

Laskennallisen verosaamisen määrä on esitetty liitetiedossa 15.

11. Aineettomat hyödykkeet

Aineettomat oikeudet, 1 000 EUR	31.12.2017	31.12.2016
Hankintameno 1.1.	797	797
Lisäykset	-797	0
Hankintameno 31.12.	0	797
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-797	-785
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	797	0
Tilikauden poisto	0	-12
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	0	-797
Kirjanpitoarvo 1.1.	0	12
Kirjanpitoarvo 31.12.	0	0

Liikearvo, 1 000 EUR	31.12.2017	31.12.2016
Hankintameno 1.1.	9 788	9 788
Vähennykset	-9 788	0
Hankintameno 31.12.	0	9 788
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-9 788	-9 788
Vähennysten kertyneet poistot	9 788	0
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	0	-9 788
Kirjanpitoarvo 1.1.	0	0
Kirjanpitoarvo 31.12.	0	0
Muut pitkävaikutteiset menot, 1 000 EUR	31.12.2017	31.12.2016
Hankintameno 1.1.	6 485	6 149
Lisäykset	0	211
Siirrot erien välillä	0	125
Vähennykset	-3 768	0
Hankintameno 31.12.	2 717	6 485
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-5 710	-5 128
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	3 768	0
Tilikauden poisto	-543	-581
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-2 485	-5 710
Kirjanpitoarvo 1.1.	776	1 021
Kirjanpitoarvo 31.12.	233	776
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	233	776

12. Aineelliset hyödykkeet

Koneet ja kalusto, 1 000 EUR	31.12.2017	31.12.2016
Hankintameno 1.1.	6 894	6 894
Lisäykset	43	0
Vähennykset	-6 645	0
Hankintameno 31.12.	292	6 894
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.	-6 888	-6 864
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	6 645	0
Tilikauden poisto	-7	-24
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-251	-6 888
Kirjanpitoarvo 1.1.	6	30
Kirjanpitoarvo 31.12.	41	6
Muut aineelliset hyödykkeet, 1 000 EUR	31.12.2017	31.12.2016
Hankintameno 1.1.	5	5
Vähennykset	-5	0
Hankintameno 31.12.	0	5
Kirjanpitoarvo 1.1.	5	5
Kirjanpitoarvo 31.12.	0	5
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat, 1 000 EUR	31.12.2017	31.12.2016
Hankintameno 1.1.	0	125
Lisäys	581	0
Vähennys/siirto	0	-125
Kirjanpitoarvo 31.12.	581	0
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	623	11

13. Sijoitukset

1 000 EUR	31.12.2017	31.12.2016
Osuudet saman konsernin yrityksissä		
Kirjanpitoarvo 1.1.	29 655	30 541
Lisäys	0	0
Vähennys	-1 590	-886
Kirjanpitoarvo 31.12.	28 064	29 655

Konserniyritykset on esitetty IFRS-tilinpäätöksen liitetietona.

Osuudet omistusyhteisyhteisöissä, 1 000 EUR	31.12.2017	31.12.2016
Kirjanpitoarvo 1.1.	0	0
Lisäys	0	0
Kirjanpitoarvo 31.12.	0	0

Muut osakkeet ja osuudet, 1 000 EUR	31.12.2017	31.12.2016
Kirjanpitoarvo 1.1.	45	45
Vähennykset	-12	0
Kirjanpitoarvo 31.12.	33	45

Sijoitukset yhteensä	28 098	29 700
-----------------------------	---------------	---------------

14. Vaihto-omaisuus

1 000 EUR	31.12.2017	31.12.2016
Aineet ja tarvikkeet 1.1.	95	165
Varaston muutos	-95	-70
Yhteensä	0	95

15. Pitkäaikaiset saamiset

1 000 EUR	31.12.2017	31.12.2016
Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä	40 362	41 592
Saamiset omistusyhteisyhteisöissä	500	0
Laskennallinen verosaaminen	23	126
Muut pitkäaikaiset saamiset	51	69
Muut saamiset yhteensä	74	195
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	40 936	41 788

16. Lyhytaikaiset saamiset

1 000 EUR	31.12.2017	31.12.2016
Saamiset saman konsernin yrityksiltä		
Myyntisaamiset	346	556
Lainasaamiset	3 527	3 635
Konsernitilisaamiset	18 764	12 356
Muut siirtosaamiset	9 473	8 156
Yhteensä	32 110	24 703
Myyntisaamiset	5 539	6 598
Siirtosaamiset		
Tuloverosaamiset	109	618
Ostolaskujaksotukset	886	808
Muut siirtosaamiset	96	263
Yhteensä	1 091	1 690
Muut saamiset	8	74
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	38 748	33 064

17. Rahoitusarvopaperit

1 000 EUR	31.12.2017	31.12.2016
Osakkeet ja osuudet		
Kirjanpitoarvo 1.1.	2	2
Kirjanpitoarvo 31.12.	2	2

18. Rahat ja pankkisaamiset

1 000 EUR	31.12.2017	31.12.2016
Rahat pankkitilillä	955	4 555
Yhteensä	955	4 555

19. Oma pääoma

1 000 EUR	31.12.2017	31.12.2016
Osakepääoma 1.1.	265	265
Osakepääoma 31.12.	265	265
Ylikurssirahasto 1.1.	13 316	13 316
Siirto sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon	-13 316	0
Ylikurssirahasto 31.12.	0	13 316
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 1.1.	7 915	2 893
Omien osakkeiden myyntivoitto	6	22
Osakeanti	900	5 000
Siirto Muut rahastot	11 756	0
Siirto Ylikurssirahasto	13 316	0
Pääoman palautus	-7 890	0
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 31.12.	26 004	7 915

Muut rahastot 1.1.	11 756	11 663
Suojausrahaston muutos	0	93
Siirto Sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon	-11 756	0
Muut rahastot 31.12.	0	11 756

Edellisten tilikausien tulos 1.1.	18 003	21 360
Osingonjako	-656	-3 539
Omien osakkeiden rahaston muutos	-247	-62
Omien osakkeiden hankinta	-1	-20
Edellisten tilikausien tulos 31.12.	17 099	17 740

Tilikauden voitto/tappio	17 702	263
--------------------------	--------	-----

Oma pääoma yhteensä 31.12.	61 070	51 255
----------------------------	---------------	---------------

Laskelma jakokelpoisesta omasta pääomasta 31.12. 1 000 EUR

Edellisten tilikausien tulos	17 099	17 740
Muut rahastot	0	11 756
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	26 004	7 915
Tilikauden tulos	17 702	263
Yhteensä	60 805	37 674

Omia osakkeita koskevat tiedot ja suurimmat osakkeenomistajat on esitetty konsernin liitetiedoissa kohdassa 22.

20. Pitkäaikainen vieras pääoma

Velat jotka erääntyvät alle 5 v.

1 000 EUR	31.12.2017	31.12.2016
Lainat rahoituslaitoksilta	0	9 250
Ryhmäjoukkovelkakirjalaina 2014/2019 1,85 %	10 000	10 000
Muut pitkäaikaiset velat	0	0
Pitkäaikaiset velat yhteensä	10 000	19 250

21. Lyhytaikainen vieras pääoma

1 000 EUR	31.12.2017	31.12.2016
Lainat rahoituslaitoksilta	18 703	20 000
Lainat yhteensä	18 703	20 000

Velat saman konsernin yrityksille

Ostovelat	263	423
Muut velat	11 332	10 235
Yhteensä	11 595	10 658

Ostovelat	2 843	2 507
-----------	-------	-------

Saadut ennakot	38	335
----------------	----	-----

Siirtovelat

Henkilöstöön liittyvät velat	3 401	3 129
Kuluvaraukset	266	303
Yhteensä	3 667	3 432

Muut velat

Johdannaisten arvostusvelka	0	41
Muut velat	1 480	2 000
Yhteensä	1 480	2 041

Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	38 327	38 973
---	---------------	---------------

22. Vastuusitoumukset ja muut vastuut

Leasingvastuut, 1 000 EUR	31.12.2017	31.12.2016
Leasingsopimuksista maksettavat määrät		
Alkaneella tilikaudella maksettavat	3 217	4 556
Myöhemmin maksettavat	2 619	3 949
Yhteensä	5 835	8 504

Muut vastuusitoumukset

Talletukset vuokravakuutena taseessa	63	69
Muut sopimusveloitteet	265	0
Pankkitakaukset	305	305
Vuokravastuut	3 894	5 104
Osakkeiden takaisinlunastussitoumukset	482	244

TILINPÄÄTÖKSEN JA TOIMINTAKERTOMUKSEN ALLEKIRJOITUS

Espoossa 1.3.2018

Seppo Kuula
Toimitusjohtaja

Arto Herranen

Lauri Kerman

Kaisa Olkkonen

Mikko Laine

Timo Kärkkäinen

Anssi Lehikoinen

Soili Mäkinen

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Espoossa 1.3.2018

PricewaterhouseCoopers Oy
Tilintarkastusyhteisö

Pekka Loikkanen
KHT

TILINTARKASTUSKERTOMUS ENFO OYJ:N YHTIÖKOKOUKSELLE

Tilinpäätöksen tilintarkastus

LAUSUNTO

Lausuntonamme esitämme, että

- konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti
- tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Tilintarkastuksen kohde

Olemme tilintarkastaneet Enfo Oyj:n (y-tunnus 2081212-9) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2016. Tilinpäätös sisältää:

- konsernin taseen, tuloslaskelman, laajan tuloslaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot, mukaan lukien yhteenveto merkittävistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista
- emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

LAUSUNNON PERUSTELUT

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiämme kuvataan tarkemmin kohdassa Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Riippumattomuus

Olemme riippumattomia emoyhtiöstä ja konserniyrityksistä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme.

TILINPÄÄTÖSTÄ KOSKEVAT HALLITUKSEN JA TOIMITUSJOHTAJAN VELVOLLISUUDET

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja siten, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan emoyhtiön ja konsernin kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuviissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos emoyhtiö tai konserni aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

TILINTARKASTAJAN VELVOLLISUUDET TILINPÄÄTÖKSEN TILINTARKASTUKSESSA

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntomme. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisuuden riskit, suunnittelemme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme

lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.

- muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon emoyhtiön tai konsernin sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä emoyhtiön tai konsernin kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntomme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei emoyhtiö tai konserni pysty jatkamaan toimintaansa.
- arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaa-ko tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.
- hankimme tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä konserniin kuuluvia yhteisöjä tai liiketoimintoja koskevasta ta- loudellisesta informaatiosta pystyäksemme antamaan lausunnon konserni-tilinpäätöksestä. Vastaamme konsernin tilintarkastuksen ohjauksesta, valvonnasta ja suorittamisesta. Vastaamme tilintarkastuslausunnosta yksin.
- Kommunikoimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnitellusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastus- havainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Muut raportointivelvoitteet

MUU INFORMAATIO

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomukseen ja vuosikertomukseen sisältyvän muun informaation kuin tilinpäätöksen ja sitä koskevan tilintarkastuskertomuksemme.

Tilinpäätöstä koskeva lausuntomme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea edellä yksilöity muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suoritettaessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Toimintakertomuksen osalta velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme suorittamamme työn perusteella johtopäätöksen, että muussa informaatiossa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Kuopiossa 1. päivänä maaliskuuta 2017

PricewaterhouseCoopers Oy

Tilintarkastusyhteisö

Pekka Loikkanen

KHT

YHTEYSTIEDOT

ENFO OYJ

Y-tunnus: 2081212-9
Käyntiosoite: Viestikatu 7,
70600 Kuopio
Postiosoite: PL 1582,
70461 Kuopio
Puhelinvaihde: 020 54321

www.enfo.fi